

VREČA JE POKAZALA DNO

Skupne seje Okrajnega odbora SZDL in Okrajnega sindikalnega sveta so se 14. septembra udeležili tudi podpredsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Franc Kimovec-Ziga in predstavnik republiškega sveta sindikatov ter republiškega Zavoda za socialno zavarovanje. O problematiki zdravstvenega varstva in financiranja socialnega zavarovanja v novih pogojih je prebrala uvodno poročilo tov. Draga Rome, predsednica sveta za zdravstvo pri OLO. S poročilom je dopolnila gradivo, ki so ga člani obeh odborov dobili že pred sejo. Položaj zdravstvenega varstva in naloge, ki nas čakajo zdaj v reorganizaciji socialnega zavarovanja, so bile v poročilih in plodni razpravi obdelane zelo natančno, hkrati pa so se izoblikovali sklepi, da bo socialno zavarovanje postalo v naših občinah zares eno izmed najpomembnejših področij družbene aktivnosti.

V razpravi so na skupni seji sodelovali tovariši Lado Trampuš, Zvone Suštaršič, dr. Robert Neubauer, Franc Stajdohar, Franc Vrvišar, Jože Plavec, Jože Peterkovič, Lojze Stih, Ivan Zivič, Dušan Brelj, Ludvik Golob, Karel Šterban, Maks Sorn, Viktor Zupančič, Miro Gošnik in predstavnik Republiškega sveta sindikatov ter Zavoda za socialno zavarovanje.

Naj takoj v začetku podarimo ugotovitev, ki se je kakor rdeča nit vlekla skozi poročila in razpravo na petkovi seji: Sklad socialnega zavarovanja v našem okraju predstavlja ogromno družbeno premoženje. Kar 54 odstotkov vsega plačnega fonda v okraju predstavljajo sredstva socialnega zavarovanja; letos se bo

prelilo skozi izdatke te službe 3 milijarde in 760 milijonov dinarjev! Zdaj imamo v okraju 32.700 aktivnih zavarovancev in 35.708 njihovih družinskih članov, 8.429 upokojencev in invalidov, 5.142 njihovih družinskih članov in 547 oseb izven delovnega razmerja, ki pa imajo soc. zavarovanje. Skupaj torej: 82.526 zavarovancev; za

14.728 otrok so prejeli letos avgusta otroške dodatke. V teh številkah pa niso vštetih kmetijski zavarovanci. Ogromna množica ljudi torej, ki vsi vplačujejo vsak mesec v isto skupno blagajno in iz nje seveda tudi — jemljejo! Kako more spriči takega premoženja — skoraj 4 milijarde dinarjev! — ki ga ustvarjamo vsi vsak mesec z dobršnim delom naših čistih osebnih dohodkov, kdo še omalovažujoče trdi:

»Kaj me briga socialno! Saj je vse državno!« — Ne, nič ni državno, tovariš — dinar je socialnem zavarovanju je moj in tvoj in naš!

Mar je potemtakem po mnenju mnogih naših zavarovancev socialno zavarovanje res vreča, ki nima dna? Nikakor ne! Pogledjmo

ŠE NEKAJ ŠTEVILK

Letos bo znašal družbeni bruto proizvod po planu našega okraja dobrih 73 milijard dinarjev; narodnega dohodka bomo imeli 32 milijard in 427 milijonov, čistih osebnih dohodkov pa bo izplačanih 6 milijard in 858 milijonov. Medtem ko bodo dosegle vse investicije v gospodarstvu 9 milijard in 952 milijonov, pa bomo dali za izdatke v socialnem zavarovanju kar 3 milijarde in dobrih 760 milijonov dinarjev! Od tega smo do konca julija že dosegli 2 milijardi in 198 milijonov din izdatkov. Ze zdaj, sredi leta, nam je ta »skupna vreča« pokazala dno: sredstva soc. zavarovanja nesorazmerno hitreje naraščajo.

Turistični predstavniki iz Anglije na Otočcu

V nedeljo, 16. septembra, je hotel grad Otočec obiskala skupina 12 predstavnikov potovalnih agencij iz Anglije. Tuje goste je spremljal kot predstavnik Turistične zveze Slovenije dr. Gorc, na Otočcu pa so jih sprejeli naši domači turistični predstavniki. Tuji gostje so si ogledali grad, prevzeli reklamni material in se zanimali za penzijske cene. Vse kaže, da bodo za prihodnje leto sklenili več aranžmajev, ker so bili nad gostoljubnim sprejemom, ureditvijo gradu, postrežbo in okoljem nadse navdušeni.

jo, kot pa se dvigajo naše materialne zmogljivosti in kvaliteta zdravstvenih uslug.

Številke so dostikrat neusmiljene. Razgalijo nam dejstva, ki bi jih sicer ne spoznali tako hitro. Še leta 1959 smo v našem okraju izdali za soc. zavarovanje 2 milijardi in 103 milijone, letošnji načrt pa predvideva že milijardo in 600 milijonov več! Samo izdatki za zdravstveno varstvo so narasli v tem času skoraj za 1 milijardo; za pokojnine izplačamo zdaj na leto že 834 milijonov (prej: 450 milijonov), številke že izplačanih pokojnin za prvih 7 mesecev pa kažejo, da bomo tu izdali še več. Hitro naraščajo tudi izdatki invalidskega za-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Okorna rudarska roka težko vodi svinčnik, toda voja in prizadevnost nadomeščata vse drugo. Od 344 ljudi, kolikor jih je bilo v krmeljskem rudniku ob preusmeritvi, jih je 15 odstotkov odšlo na svojo željo v druge kolektive, ki so jih z razumevanjem sprejeli. Dvajsetorica, med njimi največ žena in invalidov, se priučuje v želbjarstvom obratu, 14 jih je našlo poklic v obratu Lisce, 196 jih dela ali se še priučuje v obratu Metalne, preostalih 60 pa dela v opekarni ali v rudniku, vendar je tudi tem že zagotovljeno novo delo v Krmelju, nekaj pa bo upokojenih. Družba je vsem oskrbela nov poklic in novo zaposlitev. Na sliki: rudarji v Domu Svobode pri teoretični prekvilifikaciji

Večji izvoz tudi z boljšo notranjo organizacijo

Upravni odbor gospodarske zbornice za okraj Novo mesto je na seji 14. septembra razpravljalo o ugotovitvah treh posvetov, ki jih je pred nedavnim sklicala zbornica giede izvoza. Najuspešnejši je bil brez dvoma posvet s podjetji industrijske skupine, ki že izvažajo, ker so se vabljena podjetja v celoti odzvala vabilu. Mnogo težave, na videz nepremostljive, ki so jih na tem posvetu opisali, o bile že v kratkem razdobju po njem odpravljene. Ko so se zbrali predstavniki kmetijskih organizacij na razpravo o izvozu, so ugotovili, da je izvoz v kmetijstvu nenačrten, da ni razen za hmelj, katerega izvažamo neposredno, točne evidence, koliko smo izvozili, da je v kmetijstvu za izvoz premalo zanimanja, čeprav so možnosti neomejene, in da je premalo resnosti pri uresničevanju investicij, ki bi lahko izvoz zlasti v živilorej znatno povečale (tišo dograjenih stojišč je praznih). Najslabše je uspel posvet s predstavnikmi manjših organizacij, ki še ne izvažajo, ker so se od 15 vabljenih vabilu odzvali samo tri.

V razmišljanjih, kako povečati izvoz iz našega področja, so na vseh posvetih najpogosteje prihajali na

dan izgovori o pomanjkanju obratnih sredstev, reprodukcijskega materiala, o potrebah po rekonstrukcijah in dodatnih investicijah, o previsoki postavljeneh planih in podobnem. Takšne in podobne izgovore so uporabljali domala vsi predstavniki iz gospodarstva. Podrobnejši pregled proizvodnje v naših obratih pa bi brez dvoma dokazal, da imamo v izkoriščanju zmogljivosti proizvodnih naprav še precejšnje notranje rezerve. Videti je, da skušajo marsikje subjektivne vzroke težav prikrivati z izgovori, ki smo jih mogoče prej našli. Notranja organizacija dela je v večini obratov še dokaj primitivna, prav tu pa bo treba brez odlašanja pričeti bitko za plan in za izvoz. Dokaz za pravilnost takšne trditve je dejstvo, da smo v prvem četrtletju bili pri izpolnjevanju plana med najboljšimi okraji v republiki, pozneje pa smo začeli vse bolj zaostajati. Izgovor o zaostajanju investicij, ki naj bi bile vzrok za zaostajanje proizvodnje, torej ne more držati.

Pri izpolnjevanju planov in izvoznih nalog bo treba marsikje načeti tudi vprašanje osebne odgovornosti vodstvenega kadra, in če ne bo šlo drugače, odločno

uresničevati rotacijo tudi v gospodarstvu. Zbornica bo še naprej skrbno proučevala proizvodne probleme v gospodarstvu in k temu prijetnala Zavod za vzgojo kadrov in produktivnosti dela. Težave s prikrivanjem ne bomo odpravili, prav tako pa ne bomo rešili slabih podjetij z združevanjem, so ugotovili na seji, ko so razpravljali o združevanju Beti, Belokranjke in Pletistva-Dobova. Rešitev je samo v proizvodnji za tržišče, v dobri organizaciji dela in ne zgolj v združitvi, zato je treba tem trem podjetjem v novi organizacijski obliki nuditi predvsem pomoč te vrste.

Kopičenje nalog v posameznih gospodarskih panogah opozarja na to, da je usmerjanje proizvodnje v izvoz mnogo več kot samo kampanjska naloga ali pa

(nadaljevanje na 3. str.)

VREME

OD 20. DO 30. SEPTEMBRA

Do 26. septembra nestalno s pogostimi padavinami, ki bodo močne zlasti okrog 26. septembra. Potem bo lepo in zelo hladno, pozneje spel postopoma topleje. Dr. V. M.

DANAŠNJA ŠTEVILKA

Dolenjskega lista je izšla z enodnevno zamudo zato, da smo lahko vsem našim naročnikom priložili brezplačno prilogo: predlog nove ustave, ki so ga večeraj sprejeli na skupnem zasedanju Zvezne ljudske skupščine in zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije v Beogradu.

Danes seja OK ZKS

Danes bo v sejni dvorani OLO v Novem mestu 12. seja okrajnega komiteja ZKS, na kateri bodo razpravljali o delu komunistov v gospodarstvu v luči IV. plenuma CK ZKJ.

Letošnji pridelek krompirja bo, kot vse kaže, lep; pretekli teden so ga že marsikje pričeli odkopavati. Traktor na sliki je pripeljal v Brežice prvi letošnji pridelek krompirja iz obrata KGP Brežice na Vrbinj.

KROMPIRJA BO DOVOLJ!

Po oceni strokovnjakov kmetijskih organizacij bomo letos pridelali dovolj krompirja, čeprav so nekateri že napovedovali sušno krompirjevo leto. Dejstva, da so se s prvimi pošiljkami na trgu pojavile tudi izredno visoke cene, so sicer dala slutiti, da je povpraševanje po osnovnem živilu izredno veliko, odveč pa so bile govorice, da so cene že prvi znak pomanjkanja krompirja. Tako tržno razpoloženje so namreč hitro izkoristili nekateri spekulanti in prve količine krompirja prodali celo po 35 do 40 dinarjev kilo, kar ne more biti v skladu s proizvodnimi stroški pridelovalca in ne v obsegu tržnih zakonov.

Da bi preprečile spekulacije in črno

prekupčevanje s krompirjem, so se kmetijske organizacije dogovorile o enotnem nastopu na tržišču in določile približne odkupne cene za posamezne sorte krompirja. Tako bo odkupna cena za dobro kvaliteto »merkurja« okrog 20 dinarjev, zgodnje sorte (kot »svetnik«) pa bodo kmetijske organizacije odkupovale po 26 do 30 dinarjev kg. Taka odkupna cena je povsem na mestu, zlasti če upoštevamo, da ustreza kvaliteti in proizvodnim stroškom.

Vsaka kmetijska organizacija bo krompir odkupovala na svojem področju, in sicer od pogodbenikov in zasebnih pridelovalcev. Pričakujejo, da bo tržnih viškov dovolj v jesenskem in spomladanskem obdobju, saj imamo

nekaj izrazitih krompirjevih področij, predvsem na območju KZ Trebnje, ki je ob enem glavni pridelovalec krompirja v okraju. KZ Novo mesto in KZ Crnomelj že zagotavljata, da bo prva odkupila okrog 400 ton, druga pa približno 350 ton krompirja, kar je spričo dejstva, da področji obeh kmetijskih organizacij ne veljata za rodovitne krompirjeve predele in da je letošnji pridelok zaradi objektivnih vzrokov v splošnem slabši kot druga leta, še eno nedolgo več, da se ni treba bati za zadostno preskrbo trga s krompirjem. Dober odkup in seveda tudi zadovoljivo preskrbo trga pa lahko pričakujemo le tedaj, če se bodo kmetijske organizacije na to vestno pripravile. Predvsem bi morale v ta namen usposobiti strokovnjake, ker ne gre za nič manj odgovorno akcijo, kot so n. pr. kooperacija, setev in podobno.

Pred javno razpravo o novi ustavi

Danes se bomo dotaknili tistega dela osnutka nove ustave, ki govori o pravicah človeka na delovnem mestu. S tem hkrati zaključujemo objavljane izveščke iz izjav vodilnih tovaršev. V prihodnji številki bomo namreč začeli objavljati izveščke iz avtentičnega teksta osnutka nove ustave, ki je predmet razprave na sedanjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine.

Pravice državljanov so deklarirane tudi v ustavih buržoaznodemokratskih držav. Toda te pravice so takšne, da ima v tem redu, kot je dejal tovariš Kardelj v intervjuju »Borba«, vsak proste roke, da izkoristi drugega, in ima vsak dolžnost, da se za okranitev takšne svobode podreja izkoriščanju, če ni tako srečen, da je sam izkoriščenec. Pri nas pa bo ustava — da uporabimo Titove besede — drugačna od klasičnih ustav, kajti njen poglavitni element je človek — proizvajalec, kmet, delavec ali drug državljan. Osntek nove ustave ne izhaja iz opisa države in vrhovnih institucij, ampak od človeka proizvajalca.

»Tako postanejo pravica do dela,« je rekel tovariš Kardelj, »svoboda dela, pravica do razdelitve družbenega produkta skladno z delom, do enakopravnega sodelovanja in upravljanja proizvodnje in razdelitve, v gospodarskih planih itd. ne samo sestavni del osebnih in demokratičnih pravic slehernega človeka, ampak postanejo tudi osnovni cilj obstoja celotnega državnega in družbenega mehanizma. Prav to pa je tisto, po čemer se naša ustava razlikuje od drugih ustav, bodisi klasičnih ustav buržoaznodemokratskih držav ali pa ustav socialističnih držav, ki še močno poudarjajo absolutno vlogo države, pa čeprav višjega tipa socialistične države. Toda naša ustava se razlikuje od drugih ustav ne zato, ker je drugače napisana, ampak zato, ker je naprednejša naša družbena praksa, katere izraz je ustava.

Primerjava naše ustave in ustave kake buržoazne države pokaže, da ustava države buržoazne demokracije močno poudarja nedotakljivost, svobodo zasebne lastnine nad proizvodnimi sredstvi. To je »vrha« tako imenovane svobode in demokracije. Naša ustava poudarja, da je človek v ustavi deklarirane pravice, ki nimajo ekonomske osnove, da bi se jih večina ljudi dejansko lahko posluževala. Kako se pri nas uresničujejo pravice človeka? To človeku proizvajalcu omogoča ustava, ki zagotavlja svobodno vključevanje v delo po svojih sposobnostih in nagljenjih, s čimer si avtomatično pridobi pravico do upravljanja družbenih sredstev in pravico do sodelovanja v razdelitvi po delu. Tovariš Kardelj je o tem dejal, da drugih možnosti za socialistično razdelitev družbenega produkta in drugačnih kriterijev v tej razdelitvi ne more biti. Vsak odmik od teh načel bi pomenil kršitev socialističnih ekonomskih in družbenih odnosov.

Ker tolikokrat uporabljamo pojem proizvajalca, je treba razčistiti, kdo je proizvajalec. Pojem delavskega razreda dobiva s spremembami v socialni strukturi prebivalstva v Jugoslaviji novo vsebino. Povezovanje socialnih služb, zdravstva, pravnega in javnih služb s proizvodnjo spreminja vse te službe v podaljševanje proizvodnega procesa. Zato, kadar govorimo o pravicah človeka proizvajalca, nima mo v mislih samo proizvajalca, ki dela neposredno v proizvodnji, ampak tudi vse tiste, ki z opravljanjem koristnih družbenih funkcij omogočajo uspešno proizvodnjo. To je tudi razlog, zakaj bomo spremenili sestavo zborov proizvajalcev. Člane letih ne bodo vodili samo kolektivni v proizvodnji oziroma gospodarstvu, ampak tudi kolektivni v zdravstvu, prosveti, upravi in drugih ustanovah.

Ustava pa, razumljivo, ne bo govorila samo o pravicah, kajti človek nima samo pravic, ampak ima tudi dolžnosti do družbe. Stvarni demokrazem se mora izražati tako v težnji človeka po svobodi kakor tudi po njegovem čutu odgovornosti do drugega človeka, do napredka vse skupnosti.

Letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani je obiskale 84.240 ljudi. V tem času so sklenili tudi za poldrugo milijardo dinarjev kupčij. — Prihodnji virzaki sejem bo v Ljubljani od 31. avgusta do 8. septembra 1963.

Letošnji mednarodni vinski sejem v Ljubljani je obiskale 84.240 ljudi. V tem času so sklenili tudi za poldrugo milijardo dinarjev kupčij. — Prihodnji virzaki sejem bo v Ljubljani od 31. avgusta do 8. septembra 1963.

Predsednik Izvršnega sveta Slovenije

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Tik pred zaključkom konference premierov Britanske skupnosti narodov (Commonwealtha), ki je trajala dober teden v Londonu, je postalo očito, da se britanskemu premieru Macmillanu ni posrečilo dobiti njihove soglasne podpore za načrt Britanije, da bi se pridružila Evropski gospodarski skupnosti ali, krajše povedano, Skupnemu trgu.

Ko je slišal mnenja vseh delegatov na konferenci je premier Macmillan predzadnji dan konference napel vse sile, da bi prepričal delegate, da je v skrajni posledici boljše celo za članice Commonwealtha, če Velika Britanija postane članica Skupnega trga. Pri tem je popustil v dveh točkah: obljubil je delegatom, da bo minister Heath, ki se pogaja v Bruslju z zastopniki Skupnega trga o pristopu Velike Britanije, ponovno načel nekatera vprašanja, o katerih so se bili že sporazumeli, in da bo pustil odprto vprašanje sklicanja ponovne konference premierov Commonwealtha tik pred pristopom Velike Britanije.

Toda vse kaže, da tudi to ni zadostovalo, zakaj nasprotja so pregloboka in interesi Commonwealtha so resnično ogroženi. Države Britanske skupnosti narodov so se kratko malo »uprle« Britaniji. Precep je jasen: »veliki« Macmillanov načrt določa vključitev Britanije v Skupni trg. Britanski premier izjavlja, da sodobno gospodarstvo ne more več uspevati v okviru meja ene same države v času, ko se gospodarska moč pomika na cele kontinente. Zato se mora Britanija pridružiti taki kontinentalni gospodarski enoti in jo tako okrepiti, da bi bila kos ZDA in ZSSR. Države Commonwealtha pa se bojijo, da bi ta skupnost razpadla, ker bi bile izključene z britanskega tržišča, še

bolj neposredno pa se bojijo — in to upravičeno zaradi visokih carin — hudih gospodarskih posledic za lastno gospodarstvo in trgovino. Te države posebej nasprotujejo pogojem, ki se jih je Britanija doslej posrečilo dobiti za njen pristop k Skupnemu trgu. Britanska vlada je še vedno odločena, da bo vztrajala na sedanjem tiru, čeprav ni nobenega dvoma, da bo odpor držav Commonwealtha do njene politike okrepil tudi opozicijo v sami Britaniji.

Ponovna zaostritve med Kubo in ZDA, kakor tudi ves splet odnosov med obema državama, je nesrečna zadeva. Nesrečna predvsem zato, ker je tak položaj popolnoma nepotreben in

vse, razen napada, da bi diskreditirale Kubo v očeh latinskoameriških držav in javnega mnenja v teh državah. Washington je tudi dal pobudo za sklicanje konference predstavnikov ameriških držav, članice Organizacije ameriških držav, na kateri bi sprejeli ukrepe za gospodarske in nove politične sankcije proti Kubi.

Skratka, v Washingtonu so očitno prišli do prepričanja, da bi neposredni napad na Kubo povzročil ZDA dosti več škode kot koristi. Zakaj kljub pošiljkam sovjetskega orožja na Kubo, ki otok ne more resno ogroziti varnosti ZDA. Tega se menda zavedajo celo tisti, ki ščuvajo javno mnenje v ZDA na neposredno intervencijo.

Commonwealth in skupni trg

sta zanj pravzaprav krivi obe strani. Da je krivda na strani ZDA večja, ne spremeni tega dejstva.

Po najnovejših pošiljkah sovjetskega orožja na Kubo se je temperatura v ZDA seveda močno dvignila. Razni senatorji, poslanci predstavniškega doma, komentatorji in vsi, ki si nekaj obetajo od delnih volitev letos jeseni, so povzdignili svoj glas in zahtevali celo, da ZDA naredijo red na Kubi, če je treba tudi z neposredno intervencijo.

Kennedyjeva vlada je bolj previdna. Ni še pozabila politične škode, ki so jo utrpeli ZDA zaradi izjalovljenega napada Castrovih nasprotnikov v Zalivu prašičev. Zato je iz nedavnih Kennedyjevih izjav razvidno, da se ZDA, vsaj za zdaj, odpovedujejo neposredni intervenciji na Kubi, da pa bodo storile

Zato tudi pošiljkam sovjetskega orožja na Kubo ni mogoče drugače gledati kot na potezo v hladni vojni med obema blokoma. Sam sovjetski premier Hruščov je izjavil, da ZSSR ni treba ustanavljati raketnega oporišča na Kubi, ker rakete v Sovjetski zvezi popolnoma zadostujejo. Da pa je Castro režim dovolj močan, da lahko odbije napad najemnikov, je že dokazal. Celnega napada ZDA pa tako in tako ne bi mogel odbiti, če bi na otoku napolnil še toliko sovjetskega ali kitajskega ali kakršnegakoli orožja. Skoda da je Kuba postala dejansko kmet na šahovnici politike velesil. Skoda, ker zaradi tega trpi kubansko ljudstvo pomankanje, saj je očitno, da so tudi tukaj topovi dobili prednost pred maslom.

Število nočitev na Otočcu iz meseca v mesec višje

Lepo urejene nočitvene prostore v hotelu Grad Otočec uporabljajo gosti letos mnogo bolj kot lani, na ta račun pa je bilo opravljenih letos veliko več nočitev. Oglejmo si nekaj primerjav posebej za hotelske prostore v gradu in posebej za one v motelih. V avgustu letos je bilo v hotelu 129 odst. več tujih nočitev kot lani, vse mesece v letu pa povprečno 100 odst. več tujih nočitev kot v lanskem letu. V motelu je slika še boljše. V prvem polletju je bilo v njem 132 odst. več nočitev kot lani, v juliju pa kar 319 odst. več tujih nočitev kot v juliju lani. Motelski prostori so bili lani do konca avgusta izkoriščeni

povprečno 46-odstotno, letos pa so, kljub temu da je v njih enkrat več ležišč, izkoriščeni 52-odstotno. Vzporedno s tem se je letos precej povečal tudi promet. V juniju lani so iztržili 6 milijonov din, letos 9 milijonov 600 tisoč; v juliju lani 7 milijonov 400 tisoč, letos 9 milijonov; avgustu lani 7 milijonov 700 tisoč, letos 10 milijonov 900 tisoč din.

Razen industrijskih podjetij »Marmor« iz Hotavelj in »Niko« Zeleničnikov je v Skofljolci občini preseglo izvozni plan tudi podjetje »Sešir« v Sokri-Loki. Podjetje v glavnem izvažata v države s konvertibilno valuto.

Na sedežu OZN v New Yorku se je začelo XVII. zasedanje Generalne skupščine OZN. Letošnjega zasedanja se bo udeleževalo 198 delegacij, dvakrat več kot pred šestnajstim leti, ko je bilo prvo zasedanje najvišjega telesa OZN. Napovedujejo, da bo imel končni dnevni red nad sto točk.

Spet so se pomnožili glasovi, da bo premier Hruščov odpotoval v New York na zasedanje Generalne skupščine OZN. Ob tej priložnosti naj bi se sestal s predsednikom ZDA Kennedyjem.

V ZDA so objavili imena devetih pilotov, ki bodo odselej pripadali skupini kozmonavtov. Vsi so mlajši kot 35 let. Z zdaj imajo ZDA skupno 16 kozmonavtov.

Kakor piše »Mlada Afrika«, je generalštab alžirske armade popolnoma soglasen s tem, da se zmanjša število vojakov v alžirski armadi na 38 tisoč moč.

V zahodni Evropi se na leto ubije povprečno kakih 18 tisoč oseb v avtomobilskih nesrečah, medtem ko se jih poldrug milijon poškoduje.

Francoska policija je sporočila, da so aretirali glavnega organizatorja nedavnega neuspelega atentata na predsednika de Gaulle, bivšega polkovnika Henrija Niauxa. Aretrani kolovodja OAS se je ponoči obesil v pariških zaporih.

Ob obletnici tragične smrti bivšega generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda so na sedežu OZN odkrili spominsko ploščo.

Švedska socialnodemokratska stranka je prepričljivo zmagała na nedeljskih volitvah za občinske in pokrajinske svete in prvič po letu 1945 dobila več glasov kakor ostale štiri politične stranke skupaj.

Potniki, ki prihajajo iz Španije, pripovedujejo o novem valu stavk, ki je preplaval deželo. Po dvomesečni stavki zlasti rudarjev so začeli zdaj stavkati še drugi industrijski in kmetijski delavci v različnih delih Španije.

Na sejmišču spet višja cena

Ker je v ponedeljek dopoldne močno deževalo, je bil promet na novomeškem sejmišču slabši kot običajno. Od 375 naprodaj pripeljanih prašičev je bilo 345 prodanih. Ker ni bilo izbire, so kmetje postavili višjo ceno. Tokrat so prodajali pujske po 4.800 do 7.500 din.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Včeraj se je v Beogradu začelo zasedanje Zvezne ljudske skupščine, ki mu prisostvujejo tudi člani Zveznega odbora SZDLJ. S tem se hkrati začne javna razprava o osnutku nove jugoslovanske ustave. Zanimanje zanj je zelo veliko, saj gre za pomemben družbeni akt, ki bo sankcioniral doseženo stopnjo družbenega razvoja — graditve socializma in odprti nove perspektive za nadaljnji napredek. Čedalje širša področja aktivnosti delovnih ljudi postajajo osvobodjena vpletanja države. Človek se oirisa tisočletne odtujenosti samemu sebi — postaja središče in cilj vsega. Z zdaj šele se začne prava zgodovina človeške družbe, zgodovina človeka. Vsa korist novih odnosov, nove, višje stopnje proizvodnih sil, je namenjena človeku. Nova ustava ne postavlja v ospredje države kot absolutnega, edino zveličavnega, nikoli pogrešljivega razsodnika, kot organizacijo nasilja — pa naj bi v korist manjšine ali večine — ampak svobodnega človeka — proizvajalca. Odpirajo se nove, svetle perspektive družbe, v kateri ljudje ne upravljajo več z ljudmi, ampak čedalje bolj le s stvarmi.

V Beogradu so v nedeljo zaključili VII. evropsko prvenstvo v atletiki, ki je dobilo popularno ime PEA. Zaključnim slovesnostim je prisostvoval tudi pokrovitelj tovariš Tito. Predstavniki športnih ekip skoraj iz vseh evropskih držav so za svojimi nacionalnimi zastavami korakali mimo tribune. Več kot 40.000 gledalcev je navdušeno pozdravljalo najboljše atlete Evrope. — Pomen PEA je najbolje ocenil tovariš Tito, ki je ob otvoritvi dejal, da so taka športna tekmovanja pomembna ne le za medsebojno spoznavanje spretnosti in uspehov na športnem torišču, marveč tudi za medsebojno spoznavanje narodov za okrepitev čim večjega zaupanja med ljudmi, med različnimi narodi sveta.

Predsednik Izvršnega sveta Slovenije

Viktor Avbelj je v intervjuju za »Borbo« med drugim rekel, da je na uspešen razvoj proizvodnje v zadnjih mesecih vplivala mobilizacija subjektivnih sil. Naše gospodarstvo je prešlo preko začasnih težav in se zopet približuje tako uspešnemu razvoju, kot ga je dosegalo v bližnji preteklosti. Toda to ne pomeni, da smo z doseženo ravni proizvodnje že povsem zadovoljni. Potrebni bodo še znatni napor, da se bomo še bolj približali našim planskim predvidevanjem.

ZAČELA SE JE RAZPRAVA O NOVI USTAVI

Ob dnevu turizma na zagrebškem velesejmu je zvezni sekretar za trgovino in turizem dr. Marijan Breclj ocenil turistično gospodarstvo kot eno najpomembnejših panog. Za njen nadaljnji še uspešnejši razvoj imamo velike možnosti, ki pa jih bo treba boljše in hitreje izrabljati. Turizem bo treba pospeševati tudi z zgraditvijo hotelov in prometnih zvez, zlasti pa z učinkovitejšo turistično propagando. Investirali moramo še večja sredstva za zboljšanje propagande v tujih deželah, da bi bile turistične agencije in posamezniki še boljše kakor doslej poučeni o turističnih možnostih v naši državi. Samo letos bomo investirali 24 milijard din, do konca petletnega plana pa bomo namenili za napredek turizma 170 milijard din.

Našo državo je obiskal italijanski minister za zunanjo trgovino Luigi Preti, ki ga je sprejel tudi tovariš Tito. Ob odhodu iz Beograda je minister Preti med drugim izjavil, da so odnosi med obema državama prirčni in da so usmerjeni na vsa področja. — Jugoslovanski proizva-

janci in izvozniki na letošnjem dunajskem velesejmu so sklenili kupčije v vrednosti 900.000 šilingov. Avstrija se močno zanima zlasti za naše kmetijske stroje, ki po kakovosti in cenah konkurirajo z že tradicionalnimi zahodnoevropskimi trdkami.

Letošnji odsek avtomobilske ceste Bratstva in enotnosti od Paračina do Osipaonice bodo izročili prometu najkasneje do 10. novembra, se pravi 19 dni pred rokom. Avtomobilsko cesto, dolgo okrog 1000 km, bodo dokončali prihodnje leto z zgraditvijo zadnjega, 58 km dolgega odseka Osipaonice—Beograd.

Sovjetski kozmonavt major German Stepanovič Titov je med obiskom v Sloveniji obiskal Ljubljano, Velenje, Gorenjsko in Bovec. Vsepovsod so ga ljudje prirčno pozdravljali in se zgrinjali okrog njega, da bi povedal kaj o potovanju z vesoljsko ladjo. Nekomu je dejal, da je iz perspektive, iz katere je videl Zemljo, občutil, da je za ljudi pač preveliko razkošje, da bi se na tej Zemlji bojevali med seboj. To Zemljo je treba olepšati z delom in razumom, kajti sicer se bo lahko zgodilo, da bodo prišli na naš planet (to je bila najbrž njegova žala, s katero pa je potrdil resnico!), nezemljani in se bridko razočarali nad našim nerazumom.

Prejšnji teden je prispel v Slovenijo tradicionalni »Vlak bratstva in enotnosti«. Goste iz Srbije, ki so med vojno nudili toplo zavetje pregnanim slovenskim družinam, so vsepovsod — na Gorenjskem, v Trbovljah, v Celju in okolici — priredili prirčen sprejem. Gostitelji so dragim gostom priredili izlete, tovariška srečanja in kulturne prireditve. Ob slovesu so gostje povabili gostitelje, da s podobnim vlakom kmalu spet prispejo v Srbijo, kjer jih bodo sprejeli enako bratsko in gostoljubno kakor med vojno.

Ali ni 16 obratov preveč?

Gostinstvo v novomeški občini mora dobiti pomembnejše mesto v turistični dejavnosti našega področja — V samem mestu: preveč razdrobljenih obratov z le navidezno konkurenco

Tokrat je na vrsti gostinstvo Novega mesta in bližnje okolice. Pokramljali bi radi o tej pomembni gospodarski panogi, ki je zelo tesno povezana s turizmom. Kolikšnega pomena je za naše področje turizem, je znano, turizem pa je, ker privabi inozemske goste, hkrati tudi najcenejši izvoz. Zlasti na prehodnem turističnem področju, kakršno je naše, so gostinske zmogljivosti nujno dopolnilo turističnih objektov. Tu se gost ustavi za uro ali dve, na krajših izletih morda tudi prenoči in pusti zasluge. Gostinstvo je tudi sicer pomembna panoga v komuni: poleg trgovine vsrka največji del narodnega dohodka, ki ga ustvarjajo prebivalci.

Turistični bazen ob Krki je zaživel z avtomobilsko cesto, ki ga je kot sodobna prometna žila povezala z ostalim svetom. Dosedanje investicije v osrednje turistične objekte ob Krki in tiste, ki so šele v načrtu, narekujejo resno razmišljanje o še boljšem povezanju našega področja z ostalim svetom. Poudarili smo že, da je za nas zelo pomemben tudi prehodni ali tranzitni turizem. Prav zanj pa so prva osnova ceste. Sodobna asfaltirana cesta, ki bi nas preko Zidnega mosta povezala s Stajersko, bi na naše področje privedla mnoge tuje turiste, ki zdaj odhite na Jadran in na jug preko Ljubljane in Reke, kjer se zaradi zasedenih zmogljivosti ne morejo ustajati. Pri nas bi jih brez dvoma očaral še nedotaknjeni pejzaž in spokojna tišina naše deželice. Po cesti čez Gorjance, ki jo je treba kar najhitreje modernizirati, bi odhiti naprej skozi Belo krajino na jadransko avtocesto. Že zdaj je treba pripravljati načrte za ureditev raznih turističnih točk v okolici (na Gorjancih, pri Hmeljniku in vseh ostalih gradovih, pri Roku ipd.), kjer bi se marsikdo ustavil za urico, dve. Reklami —

ta je še vedno naša slaba stran — bi morali posvetiti veliko pozornost, saj je prehodni turizem v mnogem odvisen prav od dobre in učinkovite reklame. Poudariti pa velja tudi to, da je dobro postrežen gost najboljša reklama.

Neizrabljene zmogljivosti

Vzporedno s turističnim razvojem je treba modernizirati tudi gostinske objekte za prehodni turizem. Bežen pregled le-teh v Novem mestu in njegovih dostopnih nam bo pokazal kaj zanimivo sliko. Gostinski obrati v Novem mestu razpolagajo s 70 ležišči (precejšen del je zaseden s stalnimi gosti) in s 1676 sedeži v lokalih ter 235 sedeži v vrtovih. Osnovni problem v domala vseh gostiščih so premajhna zmogljivost kuhinj in skladiščnih prostorov. Prej našeta ležišča in sedišča so razdeljena med 3 gostinskih podjetij družbenega sektorja, 2 gostišča na pravila in 9 gostiln zasebnega sektorja. Da so obrati slabo opremljeni, dokazuje nizka vrednost osnovnih sredstev in inventarja — 77 milijonov je vreden ves, kar ga je v družbenem sektorju, kar 90 odst. pa ga je v lasti 2 podjetij. V zasebnem sektorju je slika še mnogo slabša.

Ustvarjeni promet ne nudi mnogo boljše slike (podatki so za 9 mesecev larskega leta), 5 gostinskih podjetij in 2 gostišča na pravila v Novem mestu je lani ustvarilo 185 milijonov din prometa in odvedlo 11 milijonov 300 tisoč din na sklade. Osebnih dohodkov predstavljajo od 6,1 do 13,8 odst. ustvarjenega prometa in se gibljejo v povprečju po posameznih obratih od 16.545 do 27.432 din na mesec. Razdrobljenost sorazmerno majhnih zmogljivosti na tolikšno število podjetij in obratov, ozka grla v kuhinjah in skladiščih, nizka vrednost osnovnih sredstev, zelo različen odnos med osebnimi dohodki in prometom (storilnost) ter nizki skladi opozarjajo na to, da je perspektiva novomeškega gostinstva samo v močnih obratih, ki bodo morali nastati v združevanju.

Zasebni sektor dopolnilo?

Zakon o gostinskih podjetjih in gostiščih poudarja, naj bo zasebni sektor gostinstva samo dopolnilo družbenega tam, kjer je to potrebno. Kako je s tem v Novem mestu? Imamo 8 zasebnih gostišč. Oprema v njih je najslabša, ponekod le po 80 let stara. Ta gostišča poslujejo brez posebne evidence in najbrž jim prav to omogoča sorazmerno boljši položaj v primer-

javi z družbenim sektorjem. Zakaj lahko točimo v teh gostiščih vino ceneje kot v družbenem sektorju? Pri eraki nabavni ceni vina ima zasebnik enako trošarino, enako ceno prevoza in enak kalo. Prometni davek je zanj z ozirom na prodajno ceno enak kot za družbeno gostišče, le režija je brez dvoma nekoliko nižja (v zasebnem gostišču je gospodar za vse posle, le natakarijo ima za točenje), vendar ne toliko nižja, da bi lahko bilo vino za toliko cenejše. Oglejmo si še zanimiv podatek, ki ga dobimo, če primerjamo dajatve, ki jih je odvedel družbeni sektor, in one, ki jih je odvedel zasebni do konca septembra lani. Družbeni sektor in gostišča na pravila so pri prometu 185 milijonov din odvedli nekaj manj kot 18 milijonov din družbi (prometni davek, prispevek iz dohodka, stanov, prispevek, dop. prispevek soc. zavarovanju), zasebni sektor pa je pri prometu nekaj manj kot 20 milijonov odvedel kar preko 4 milijone dajatve. V prvem primeru predstavljajo dajatve okoli 8,1 odstotka prometa, v drugem pa kar 20 odstotkov. Vprašamo se: kako more zasebni gostilničar pri tem točiti pijačo ceneje? Mar ni utaja prometa običajna, mar ne opozarja to, da zasebni gostilničarji od precejšnjih količin vina ne plačajo ne trošarine ne prometnega davka? Odveč je našenati tudi problem sanitarij, ki je v večini zasebnih gostišč še vedno preec. V teh dejstvih moramo iskati vzroke za ugodnejši položaj zasebnega sektorja, hkrati pa bomo ugotovili, da zasebni sektor v takšnem stanju ni niti najmanj dopolnilo družbenega, ampak vse prej kot to. Pri vsem tem pa so nam nekatera zasebna gostišča v Novem mestu, tako urejena, kot so, v pravočito sramoto.

Kje je rešitev?

Prav gotovo je edina rešitev novomeškega gostinstva v združevanju. V prvi razvojni stopnji je ostalo na križpotju, morda malce v strahu pred bolečo odločitvijo, kakršno nujno terja razvoj. Zasebna gostišča in gostišča na pravila v Novem mestu je treba ukiniti in jih pripojiti k reorganiziranim podjetjem družbenega sektorja, ki naj nastanejo z združevanjem. Koliko takšnih podjetij naj bi bilo, je stvar razprave, prav gotovo pa ne več kot tri. Zmogljivosti naj bodo približno enako razdeljene, prav tako obrati. Posamezni obrati naj bodo ekonomske

enote, ki bodo živele od ustvarjenega prometa. S tem bomo povečali boj za storilnost in odpravili neenake osnove pri nagrajevanju, hkrati pa zagotovili močnejšo materialno osnovo sorazmerno šibko razvitemu delavskemu samoupravljanju v gostinstvu. Močnejši skladi bodo zagotovili hitrejša investicijska vlaganja, saj je trenutno samozadovoljstvo — v posameznih obratih družbenega sektorja ga je čutili — lahko močno škodljivo.

Ekonomski zakoni bodo nato pričeli delovati tudi v novomeškem gostinstvu in bodo nadomestili navidezno konkurenco, ki jo sedaj zmanjšemo kljub tolikemu številu samostojnih podjetij. Največ pa bo brez dvoma vredno to, da bomo na ta način zagotovili dopolnjevanje gostinstva in turizma v Novem mestu in bližnji okolici in hkrati pospešili razvoj turizma, ki ima močne osnove v že zgrajenih objektih v komuni.

Večji izvoz tudi z boljšo notranjo organizacijo

(nadaljevanje s 1. str.)

triatična dolžnost. To bomo zmogli z daljnoročnim, programskim usmerjanjem, ki bo vsebovalo tehnični, komercialni, finančni in ekonomski študij izvoza ter konjunkturno službo, ki nas bo pravočasno opozarjala, kaj prodajati in kje prodajati. Ne smemo zametavati velikih možnosti, ki jih imamo za izvoz živine in kmetijskih pridelkov, ker za izvoz te vrste ne potrebujemo reprodukcijskega materiala iz uvoza. Naša zunanja trgovina je bila doslej vse preveč usmerjena na prodajo velikih serij, pri nas pa imamo možnost prodajati v inozemstvu manjše serije izdelkov, zlasti v lesno predelovalni industriji. Nezanemljive izvoznike za manjša podjetja je nerazumljivo, zbornica pa

Doslej so morali vozniki motornih vozil, ki so prišli v Krmelj, jemati gorivo v Trebnjem ali v Sevnici, kjer sta bili najbližji bencinski črpalki. Odslej imajo bencinsko črpalko tudi v Krmelju. V Krmelju in okolici je zdaj že veliko motornih vozil, ki se največ napajajo v krmeljski črpalki

Železniške proge bo treba preurediti

Železniško transportno podjetje Novo mesto ugotavlja že dlje časa, da promet, bodisi v prevozih potnikov bodisi blaga, iz leta v leto upada. Počasi ga izpodriva prevoz po cestah, ker je hitrejši, pa tudi cenejši. Temu bi se dalo odpomoči s preureditvijo železniških prog na našem območju, ki so že močno zastarele, saj so grajene za pre-

majhen osni pritisk. To onemogoča uporabo hitrejših vlakov in težjih vagonov, prav to pa bi lahko železniške prevoze pocenilo. Vse kaže, da bo treba proge iz dosedanjega 14 in pol tonskega osnega pritiska preurediti na 18 do 20-tonski osni pritisk. Problem zase pa so tudi že močno izrabljeni potniški in tovorni vagoni ter lokomotive, saj so mnogi že za dvakrat preživel običajno življenjsko dobo. Investicije, s katerimi bi stanje popravili, bi zahtevale težke milijarde, teh pa ZTP Novo mesto ne premore. Potniški promet bodo skušali izboljšati s motornimi vlaki.

»Z VSEMI SILAMI V BOJ PROTI TUBERKULOZI!«

Pod gornjim geslom se bo 23. septembra pričel letošnji teden boja proti tuberkulozi, ki bo trajal do 30. septembra. Po posebnem programu se bodo v vseh komunah zvrstila predavanja ter mnoge prireditve za odrasle, za člane delovnih kolektivov in za šolsko mladino, na katerih bodo zdravstveni delavci seznanjali prebivalce z zahrbitno boleznijo — tuberkulozo. Poseben poudarek bo privedel na tuberkulozo socialno-zdravstveni problem, katerega je treba reševati v komuni hkrati preko zdravstvene službe, v družini, v delovnih kolektivih in v šoli.

PROIZVAJALCI: prihajajte na redne zdravniške preglede — obvarovali se boste poklicnih bolezni!

Za nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva

Zaključki V. seje okrajnega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva o kmetijstvu in gozdarstvu v našem okraju

Plenum okrajnega odbora SZDL je na svoji seji 25. avgusta 1962 na podlagi analize, ki jo je izdelala posebna komisija, ter na podlagi referata in zelo obširne razprave ugotovili naslednje:

— V zadnjih nekaj letih smo dosegli na področju kmetijstva zadovoljive rezultate, še posebno v družbenem sektorju proizvodnje in v kooperaciji, kljub temu pa so prav na področju kmetijstva in gozdarstva še vedno velike neizkoriščene rezerve.

Z ozirom na važno vlogo, ki jo imata kmetijstvo in gozdarstvo v celotnem našem gospodarstvu, v našem okraju pa še posebno, saj predstavljata bruto produkt v kmetijstvu preko 19 milijard dinarjev, sodi plenum, da je treba usmeriti vse politične in oblastvene činitele v komuni in okraju k hitrejšemu

reševanju problemov na tem področju.

Občinski ljudski odbori morajo na podlagi dolgoročnih programov gospodarskega razvoja sprejeti za kmetijstvo še posebne ukrepe, s katerimi bodo omogočili hitrejši razvoj družbenega sektorja kmetijske proizvodnje, kooperacijske proizvodnje itd. ter povečali blagovno proizvodnjo v kmetijstvu in gozdarstvu, in sicer:

— zagotoviti morajo dosledno izvajanje zakonov o izkoriščanju kmetijskih in gozdskih površin, ki sta bila sprejeta v preteklih letih;

— z ozirom na dosedanje izkušnje pri vlaganju investicij v kmetijstvo, morajo ljudski odbori in njihovi organi posvečati večjo pozornost kmetijskim investicijam. Za vse večje objekte je potrebno natančno proučiti lokacijo, rentabilnost naložbe, nakup

zemljišča kot osnovo za lastno surovinsko bazo; vse to pa mora biti usmerjeno v večje specializirane obrate, pogojene za določena območja. Z vlaganjem investicij v gospodarske namene se morajo hkrati tudi vlagati sredstva v negospodarske dejavnosti: za stanovanja in za druge komunalne ureditve pri objektih.

— V razpravi in analizi je bilo ugotovljeno, da nekateri ljudski odbori še vedno dajejo zemljo SLP v najem kmetom ali gospodarskim organizacijam, ki se ne bavijo s kmetijsko proizvodnjo. Vsa zemljišča SLP morajo ljudski odbori oddati kmetijskim organizacijam;

— odloki o agrominimumu morajo biti sprejeti na podlagi realnih možnosti in pogojev:

a) odloki naj zajemajo tista proizvodna področja, ki

so sposobna za sodobno agrotehniko,

b) odloki naj kmetovalce obvezujejo k izvajanju minimalnih agrotehničnih ukrepov za celotno obdelovalno površino, ne pa za posamezne kulture kot doslej,

c) občinski ljudski odbori morajo hkrati s sprejemom odlokov zahtevati od kmetijske organizacije, ki bo organizirala proizvodnjo, da se tehnično in kadrovske usposobi;

— ljudski odbori morajo hitreje reševati nekatere probleme v zvezi z razvojem družbenega sektorja kmetijske proizvodnje. Plenum ugotavlja, da je izvajanje arondacij, s katerimi bi družbena kmetijska posestva pridobila nove in izpopolnila dosedanje površine, potekalo vse prepočasno, zato j potrebna, da svet za gospodarstvo pri OLO imenuje več komisij za arondacijo, da bodo lahko hkrati delale v več kmunah;

— ker so cene zemljišč v gradbenih okoljih nad ceno zemljišč za kmetijstvo, je nujno, da ObLO ta nesoglasja uskladijo,

— davčna politika je bila do sedaj preveč prepuščena sama sebi. Tudi ta mora bolj kot do sedaj spremljati izvajanje programov na področju kmetijstva ter prispevati k hitrejšemu pridobivanju no-

vih površin za družbeni sektor in vplivati na hitrejši razvoj blagovne proizvodnje pri zasebnih proizvajalcih;

— kmetijske organizacije razpolagajo v okraju le s 4 odstotki celokupnih obdelovalnih površin, zato plenum sodi, da morajo biti vsi zgoraj navedeni ukrepi osnova za hitrejšo pridobivanje novih zemljiških površin od zasebnega proizvajalca;

— na zemlji, s katero že razpolagajo kmetijske organizacije, je nujno odpraviti nekatere pomanjkljivosti, ki so v veliki meri vzrok izgub pri nekaterih obratih; zato je treba specializirati posamezne obrate v okviru objektivnih pogojev, zboljšati organizacijo dela in povečati produktivnost dela. Na podlagi tega se bo znižala polna lastna cena posameznim pridelkom in proizvodom, kar je osnova za večje osebne prejemke kmetijskih delavcev. Zato morajo delovni kolektivi z vso pozornostjo pregledati dosedanje organizacijo dela, ugotoviti slabosti ter jih z vso resnostjo odpravljati. Da bi kolektivi to nalogo lahko izvršili, mora računovodskoplanski sektor dati organom upravljanja in vodstvu organizacije po določenih obdobjih točne podatke, usklajene s finančno-proizvodnimi plani (evidenca dela po dekadah

ltd.). Pri tem morajo brez dvoma odigrati največjo vlogo sindikalne organizacije v kmetijskih organizacijah, tako na posestvih kot v zadrugah;

— nagrajevanje po učinku mora zajeti poleg delavcev tudi vse strokovni kader, kar doslej ni bilo niti v zadrugah niti na družbenih posestvih;

— v pogodbeni proizvodnji so bili doseženi določeni rezultati. Osnovna slabost pri tem je bila, da se nismo držali na osnovi pogodb določenih poslednjih agrotehničnih ukrepov, na drugi strani pa smo preko pogodbene proizvodnje dali prevelik poudarek blagovni proizvodnji. Na ta problem je opozoril tudi IV. plenum CK ZKJ, ki v svojih sklepih poudarja važnost vključevanja zasebnih proizvajalcev v napredno organizirano kmetijsko proizvodnjo. Plenum je ugotovil, da je z ozirom na velik odstotek kmetijskega prebivalstva to vprašanje za nas še posebno važno.

Za gospodarsko leto 1963 so po osnutku programa kooperacijske proizvodnje predvidena, da bi žitarice zajele 50 odstotkov posejanih površin v kooperaciji. Podoben procent bo predvidoma tudi pri ostalih poljščinah: koruzi,

(Nadaljevanje na 4. strani)

OSNUTEK NOVEGA STATUTA novomeške občine je izdelan

V preteklem tednu je komisija za sestavo novega občinskega statuta pri ObLO Novo mesto potegnila črto pod večmesečno delo: dokončala je osnutek statuta oz. sprejela zadnje pripombe svojih čl. nov na posamezna poglavja tega pomembnega dokumenta, ki je prilagojen občini na sedanji stopnji družbenega razvoja. V ponedeljek smo obiskali predsednika ObLO tovariša Ludvika Goloba, da nam je o vsebini in nekaterih drugih problemih v zvezi z novim statutom povedal več stvari, ki bodo brez dvoma zanimale vse naše bralce. V okraju je bila namreč novomeška občina zadolžena, da sestavi osnutek za nov občinski statut, ki je naslonjen na novo ustavo in predstavlja sestavni del novega ustavnega sistema. V razgovoru nam je tovariš Golob posređoval naslednje misli:

V zadnjih 6 letih, odkar smo v novomeški občini sprejeli prvi statut, se je v razvoju vseh naših občin mnogokaj spremenilo. Občina se je medtem znatno razširila — priključene so ji bile prejšnje občine Straža-Toplice, Sentjernej in Zužemberk — razen tega pa so se znatno povečale njene pristojnosti. Vse to je ustvarilo kup novih problemov, hiter razvoj komunalnega sistema pa je prinesel tudi nove dolžnosti občini. Vse to je bilo treba okvirno zajeti v novem statutu, saj doslej stopnja samoupravnosti in materialne samostojnosti komune ni bila dovolj izražena. Prav tako doslej v statutu nismo dovolj zajeli razvoja družbenega samoupravljanja in družbenih odnosov. Občina kot družbeno ekonomska skupnost občanov in politično teritorialna organizacija samoupravljanja tak statut spriču vsega navedenega zares neobhodno potrebuje.

Seveda se osnutek novega statuta naslanja na ustavo; je dopolnilo zvezne in republiške ustave, pa hkrati samostojen dokument našega samoupravljanja, ki je zagotovljeno z ustavo in se urešnjuje v skladu z zakoni in z drugimi veljavnimi predpisi ter z določbami novega statuta.

Sestavljanje osnutka je bilo vse prej kot lahko delo, saj smo naleteli na nešteto problemov, kakršnih pred leti še ni bilo. Poudariti moram, da smo ponekod pri reševanju proble-

mov izbrali tako rešitev, ki trenutno najbolj ustreza razmeram in potrebam naše občine, delovnih skupnosti na območju občine in občanov, ki sta temeljna činitelja vsega našega dela in življenja.

Treba je poudariti, da je komisija pri njenem delu vodilo predvsem načelo: pravilno prikazati in utrditi odnose »občan-komuna«. Gre za pravice delovnih ljudi, ki naj jih zagotovi statut. Pri nekaterih vprašanih načelnega pomena še nismo mogli zavzeti dokončnih stališč; čakati moramo na osnutek nove ustave, tako zvezne kot republiške, pa tudi na statut okraja, nakar šele bomo lahko sprejeli končna stališča. Eden takih problemov je na primer vprašanje odcepitve dela območja naše občine k drugi občini ali priključitve zasebkov, vasi ali delov drugih občin k naši občini. Ni namreč jasno, ali bo ta problem rešen z republiško ustavo ali s statutom okraja. Morda bo zato potreben referendum ali pa kakšna druga oblika rešitve; pri takih primerih bo naš statut dobil dokončno formulacijo seveda šele naknadno.

Podoben primer smo imeli v razpravi, ali naj vnesemo v statut pravico občanov do stanovanja in štipendiranja. V osnutku statuta smo to pravico namenoma izpustili. Zelo problematično je namreč, kako naj novomeška občina vsakemu svojemu prebivalcu že zdaj zajame pravico do stanovanja in

štipendiranja, ko vemo, da takih sredstev ne zmremo in nimamo! Da pa bi zdaj za to v statutu navajali razne pogoje in omejitve, se nam spet ni zdelo primerno. Menili smo, da bomo za zdaj to izpustili v statutu. Vem pa, da nekatere občine na primer že imajo v osnutkih svojih

»Statut bomo sprejeli z referendumom lahko še pred novimi volitvami« je izjavil v pogovoru predsednik ObLO tovariš Ludvik Golob

statutov pravice občanov do štipendiranja.

Takih in podobnih primerov je še več, najbolj značilna pa sta ta dva.

Ko smo obravnavali kolegijske organe, smo se odločili za tri oblike: za odbore, ki imajo širši družbeno-politični značaj (na primer odbor za družbeni nadzor pri skupščini, s širokimi pooblastili, pa odbor za družbeni program razvoja občine), za komisije in za svete. Sveti so usmerjeni pretežno v strokovno-politično delo, kjer je delo že zelo konkretno, medtem ko so komisije pristojne za določena specialna področja (n. pr. mandatno-immunitetna komisija). Tu je bilo več variant, odločili pa smo se za vse tri kolegijske organe; tudi tu bo končna odločitev odvisna verjetno od ustave.

Zelo veliko razprav je bilo okoli teritorialnih sprememb v občini; kot sem že dejal, bomo tu prav tako počakali na

ustavne predpise.

Kaj je novega v zvezi z občinsko skupščino? Predvsem moramo omeniti nove odnose ostalih organov samoupravljanja do skupščine. Ko bo šlo n. pr. za kakšno odločilno vprašanje ene gospodarske organizacije, bo kolegijski organ vabil tako skupščino kot predstavnik te organizacije na razpravo, da bodo sodelovali in povedali svoja stališča. Glede teh obvez in oblik dela nastajajo novi odnosi znotraj komune.

Združitev tovarn IMV in TOMOS

17. skupna seja ObLO Novo mesto je bila v torek, 18. septembra, začela pa se je z zaprisego 5 novih odbornikov, ki so bili izvoljeni na dopolnilnih volitvah v nekaterih volilnih enotah. V poročilu in razpravi o kmetijstvu, kar je sledilo v naslednjih točkah, so odborniki ocenili izpolnjevanje plana, ki je bilo v nekaterih gospodarskih organizacijah kljub objektivnim razlogom še kar zadovoljivo. Poudarili so, naj bodo vse razprave doprinos v reševanju najvažnejših kmetijskih vprašanj in kmetijske politike sploh, ter da je zato treba jačati blagovni promet s kmetijskimi pridelki.

Odborniki so potem poslušali predlog o novi davčni lestvici in določili dopolnilne ukrepe o agrominimumu.

Uspeli piknik na Otočcu

Grad hotel Otočec je v nedeljo, 16. septembra, priredil v svojih prostorih piknik, ki je lepo uspel. V grad in okolico je tega dne prišlo okoli 3500 gostov, preko 400 osebnih avtomobilov in 20 avtobusov. V Otočcu so tega dne iztržili za več kot milijon dinarjev. Gostom so bili na izbiro odlojki, janci, ražnjčki in čevapčiči po zmernih cenah, vinu pa so v gostišču znižali ceno od prejšnjih 450 din na 380 din.

V osnutku statuta je od nove ustave odvisnih še več stvari, tako n. pr. volilni sistem, vprašanje odnosov med zboroma. Bistveno je, da smo v osnutku zajeli to, kar ne bo spremenjeno. Pri tem nas je vodila dosedanja praksa in izkušnje, ki smo jih dobili. Zanimiva so poglavja in načela o delu in pristojnostih krajevne skupnosti, o novih odnosih do vloge odbornika, za pravice in dolžnosti občana in državljana v komuni, močno je poudarjena vloga Socialistične zveze, ki ima mnogo pravic. Vse to bo močno zanimalo občane, ko jim bomo predložili statut v javno razpravo.

Kaj nas čaka zdaj v zvezi s tem delom? Osnutek

je tu. Ko bosta te dni izšli zvezna in republiška ustava, bomo prilagodili odprta vprašanja ustavnim določilom, nato pa bomo upoštevali tudi pripombe republiške in okrajne komisije za statute. Delali bomo še vedno v podkomisijah, nakar bo komisija osnutek statuta predložila ljudskemu odboru. To bo trajalo še kakšna dva meseca. Po javni razpravi na seji ljudskega odbora pa bomo dopolnjeni tekst statuta dali v javnost. Statut bomo natisnili in razpisali referendum za njegov sprejem. Če bomo delo tako intenzivno nadaljevali, lahko računamo, da bo statut sprejet še pred volitvami novih ljudskih odborov.

Tg.

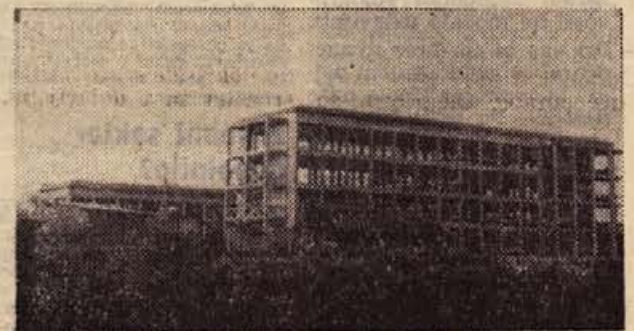
nakar so potrdili sklep centralnega delavskega sveta IMV Novo mesto, da se ta tovarna ob koncu tega leta združi s tovarno TOMOS iz Kopra

pod skupnim imenom Industrija motorjev in motornih vozil s sedežem v Ljubljani. Več bomo o seji poročali prihodnjik.

Obisk predstavnika misije »CARE«

Gospod Robert G. Trott, stalni predstavnik misije CARE v Jugoslaviji, je 13. septembra v spremstvu predstavnikov Zveznega sekretariata za zunanjo trgovino in Glavnega odbora RK Slovenije obiskal naš okraj. Visoki gost je pregledal poslovanje OO RK nad pomočjo CARE ter hkrati obiskal tudi več socialnih ustanov, ki to pomoč prejemajo. Gospoda Roberta G. Trotta je istega dne sprejela tudi podpredsednica OLO inž.

Vilma Pirkovič. Med sprejemom je tekel razgovor o pomoči CARE in o gospodarskem razvoju v našem okraju. Gospod Trott se je pohvalno izrazil o poslovanju naših organov, prijetno pa je bil presenečen tudi nad sodobno ureditvijo novomeške pekarije, ki si jo je ogledal. Podpredsednica OLO inž. Vilma Pirkovič je gosta povabila v Dolenjske Toplice, odondod pa na ogled Baze 20.

Betonsko ogrodje nove bolnišnice v Novem mestu je že dalj časa pod streho. Lahko samo toplo želimo, da bi dela na tem prepotrebem objektu čimprej nadaljevali!

Za nadaljnji razvoj kmetijstva in gozdarstva

(Nadaljevanje s 3. strani)

krompirju, travništvu itd. Da bi bila akcija kooperacijske proizvodnje uspešna, predlagamo kmetijskim organizacijam, naj pri sklepanju pogodb upoštevajo zasebnega proizvajalca ter ga vključijo z vsemi površinami. Pri sklepanju pogodb je nujno upoštevati naslednje:

a) zagotoviti optimalno agrotehniko preko umetnih gnojil s semensko službo, zaščitnimi sredstvi in strojno obdelavo zemljišč. Strokovna služba pri kmetijskih organizacijah mora spremljati pogodbeno proizvodnjo od setve do spravila ter dajati zasebnim proizvajalcem potrebna strokovna navodila

b) strokovnemu kadru, ki dela v kooperaciji, je potrebno formirati osebni dohodek na podlagi doseženih rezultatov;

c) preko pogodbene proizvodnje je zagotoviti čim večjo blagovnost in to v rastlinski in živalski proizvodnji;

kooperacijska proizvodnja

naj se oblikuje z ozirom na objektivne in subjektivne pogoje, vendar mora upoštevati obojestransko interese.

— Analiza je pokazala, da se družbena posestva do sedaj niso bavila s kooperacijo z zasebnim kmetom, da je bilo to prepuščeno le zadrugam. Plenum sodi, da je nujno, da se v bodoče tako družbena posestva kot zadruga z enako odgovornostjo vključijo v kooperacijske odnose z zasebnim kmetom v kmetijski in gozdarski proizvodnji. Oblik za vključitev kmeta v sodobno kmetijsko proizvodnjo je veliko in ne smemo nobene podcenjevati (odkup zemlje, zakup ter dolgoročne pogodbe proizvodnje). Delavski zadrugi sveti si morajo na podlagi analiz dosedanjega dela v tem smislu postaviti dolgoročne programe nadaljnega razvoja ter konkretni akcijski program za leto 1963.

— Plenum ugotavlja, da doslej na področju gozdarstva ni bilo veliko napravljenega.

Za to je več objektivnih in subjektivnih vzrokov. Sredstva, ki so bila ustvarjena v gozdarstvu, so se prelivala v druge gospodarske panoge: v kmetijstvo, industrijo itd. S tem smo zanemarili povečanje proizvodnje v gozdarstvu.

Zakon o gozdovih, tako zvezni kot republiški, dajeta jasno orientacijo, kakšne so naloge na tem področju. Nujno je treba rešiti vprašanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, to zlasti zato, ker so v okraju prav ti gozdovi po kviliteti slabi. Potrebno je, da se to gospodarjenje prenese na gospodarske organizacije, ki bodo lahko v večjih kompleksih opravile vsa dela, od nege in vzgoje do pogozdovanja in načrtne gradnje, ne glede na sektor lastništva. S prenosom gospodarjenja in gospodarske organizacije bo hkrati rešeno tudi vprašanje blagovnega prometa z lesom oziroma načrtnega izkoriščanja gozdov. Pri vseh teh nalogah pa je nujno, da gospodarske or-

ganizacije vključijo zasebne proizvajalce v proizvodni proces. Tako se formira dohodek poleg vrednosti lesa na panju in konkretnega dela v gozdarstvu. Zasebni proizvajalec se lahko vključi kot stalna ali sezonska delovna sila, kar je odvisno od potreb gospodarske organizacije.

Gospodarska organizacija, ki bo upravljala z zasebnimi gozdovi, bo morala iskati različne oblike in jih prilagajati terenu. Ponekod bo težišče kooperacije je v pogozdovanju in negi, drugod v sečnji in spravilu lesa. Vsepoved pa je potrebno, da kmet sodeluje v tem procesu ter da je za vloženo delo plačan; onemogočiti pa mu je treba trgovino z lesom, ker pride na ta način do visoke neupravičene rente.

Izvršni odbor okr. odbora SZDL je na osnovi razprave in pregledov strokovnjakov na plenumu proučil stanje v gozdarstvu ter sklenil, da odkloni predlog, sprožen na seji okrajnega odbora SZDL, o organizaciji gozdarske službe in priporoči občinskemu ljudskemu odboru, naj zaradi enotne politike v gozdarstvu in čim ekonomičnejšega gospodarjenja z gozdovi izroče gospodarjenje z gozdovi SLP in zasebnega sektorja dvema gospodar-

skima organizacijama: KGPK Novo mesto in KGP Brežice ter s tem dokončno uredi organizacijo gozdarske službe.

Na podlagi tako izdelanih programov v komuni in okraju bomo lahko še bolj kot do sedaj vključili v izvajanje tako važnih nalog vse politične družbene organizacije od ZK, SZDL in sindikata do mladinskih organizacij na vasi ter strokovna društva v okraju in komuni. Socialistična zveza v komuni mora na podlagi konkretnih akcijskih programov postati vodja akcije. V tem smislu so pred organizacijami SZDL zelo velike in odgovorne naloge. Plenum je ugotovil da samo načelne razprave v okraju in komuni ali pa v nekaterih centrih ne dosežejo zaželenih uspehov. Zato je nujno, da s temi problemi seznanimo vse kmetijske in gozdne proizvajalce ter delavce v tovarnah, da gre SZDL in sindikat na razpravo z manjšimi skupinami svojega članstva. Pokazalo se je, da na večjih zborovanjih na vasi takih programov ni mogoče v celoti obravnavati in sprejeti konkretnih zaključke in obveze. Zato morajo občinski odbori SZDL tudi v tem smislu iz-

delati konkreten operativni program za delo krajevnih organizacij SZDL na terenu ter ga dosledno izvajati. Krajevne organizacije SZDL bi pri izvajanju teh pomembnih nalog morale odigrati večjo koordinacijsko vlogo. SZDL mora biti tista, ki bo z obliko dela povežala pri reševanju tega vprašanja vse subjektivne faktorje na terenu, to je krajevne odbore, zadrugne svete (tako centralne kot področne), sindikalne podružnice na obratih kmetijskih organizacij, in bo tako z vsemi temi šla v enotno politično akcijo.

Društva kmetijskih in gozdarskih inženirjev in tehnikov morajo v bodoče odigrati večjo vlogo. Zato naj SZDL v okraju in komuni ča pobudo za sklicanje izrednih sestankov ali zborov, na katerih bi se nujno morala razčistiti nekafera stališča s področja kmetijstva in gozdarstva. Plenum je ugotovil, da je bilo s temi društvi premalo sodelovanja. Z ozirom na pomanjkanje kadrov v kmetijstvu in gozdarstvu je potrebno, da se občinski politični in oblastveni organi temu vprašanju bolj posvetijo, zavedajoč se, da je uspeh pri izvajanju teh nalog v veliki meri odvisen od pravilne razporeditve kadrov.

VREČA JE POKAZALA DNO

(Nadaljevanje s 1. strani) 279.423.000 din ali 12 milijonov več kot v vsem letu 1959.

Čemu torej sedanje spremembe v organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja?

Ze to, kar smo pravkar našli, je napotilo našo družbo do izredno pomembnih družbeno-političnih sprememb. Tovarišica Rometova je na seji podarila, da želimo s spremembami na tem področju:

— postaviti zavarovance v aktiven položaj nasproti zavarovanju: soodločajo naj ne samo v organih upravljanja, temveč tudi v samih organizacijah zava-

rovanja, kjer se odloča o izdatkih zdravstvenega varstva;

— zavarovanci morajo prevzeti razen upravljanja soc. zavarovanja tudi odgovornost za zagotovitev sredstev iz čistih osebnih dohodkov in skladov skupne porabe. Odgovorni so

za usklajevanje trošenja sredstev za zdravstveno varstvo z dejanskimi potrebami in zmogljivostmi občinskih skupnosti;

— nova organizacijska oblika socialnega zavarovanja predstavlja preko občinskih ali medobčinskih skupnosti nadaljnje dograjevanje komunalnega sistema, saj tesno povezuje te družbene dejavnosti v komunalni sistem tako z organizacijsko-pravne kot ekonomske plati.

Vse to pa pomeni, da hočemo tako organizacijo socialnega zavarovanja, ki bo povečala interese zavarovanca in delovnih kolektivov, da bomo kar najbolj gospodarno zagotavljali in trošili sredstva te službe v skladu z našimi ekonomskimi možnostmi.

Sedanja organizacija socialnega zavarovanja nam ni v zadostni meri omogočala resničnega samoupravljanja s sredstvi; skoraj vse pravice in način zbiranja sredstev so bili predpisani z zakoni. Prispevke smo plačevali iz bruto osebnih dohodkov, zato zavarovanci niso neposredno videli in osebno občutili, da gre za izredno velike dajatve, ki so pravzaprav sestavni del osebnih dohodkov. Prav zato je prevladovala miselnost, da je socialno zavarovanje »državno«, izgube (katerih nismo nikoli do dna analizirali) pa so se tako ali tako pokrivalo s prelivanjem sredstev in z dotacijami.

vsem zadovoljiva. Obsega zdravstvenih uslug, ki temelje na sodobnih medicinskih dosežkih, ne bomo omejevali; skrb za zdravje prebivalstva je naša prva in največja dolžnost. To pa nas seveda ne sme odvrtiti od naloge, da ne bi vsi skrajno kritično nastopali proti vsem neutemeljenim izdatkom! Prav tu pa je potrebno najširše sodelo-

vanje vseh delovnih kolektivov, družbenih organizacij in slehernega zavarovanca. Mišljenju, da gre za »državno socialno zavarovanje«, moramo enkrat za vselej narediti konec. Pri tem nam bo gospodarjenje z dinarjem in odgovornost za njegovo pravilno trošenje poleg socialistične zavesti posameznika največ pomagalo.

Zavarovane bo poslej drugače gledal na »socialno«

Lani je v našem okraju sicer bilo 87 zborov zavarovancev, udeležilo pa se jih je komaj 7.500 ljudi ali četrtnina vseh zavarovancev. Problemi te službe jim tudi po zborih niso segli do srca; delo samoupravnih organov socialnega zavarovanja je bilo vse preveč osamljeno. Ni bilo povezano dovolj niti z gospodarskimi organizacijami niti z zdravstvenimi zavodi in ne z organi oblasti in političnih organizacij. Tudi našim svetom za zdravstvo in vodstvom zdravstvenih kolektivov ne moremo čestitati za doseganje odnose s socialnim zavodom, saj je šlo le prenekaterikrat za to, »kdo bo kogas«.

Novi zakon o financiranju socialnega zavarovanja postavlja stvari drugače. Ze s 1. januarjem 1963 bodo gospodarske organizacije plačevale nadomestila osebnega dohodka do 30 (in ne več samo 7) dni nezmožnosti za delo. Trpele bodo vse stroške zdravljenja zavarovancev do 30 dni zaradi nesreč pri delu! To bo čez noč spremenilo odnose zavarovancev in kolektivov do problemov soc. zavarovanja. Tudi že veljavni novi predpisi o pokrivanju morebitnih izgub v skladih zdravstvenega varstva; prelivanja sredstev med republikami in okraji zaradi slabšega gospodarjenja s temi sredstvi ne bo več! Vsi letošnji dolgovi oz. primanjkljaji bodo spremenjeni v kredit, ki ga bo treba začeti odpla-

čevati že prihodnje leto iz rednih ali izrednih prispevnih stopenj. Pri odločanju o teh stopnjah bodo sodelovali predstavniki vseh organizacij, ustanov in kolektivov vsake občine, saj bodo šli vsi redni, izredni in posebni prispevki za kritje stroškov soc. zavarovanja na račun čistih osebnih dohodkov zaposlenih! Zdej bo zavarovanec še kako skrbel, kako se gospodari s skladi, kdo dobi (zakaj in kako?) »bolniško« in če se tovariš od sosednjega stroja doma res zdravi ali pa kmetuje na račun družbe in tovarišev, ki namesto njega delajo v podjetju! Trdno smo prepričani, da bo čez noč manj neupravičenih izostankov in »bolniških«, ki so jih posamezniki dobili ali izsilili od zdravstvene službe.

Seveda bo republiško zavarovanje tudi nadalje pokrivalo tiste primanjkljaje v zdravstvenem varstvu, ki nastajajo zaradi objektivnih vzrokov (sem sodi n. pr. večje število zaposlenih žena, večje število porodov, epidemije, TBC bolnikov, manjših osebnih dohodkov pod republiškim povprečjem). Vse druge primanjkljaje pa bodo morali kriti zavarovanci sami iz svojih čistih dohodkov, gospodarske organizacije iz skladov skupne porabe, v skrajnem primeru pa tudi posamezne občine iz proračunskih sredstev in svojih skladov!

Naš delež pri zniževanju stroškov za zdravstveno varstvo

Vsi pravkar našeti ukrepi bodo zahtevali seveda takojšnjo temeljito analizo v vseh delovnih organizacijah o vzrokih poškodb, o izboljšanju HTV službe, o resnični uporabi zaščitnih sredstev pri delu itd. Več bo treba narediti za varstveno vzgojo delavcev; proti tistim, ki ne upoštevajo navodil tehnične zaščite, pa bo treba ostreje ukrepati.

Kaj vse sodi še v naloge kolektivov, ko se bodo te dni začeli posvetovati o spremembah v soc. zavarovanju? Zelo veliko! Ugotoviti bodo morali, kako je z zdravniškimi pregledi

zaposlenih, kaj je s toplim obrokom hrane v delovnem času, kako izkoriščajo ljudje letne dopuste, kako se prevažajo na delo, kako stanujejo in pod. Več bo treba laične kontrole nad lažnimi bolniki (na domu), učinkovitejša pa bo morala biti tudi kontrola samega zavoda nad zdravljenjem zavarovancev. Nadpreglede bo treba zaostri, glede pristojnosti za določanje bolniških dopustov pa bo treba še razpravljati. Kadrovske in socialne službi bodo morali kolektivi zagotoviti odgovarjajoče mesto.

Seveda pa to še ni vse.

Do 10. oktobra 1962 bomo izvolili naše predstavnike v skupščino nove medobčinske komunalne skupnosti zavarovancev. Volili jih bodo delavski sveti, organi družbenega upravljanja v ustanovah, družbenih službah in svobodni poklici. Priprave na bližnje volitve naj postanejo središče pozornosti vseh družbeno-političnih činitelev v naših občinah. Čeprav nas od volitev loči samo še kratek čas, priprave nanje in njihov potek nikakor ne smejo biti zgolj formalnost. Seznanimo se v predvolilni agitaciji z bistvom sprememb novih zakonov o organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja in zdravstvenega zavarovanja! Udeležimo se bližnjih sestankov v delovnih kolektivih in društvi ter zborov občanov, kjer bomo spoznali problematiko in sedanjo ureditev zdravstvene službe ter socialnega zavarovanja na našem področju! Zanimajmo se za nov položaj gospodarskih organizacij in nas samih pri zbiranju in trošenju sredstev za zdravstveno varstvo!

Socialno zavarovanje in zdravstveno varstvo predstavlja ogromen del naših rednih dohodkov in naše življenjske ravni. Zato izberimo za člane nove skupščine medobčinske komunalne skupnosti zavarovancev tovariše in tovarišice, ki bodo poznali novo vlogo te skupščine, zdravstveno problematiko, gospodarsko moč naših občin in stanje v gospodarskih organizacijah, da bodo lahko aktiv-

Delavci, uslužbenci in upokojevci v našem okraju!

no sodelovali v bodočem upravljanju socialnega zavarovanja v okraju in občini! Ko bomo izbirali člane za novo skupščino, skrbimo hkrati tudi za povezavo med delovnimi organizacijami, občinami, sveti za zdravstvo, sveti zdravstvenih zavodov in političnimi organizacijami, da bo skupščina kot celota uspešno uresničevala naloge, ki jih ji daje zakon.

Organizacije Socialistične zveze, sindikati in organi oblasti bodo v spremenjenih pogojih socialnega zavarovanja posvečali poslej zdravstvu in organom, ki delajo na teh področjih, veliko večjo skrb. Zdravje delovnih ljudi je eden izmed osnovnih pogojev za osebno srečo, za večjo delovno sposobnost in s tem za hitrejšo doseganje skupnega blagostanja.

Udeležimo se kot člani SZDL in sindikatov predvolilnih sestankov, spoznavajmo vse spremembe v organizaciji in financiranju socialnega zavarovanja in sodelujmo v bodočem upravljanju te pomembne družbene dejavnosti!

Na naraščanje izdatkov za zdravstveno varstvo vpliva tudi širjenje zdravstvene mreže, večja uporaba sodobnih medicinskih pripomočkov, slaba zdravstvena prosvetljenost zavarovancev, število zavarovancev, povečanje upravnih stroškov in podobno. Spet ima zavarovane — pa naj dela v organu upravljanja samega zavoda, v svetu zavarovancev ali v pristojnem svetu ljudskega odbora! — priložnost in dolžnost, da sodeluje v investicijski politiki v zdravstvu. Za te namene smo izdali in dajemo znatna družbeno sredstva, ki pa niso vedno smotrno naložena. Ponekod jih drobijo za drage adaptacije (Mokronog) ali pa za razne nove investicije, ki so bolj izraz želja kot stvarnih potreb, zaradi česar prostori, oprema in kader niso smotrno izkoriščeni (ZP Bizeljsko, ZP Krmelj). Sredstva bomo morali v bodoče združevati za skupne, centralne objekte in opremo. Zaradi prevelike razdrobljenosti zdrav. zavodov instrumenti ponekod niso dovolj iz-

koriščeni, druge spet trpi zaradi pomanjkanja opreme kvaliteta zdravstvenih storitev (ZD Črnomelj ima 3 rentgenske aparate, nima pa fizikalne terapije; oprema v obratnih ambulantah ni dovolj izkoriščena itd.).

Delo v splošnih ambulantah je še vedno neenakomerno razdeljeno na dopoldanski in popoldanski čas, ker dopuščajo podjetja izostanke z dela za zdravniške preglede v delovnem času, tudi če niso nujni. Specialistična služba je predraga, ker ni razvita po dejanskih potrebah in centralizirana tam, kjer ima pogoje. Zdravilišča še nimajo organizirane zdravstvene službe po predpisih. Ležalna doba v bolnišnicah je včasih predolga; lahko bi jo skrajšali vsaj za bolnike, ki imajo urejeno družinsko razmerje, če bi imeli dobro organizirano patronažno službo. Veliko premalo imamo medicinskih sester, saj jih manjka v okraju kar 23, razen tega pa manjka danes v ambulantno-poliklinični službi 17 zdravnikov, 15 zobnih terapevtov, 19 babic itd.

Preveč razdrobljena zdravstvena mreža

Na seji so ugotovili, da zdravstvena mreža po obsegu zadostuje našim potrebam, upravno pa so zdravstveni zavodi preveč

razdrobljeni. Trenutno imamo kar 26 samostojnih zdravstvenih zavodov in 12 lekarn ter lekarniških postaj. To onemogoča smotrno organizacijo vseh potrebnih zdravstvenih in upravnih služb. Sele v zadnjem času se lotevajo na primer v Krškem, Brežicah in Novem mestu reorganizacije službe zdravstvenega varstva, ki se mora približati načelom ekonomskega in strokovnega dela.

Zdravstvene postaje v okraju naj bi se priključile zdravstvenim domovom. Tako bi lahko načrtneje izkoriščale opremo, strokovni kader in tudi upravno poslovanje bi bilo cenejše; taka spojitev bo omogočila tudi večji pregled nad zdravstvenim stanjem prebivalcev posamezne občine. Zal so šele

(Nadaljevanje na 6. str.)

»Zdravje je največja dobrina delovnih ljudi!« je poudarila med drugim na petkovi seji tovarišica Draga Rome, ko je poročala o sedanjih reorganizacijah v socialnem zavarovanju

rovanja, kjer se odloča o izdatkih zdravstvenega varstva;

— zavarovanci morajo prevzeti razen upravljanja soc. zavarovanja tudi odgovornost za zagotovitev sredstev iz čistih osebnih dohodkov in skladov skupne porabe. Odgovorni so

Najhitreje naraščajo izdatki za zdravljenje v bolnišnicah

V zadnjih treh mesecih je bilo tudi v našem okraju veliko razprav, posvetov, analiz in ukrepov, da bi našo zdravstveno službo in socialno zavarovanje smotrno reorganizirali. Izdatke so že in jih bodo še natančneje ugotavljali ter preverjali, primerjali in morali uskladiti »z dolžino odeje, ki jo imamo«, kot je na seji v razpravi dejal eden izmed udeležencev. Najhitreje nam naraščajo izdatki za zdravljenje v bolnišnicah. Letos smo v 7 mesecih izplačali na ta račun 9 milijonov din več kot v vsem letu 1959 oz. kar za 350 milijonov je teh stroškov letos več kot pred 3 leti! Delno so tako velikim izdatkom vzrok tudi investicije za nove gradnje v zdravstvu, ki so bile doslej zajete v oskrbnem dnevu bolnišnic.

V ambulantno-polikliničnem zdravljenju je letos predviden porast izdatkov za 180 milijonov (v primerjavi z letom 1959). Zmanjšujejo se po 1. juliju samo izdatki za zdravila, ki so prej nenehno naraščali; tu prispevajo po novih predpisih del stroškov zavarovanci sami. Korist novega načina »sofinanciranja« pri nakupih zdravil se je pokazala kaj hitro!

Povprečni stroški za zdravstveno varstvo na enega aktivnega zavarovanca so največji v občini Sevnici, najmanjši pa v občini Metlika. V skladu za zdravstveno varstvo je za prvih 7 mesecev letos primanjkljaja 21 milijonov din, od tega samo v sevniški občini 16 milijonov. Samo metliška občina ima v

Brezobzirno uničevanje tehtnice Zveze slepih

Tovariš urednik,

v prejšnji številki Dolenjskega lista je bila objavljena kritika o delovanju avtomatske tehtnice na železniški postaji Novo mesto, zato se čutimo dolžne, da stvar pojasnimo.

Tehtnica je avtomat, ki deluje na električni tok z lučko, in kadar lučka ne gori, je to znak, da ni toka. Mnogokrat pa ne deluje zaradi skrajno nepravilnega in brezobzirnega ravnanja državljanov, ki poskušajo vse, da bi se zastoj tehtnice. V tehtnico spuščajo namreč raztrgane vozne karte, stične plošče, pločevinaste predmete, sponke, zobtrčbe in vse vrste starega denarja, s čimer aparat pokvari. V pisarni Zveze slepih imamo že pravo zbirko takih predmetov in starega denarja.

Zgodilo se je že celo, da je nekdo močno vinjen stopil na tehtnico, nekaj časa krillil z rokami, nato pa razbil plastično steklo. Skode je bilo 3.800 din. Drugič smo morali nadomestiti steklo zato, ker je nekdo, ki ni dobil listka iz tehtnice, s pestjo udaril po steklu, da ga je zdrobil, nato pa junaško pobegnil. Upoštevati je treba, da je tehtnica stroj, ki dobro deluje le ob pravilnem ravnanju. Državljeni pogosto spuščajo v tehtnico dinarske kovance, ki zaradi premajhne teže ne sprožijo avtomata, temveč se zagodijo in potem tehtnica odpove.

Skrajno neodgovorno je tudi z roko razbijati po tehtnici. Nekateri pa vse to odobravajo in se smejejo takemu početju. Čudimo se, da tega pisec ni videl!

Jože Zupanc
predsednik okraj. odbora
Zveze slepih

SOS novomeškega kopališča

Tovariš urednik!

V zadnjem članku, ki ste ga zaradi pomanjkanja prostora objavili v skrajšani obliki, je žal izpadlo poglavito dejstvo, ki govori o pridruženega pomisleka pred nadaljevanjem gradnje kopališča na Loki. Že dejstvo, da je kopalna sezona za nami in so sedaj vse možnosti, da se temeljito pogovorimo o bodočem kopališču, hkrati pa smo prav tam kot smo bili leta 1940, nam narekuje trezno in preudarno rešitev.

Rad bi nantal nekaj slabih strani kopališča na Loki in utemeljil predlog za gradnjo olimpijskega bazena. Krka je iz leta v leto bolj okužena z odpadnimi vodami, ki pritekajo iz tovarn in javnih kanalov. Zelo malo te odpadne vode gre skozi filtre, ki se vedno niso sposobni popolnoma očistiti vodo. V polnih mesecih je to stanje še bolj kožljivo zaradi hitrega razkrajanja in nizkega vodnega stanja. Posledice so lahko tifus, čisto garje in druge nalezljive kožne bolezni; tudi ginekologi so ženam odsvetovali kopanje v Krki.

Olimpijski bazen ob večjem obisku res ne bi mogel nuditi vsega udobja plavalcem, imeli pa bi lahko čisto vodo ali iz vodovoda ali s filtracijo in razkužitvijo vode iz Krke. — V Krki se lahko kopljemo vsaj v zadnjih letih približno 60 dni na leto, kar je še veliko, čeprav pa komaj 20–30 dni. Pri tem zelo pogosto naletimo na hladno vodo, ker se nekaj dni po dežju temperatura Krke ne dvigne. V olimpijskem bazenu pa bi se lahko kopali od spomladi do jeseni. Če bi imeli napravo za segrevanje vode, bi plavalci športniki izkoristili vse dneve. Slaba ta-

stnost Krke je, da se plavalni sport v njej ne more načrtno razvijati, predvsem zaradi zgoraj naštetih dejstev in vsled pomanjkanja naprav, ki jih v tekoči vodi težko vzdržujemo. Oviru je tudi tekoča voda, ki poslabša ali zboljša rezultate.

Olimpijski bazen bi nudil vsestranski razvoj plavalcem športnikom, razen tega bi bilo mogoče prirediti plavalna in waterpolo tekmovanja, na splošno pa bi ga z uspehom izkoristili za rekreacijo delovnih ljudi. Voda, zrak, sonce so vir zdravja in sposobnosti delovnega človeka.

Naštel sem samo glavne stvari, ki govorijo v prid bazena. Tu pa bi imeli tudi večji red in čistočo. Ker bi kopalki plačevali vstopnino, bi lahko vzdrževali tudi kabine.

Za tako kopališče so seveda potrebna precejšnja sredstva, ki pa bi se zelo hitro amortizirala. Za dokončno rešitev zahtev bi morali pregledati vse dane možnosti za najcenejšo in najboljšo gradnjo. Morda bi bilo dobro zgraditi bazen ob novi tovarni stekla, ki bo imela veliko odpadne tople vode. Seveda bi bil bazen pri novem stadionu najbližji za središče mesta in bi dopolnil okolico stadiona, pri čemer pa bi tudi k sistematični gradnji športnih naprav, ki naj bi se razvijale od proge pa do otinka Krke.

FRANC SEGEDIN,
NOVO MESTO

Dva se igrata, tretji trpi...

Tovariš urednik,

Čuvajnica v Račici pri Loki se nima elektrike. Notranjo napeljava je namestila železniška postaja Zidani most, tako da je treba postaviti samo še nekaj drogov. Čuvajnica je od zadnje hiše oddaljena približno 200 metrov, zato je zelo čudno, da tovariš Ernesti, ki v njej stanuje, še vedno sveti s petrolejko.

Že v maju so pripeljali 8 drogov za napeljavo. Zdaj leže in trohnilo v travi. Železniška postaja Zidani most je pred meseci obvestila Krško, naj pošlje monterje. Pred dvema mesecema se je Ernesti sam ogledal v Sevnici. Tam so mu povedali, da jim Krško še ni poslalo naloga glede napeljave. Šele pred 14 dnevi so se v čuvajnici ogledali delavci, ki jih je v Račico poslala izpostava Elektro Sevnica. Ernestu so rekli, naj sam izkopuje jame za drogeve, čeprav bi morali vsa dela opraviti delavci. Ernesti je jame res izkopal, toda elektrika še vedno ne sveti. Njegov sin, ki obiskuje osnovno šolo, si kvartir očel ob brčici petrolejki.

V čuvajnici v Loki je vse urejeno. Stavbo so preuredili, napeljali vodovod in drugo. Zakaj tega ni v Račici? Zakaj se Ernestu godi krivica? Ali je tega kriva železniška postaja Zidani most ali izpostava Elektro Sevnica? Stanovalec čuvajnice želi, da bi se vprašanje že skoraj uredilo.

Stanko Skočir,
Loka

„STALNI BRALKI“ in drugim

Na Vaše nepodpisano pismo izjemoma odgovarjamo v tej rubriki s pojasnilom, da anonimnih pisem ne objavljamo. Dopis, ki ni podpisano s polnim imenom in naslovom, gre v koš in od tam na »ODPAD«; tako usodo doživijo tudi vsa pisma z izmišljenimi podpisi. Uredništvo lista mora vedeti, kdo piše, medtem ko je rubrika PISMA UREDNIŠTVU namenjena predvsem takim vprašanjem, ki zanimajo širok krog bralcev ali pa imajo tudi sicer splošen pomen. Če imate glede krivde za požar na Trški gori tehtne pripombe, ni nobenega vzroka, da pisma ne bi podpisali z polnim imenom. — Bralce Dolenjskega lista prosimo, da pošiljajo prispevke za to rubriko s polnim imenom, saj je dovolj dogodkov, pojavov in vprašanj, na katera je vredno opozoriti vso družbo.

UREDNIŠTVO

Žganje, šmarnica in „pitjot“ niso pijača za otroke!

Zakaj sta morala v novomeški bolnišnici umreti štiriletna Verica in Tonček? — Žalosten problem našega okraja: OTROCI-ALKOHOLIKI! — Do kod gre brezvestnost nekaterih staršev — Ne zastrupljajte otrok z vinom, žganjem in strupenim »pitjotom«, ki uničujejo nežno možgansko tkivo in ustvarjajo iz fanikov in punčk bebce, idiote in kretene!

Proti koncu julija, ko je soperica kar zaudarjala in ni bilo ne kraja ne sence, kjer bi se človek ohladil, smo bili vsi venomer žejni. Tudi štiriletna Verica Trkaj je bila navsezgodaj žejna. Ker je v kmečki hiši vedno tako, da imata oče in mati že zarana polne roke dela, je Verica, ker je bila sama, segla po pijači. Morda se je z njo oče odtešal, preden je pokladal živini, in je slu-

čajno pustil steklenico na mizi, morda pa je bila Verica že vajena segati po beli tekočini, ki »poteši lakoto« in te prijetno zaziblje v sen. Tega nihče ne ve. Dejstvo je, da je tistega jutra z drobnico ročico segla po kozarcu in ga spila. Kozarec močnega žganja na tešče!

Kmalu potem je trdno zaspala in se ves dan ni prebudila. Ponoči, ko so videli, da je njeno spanje drugačno kot po navadi, da je stresajo krčji, so poklicali zdravnika. Ta je otroku dal injekcijo in ga takoj napotil v bolnišnico.

Ob dveh ponoči je rešilni avtomobil iz Kočevja naglo zavril pred kandijsko bolnišnico. Devetnajst ur po tem, ko je Verica segla po kozarcu, so jo pripeljali še vedno nezavestno. Tri tedne so otroka v bolnišnici opazovali, mu nudili transfuzijo in preizkusili na njem vse najmodernejše zdravstvene pripomočke in zdravila, vendar se Verica ni več zbudila. Po treh tednih ležanja in zdravljenja v nezavesti ji je izmučeni srček prenehal bit.

Zdravniki so ugotovili, da je pri otroku nastala tako močna okvara na življenjsko važnih organih in tudi na živčevju, da bi Verica, tudi če bi ostala živa, ostala bebec. Zaradi alkohola!

Pri Poljanjskih so delali novo hišo, ker je bila stara premajhna in že slaba. Graditi novo hišo na deželi, pa pomeni od jutra do noči delati. Tončkov oče, ki je sicer delavec v mestu, doma pa kmetuje, je po prihodu s »sihta« garal še pri hiši. Dan za dnem. Tudi Tonček, četrdesetletni star, je moral nekega vročega dne ves dan nositi opeko. Ker je to vsekakor preteško delo za tako majhnega otroka, ponoči od utrujenosti in žeje ni mogel spati.

Žejen sem,« je tarna in cukal starega očeta, pri katerem je spal. Ko je stari oče le odprl oči, ga je otrok prosil pijače, in ta mu jo je dal. Kar steklenico »pitjot«, ki je bila pri roki.

V Glini med Karlovcem in Siskom bo začela kmalu delati predilnica, ki bo imela 2000 vreten, izdelovala pa bo kardirano prelo vseh števk.

V Prijepejtu so zgradili tovarno obute, ki bo pri polnem izkoriščanju izdelala 800 parov obute na dan. Za opremo tovarne so potrebovali nad pol milijona dinarjev.

Kdo bi ponoči vstajal in otroku dajal vode! Saj je vino še boljše, pravijo, moč daje. In ker je bil Tonček močno žejen, je veliko pil. Koliko, ne ve nihče. Zjutraj je pil. Mati mu je dala pi-

so prepeljali v bolnišnico. Po dveh dneh, ko so zdravniki storili vse, kar je bilo mogoče, je Tonček izdihnil. Zaradi alkohola...

Tudi Frane iz okolice Metlike, štiriletni deček, je na njivi pil in so ga nezavestnega pripeljali v bolnišnico...

Tudi Pepija, malega dečka iz okolice Novega mesta, ki je bil doma, so kot mrtvega pripeljali po pomoč...

Tudi s Trebelnega je bil 7-letni fant v nezavesti, ker je bil. Mati mu je dala pijače...

Tudi manj kot 3 leta stara punčka iz rudarskega naselja pri Crnomlju je pri soročnikih toliko pila, da je morala v bolnišnico...

Tudi 8-letni Janez iz Bele krajine, ki mu je bratranec dal skoraj dva kozarca žganja, se je sesedel, ko je spil...

Tudi 6-letni Marijan iz predmestja Novega mesta, ki je v vinogradu nabiral jagode, je staknil pijačo in se tako oplil, da je bil potreben pomoči...

Tudi iz žužemberškega konca so pripeljali fantička sedmih let, ki je zjutraj pil žganje...

Tudi v okolici Sentjerneja je tako, saj so 7-letno

Varstvo borcev in invalidov v komunah

Letos so občine prevzele pristojnosti za zaščito borcev in invalidov po naši zakonodaji. Priznavalnica za borce (dajatve po 73. in 80. členu zakona) se izplačujejo iz občinskih proračunov, za vse ostale vrste invalidske in borčevske zaščite pa prejema-ju komune sredstva iz zveznega proračuna. Zaščita invalidov in borcev je bila doslej osredotočena na okraj, prav to pa je onemogočalo reševanje teh

zadev z globljega socialnega stališča, saj oddelek na okraju ni mogel poznati okolja, v katerem invalidi in borci žive. Probleme borcev in invalidov naj bi komune obravnavale širše, v sklopu celotnega socialnega varstva, in ne zgolj s stališča zakonitih prejemkov v obliki invalidnin in priznavalnici. Žal, so tovrstni občinski oddelki doslej prevzeli samo to, kar je delal pred njim okraj, resnejšega poglobljanja pa še ni opaziti nikjer.

Vreča je pokazala dno

(Nadaljevanje s 5. str.)

Novi zakon določa, da se zavarovanci združujejo v posebne samoupravne organizacije komunalne skupnosti zavarovancev. Taka komunalna skupnost zavarovancev bo določala na svoji skupščini osnovno, dopolnilno in izredno prispevno varstvo za zdravstveno varstvo, kakor tudi višino prispevka, s katero bodo razpolagale delovne organizacije same. V tem je bistvo novih sprememb, tu je ključ do za zavarovanece odvrget naziranje o »državnem socialnem zavarovanju« in se začel resnično zanimati za dinar, ki je sestavni del njegovih oseb-

niš dohodkov, njegove življenjske ravni! Od ekonomske zmogljivosti našega področja in od zainteresiranosti vseh družbenih činiteljev v občini in v kolektivih bo odvisna višina bremena, ki ga bomo določili za zdravstveno zavarovanje v posameznih občinah. Seveda se bo hkrati s tem bistveno spremenil tudi odnos zavarovancev do trošenja teh sredstev, saj bomo morali vsako prekoračenje izdatkov plačevati sami iz naših čistih dohodkov! Presneto bomo premislili na skupščini komunalne skupnosti zavarovancev, ko bo-

mo odločali o dopolnilnem ali celo izrednem prispevku, saj bo le-ta lahko blisveno vplival na življenjske stroške našega področja.

Na skupni seji vodstva Socialistične zveze in sindikatov našega okraja je bil predložen in nato tudi sprejet predlog, da predlagamo občinskimi ljudskim odborom ustanovitve ene medobčinske komunalne skupnosti in en zavod za socialno zavarovanje za področje celega okraja. Odgovornost občin in delovnih kolektivov seveda ne bo zato nič manjša. Statut skupščine naj bi določil take pristojnosti, da bodo imeli vsi sveti zavarovancev po občinah resnično vpliv na racionalno trošenje sredstev in na kvaliteto zdravstvenih storitev. Naše materialne moči in obseg 7 občin v okraju nam dopuščajo ustanovitve ene take skupnosti in skupnega zavoda za socialno zavarovanje; razbijanje sredstev, moči in kadrov na dve skupnosti ali več medobčinskih zavodov v sedanjem položaju ne bi bilo smotno. Praksa pa bo morda že čez leto ali dve pokazala, če imamo za reorganizacijo te službe drugačne pogoje.

O RAZPRAVI

na skupni seji okrajnega odbora SZDL in OSS bomo poročali v prihodnji številki, kjer bomo navedli tudi podatke o zdravstvenem stanju prebivalcev našega okraja.

deklico, hčerko nameščence, pripeljali polzavestno po pomoč. Zjutraj je pila šmarnico...

V petih mesecih je bilo v novomeško bolnišnico pripeljanih 10 otrok, ki so toliko pili, da je bila zaužita količina alkohola smrtno nevarna. Od teh so jih osem rešili, dva pa sta podlegla alkoholu. Koliko pa je otrok, ki pijejo dan za dnem ali se občasno opijejo le toliko, da so pijani, pa ne potrebuje zdravniške pomoči? Ali se kdo na deželi briga za ta problem? Neka prizadevna učiteljica iz okolice Krškega se je posvetovala z zdravnikom, kaj storiti z otroki, ki prihajajo vsak dan v šolo pijani ali pa smrde po alkoholu. To je posnemanja vreden primer!

Zakaj se kmečki otroci iz vinorodnih krajev slabše uče kot otroci v mestu? Ker oče in mati pijeta in ker je otrok vajuven pijače, ki zmanjšuje prispebnost in krnji možgane. Ali si bodo naši ljudje na deželi kdaj dali dopovedati, da vino ali žganje otroku ne dajeta moči, temveč mu jo odvzemata? Zaradi alkohola sta v preteklih mesecih umrla v našem okraju dva otroka, zaradi alkohola je v marsikateri družini gorje! Ra

V kulturi: preveč starih šablon

Posvetovanje »Kultura v komunizem«, ki ga je februarja letos sklical glavni odbor SZDL Slovenije skupaj z republikanskim sindikalnim svetom in svetom Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije, III. skupščina Kulturno-prosvetnega sveta Jugoslavije in junjski posvet kulturnih delavcev v Svobodah in prosvetnih društvih novomeškega okraja so dali bogate analize dosedanjega dela in napotke za nadaljnji razvoj kulture v komunizem tudi pri nas. Vsi občinski sveti v našem okraju so za drugo polovico tega meseca pripravili posvete, kjer bodo obravnavali kulturno problematiko svoje komunizem z najširših vidikov.

Več članov v društvu filmskih delavcev Slovenije

Društvo filmskih delavcev Slovenije bo sprejelo med redne člane vse kulturne delavce, novinarje, filmske kritike, producente in dramaturge v Sloveniji. Na ta način bo društvo omogočilo skupno reševanje problemov slovenskega filma, kar bo nedvomno vplivalo na kvaliteto rast filmske industrije pri nas.

Novo priznanje za Špelo Rozin

V filmu »Maciste proti lovcem na človeške glave«, ki ga v Crnučah pri Ljubljani snema italijansko produkcijsko podjetje R. M. C. Produzione (Lematografica iz Rima, nastopa tudi nekaj slovenskih igralcev. V glavni vlogi bomo videli tudi Špelo Rozin, ki je požela že veliko priznanj za nastope v domačih filmih.

Doseženi rezultati na raznih področjih kulturnega življenja kažejo, da raste vloga kulture v življenju našega človeka. Potrošnja kulturnih dobrin je v stalnem porastu, kar kulturne institucije spodbuja k vse večji programski orientaciji in kvaliteti programa. Kljub temu pa je kulturno življenje na našem področju vse preveč vključeno v stare šablone, da kvaliteta še ne zadovoljuje, da še vedno ni široko zasnovanega osnovnega načrta za razvijanje idejnih, estetskih in kulturnih kriterijev potrošnikov kulturnih dobrin. Povsem jasno je, da je razvoj kulturno-prosvetnega življenja v komunizem odvisno od kulturne politike in aktivnosti odgovornih činiteljev v komunizem sami, od tega, kako ga formulirajo in realizirajo. Občinske Zveze Svobod in PD kot najpomembnejši činitelj imajo tudi najodgovornejšo nalogo v tem procesu, ki mora stvarnim potrebam in možnostim prilagojeno sestavljati perspektivni koncept kulturne politike v komunizem v skladu s splošnim družbenim razvojem. V vsaki naši komunizem moramo doseči sodelovanje organizacij in institucij, ki so zainteresirane za kulturne probleme, ker je tudi skromna praksa pri nas pokazala, da je to koristno tako za aktivnost teh organizacij kot za reševanje posameznih problemov.

Občinski sveti Zveze Svobod in prosvetnih društev v tem procesu preraščajo iz organov, ki so se ukvarjali pretežno z amaterizmom, v širša družbena telesa, ki izvajajo osnovni

program kulturne politike na svojem področju. Posveti, ki jih sedaj sklicujejo občinski sveti v javnimi in kulturnimi delavci zaradi obravnavanja skupnih vprašanj kulturne politike in osnovnih problemov kulturnega razvoja v komunizem, so pomemben činitelj, ki ima idejno in politično vlogo in bo težil za večjo in širšo afirmacijo vsega, kar je progresivno v našem kulturnem življenju.

Posvetovanja v takem obsegu — razumljivo, če bo odziv na sodelovanje velik — bodo tudi lažje osvetlila vlogo in pomen amaterizma v sklopu celotnega kulturnega dogajanja. Krivično in nevarno je podcenjevati vlogo amate-

rizma, kar se je žal dogajalo tudi v nekaterih naših komunah kot posledica nepoznavanja njegovega vpliva na kulturno življenje, ko v novih oblikah in z novo vsebino ostaja za množico ljudi kljub tehničnemu napredku privičen in ponekod — tega nikar ne prezirimo — v naših razmerah edina možnost, da človek zadovolji svoje kulturne potrebe.

Občinski sveti Zveze SPD nastopajo torej kot organizatorji široke družbene tribune, ki bo razpravljala o vseh važnih vprašanjih celovite kulturne politike v komunizem, zato upravičeno pričakujemo tudi široko podporo tej pobudi.

Pet novih knjig založbe „BOREC“

Spet je pred nami lepo knjižno darilo prizadene založbe Zavod »Borec«, ki vztrajno uresničuje svoj založniški program. Kaj nam prinaša tokrat?

»In tako končujem svoje spomine. Doživel sem lakoto prve svetovne vojne, grozote fašistične dobe, grenko življenje političnega begunca; bil sem borec v Španiji in partizan v Franciji. — Pretrpel sem mučenje v ječah, stradal sem, bil preganjan kot divja zver, spal sem po kozočih, duplinah in pokopališčih, bil večkrat na bojnih ranjen in neprestano v nevarnosti. — Moja visoka politična šola so mi bile ječe, za kašpot mi je bila partija, muke, borbe in napori pa so me utrčili in prekalili...« Tako piše v svoji knjigi spominov OD MAREZIG DO MADRIDA Jože Vergan. Opisal

je svoje skoraj tridesetletno revolucionarno delo v Istri, Španiji in Franciji, kjer je bil partizan od leta 1941. Knjiga nas na zanimiv način seznanja z Istro in njeno žalostno preteklostjo, nazorno pa slika tudi njen veliki delež za osvoboditev domovine.

V podoben svet sega knjiga Cirila Zlobca MOSKA LETA NASEGA OTROSTVA, ki je bila nagrajena z II. Kajuho vo nagrado za 1960. Zlobec je opisal v tem delu usodo in življenje slovenskih fantov, ki so jih Italijani odpeljali s Krasa in od drugod v »specialne bataljone« v Italijo, njihov beg v partizane in nadaljnjo usodo teh borcev proti fašizmu.

Vida Lasić je v knjigi SVE-TLOBA MLADIH LET opisala svoje delo v radijskem sektorju Centralne tehnike KPS, doživlja v partizanih, vrnitev v Ljubljano in vzpostavljane radiotelegrafske zveze z Glavnim štabom. Pri tem delu so jo ujeli Nemci in v zaporu je dokončala konec vojne v Ljubljani. Knjiga nam odkriva zanimiv del naše borbe, o katerem je bilo

v literaturi in dokumentarnih izdajah napisanega še bolj malo.

V knjižni zbirki DOKAZI je izšel po FRATI in VRAZJEM VRTCU zdej 9. zvezek KRIZ IN ZLOCIN. V njem nas Sta-

Novi filmi TRIGLAV FILMA

V ateljejih ljubljanskega podjetja za izdelavo filmov »Triglav filma« so posneli komedijo »Naš avtos«, za katero je napisal scenarij Vito-mil Zupan. »Umirajoči vetera« pa bo imel naslov drugi film, ki ga bodo to jesen snemali po scenariju Boštjana Hladnika. Hladnik bo film tudi režiral. V doglednem času namerava »Triglav filma« snemati tudi »Samorastnike«, za katere je scenarij napisan po znanem delu Prežihovega Voranca.

Filmsko sodelovanje z Američani

Podjetje za tehnično izdelavo in obdelavo filmov Filmservis iz Ljubljane je na IX. puljskem festivalu sklenilo sporazum z ameriškim filmskim podjetjem American international pictures, po katerem bo ljubljansko podjetje nudilo američanom pomoč pri snemanju šestih filmov, ki jih nameravajo posneti pri nas. AIP je doslej uveljavilo svoje sodelovanje z več evropskimi državami, n. pr. z Italijo, Nemčijo Grčijo, s Španijo in Francijo. Velika pridobitev za Filmservis pa bo, da bo v okviru tega sodelovanja lahko izobrazil svoje kadre in povečal dejavnost.

ne Lenardič seznanja z zloglasno belogradistično postojanko na Urhu pri Ljubljani, kjer so z vednostjo slovenske duhovščine in z njenim sodelovanjem na zverinski način mučili in pobili več kot 170 sodelavcev in simpatizerjev osvobodilnega gibanja. Urh, eden izmed trajnih spomenikov našega boja, je s knjigo dobil novo, pomembno dokumentacijo.

Za dvajsetletnico pionirske organizacije (ustanovljena je bila 1942 v Bihaču) je založba BOREC poslala na trg še knjigo MI OTROCI VOJNE; pisane prispevke otrok iz vojne je zbral in uredil Ferdo Godina, ki je delu napisal tudi uvodno besedo. Knjiga je bila izdana na pobudo Zveze prijateljev mladine Slovenije, hkrati pa predstavlja ključek letošnjih pomembnih pionirskih iger. To je velika in bogata dediščina — in zato najlepše darilo mladini, ki stopa na pota očetov, mater, bratov in sestri, nekdanjih borcev za svobodo. V knjigi je veliko podatkov izvirnih otroških risb na temo »Moj kraj včera«, danes in jutri.

Kratki filmi za angleško televizijo

»Triglav filma« se je sporazumel z ITC (International Television Company) iz Londona o snemanju 26 enostavnih igranih filmov za angleško televizijo. Serija teh filmov se imenuje »Vsemirski problemi« in spada v okvir znanosti in fantazije. »Triglav filma« je že dobil tri scenarije, po katerih bo začel snemati v novembru letos.

Mihael Kambič 75-letnik

So ljudje, katerih plodovito življenje teče mimo nas skoraj neopazno. Le redki ožji znanci in prijatelji vedo za njihovo notranje bogato življenje, veliki večini ljudi pa so nepoznani. Preskromni so, pretih, preveč zaverovani

Bukovcu, nato pa specialko pri prof. Hynaisu. Ko je opravil državni izpit, je bil nastavljen za profesorja risanja v Kufsteinu (1915-1918), po prvi svetovni vojni pa je poučeval risanje na II. realni gimnaziji v Ljubljani, kjer je tudi dočakal upokojitev.

Mihael Kambič zastopa v slikarstvu realistično smer in se v svojih delih odlikuje s precizno risbo in izredno solidno tehniko. Njegove slike so povečini sad dolgomesečnih študij, poskusov in predelav, zato so do potankosti preštudirane v kompoziciji, tehniki in barvi. Iz tega je spoznati vso resnost in temeljitost in hkrati čut odgovornosti, s katerim se umetnik loteva slikarskega dela.

Kambič je delal v glavnem v olju, akvarelu, pasteli in tušu. Njegova dela, bodisi krajine ali portreti, so raztresena v Pragi, Kufsteinu, Ljubljani, Crnomlju in drugod.

Leta 1960 je avtor poklonil Belokranjskemu muzeju v Metliki 12 svojih del in tako znatno obogatil lokalno belokranjsko galerijo.

Jubilantova izredna skromnost in samokritičnost sta preprečevala, da se slikar ni rnil v ospredje, čeprav bi po kvaliteti del to lahko storil. Razstavljal je sicer v Kufsteinu, štirikrat v Ljubljani in enkrat v Beogradu, kake večje samostojne razstave pa ni imel. Prav zato njegova Dolenjska in rodna Bela krajina z zanimanjem pričakuje ta letošnjo jesen razstavo, ki jo je umetnik obljubil privediti v Novem mestu, potem pa v Metliki in Crnomlju.

Spoštovanemu rojaku želimo, da bi to svojo obljubo res izpolnil, hkrati pa tudi, da bi se mu prijetna in zdrava življenjska jesen čimbolj raztegnila, da bi v ustvarjalni moči svojim dosedanjim umetninam pridružil še nove.

»KONDOR« v letu 1962/63

Založba MLADINSKA KNJIGA V LJUBLJANI bo letos v znani zbirki KONDOR izdala osem knjig:

- Vergil: ENEIDA (izbral, prevedel in komentiral dr. Fran Bradač, ilustracije Ara Pačel);
- Anton Ingolič: OČI. Novele bo uredil Mitja Mejak, likovne priloge pa so dela Franceta Miheliča;
- Ivan Maselj - Podlimbarski: POKORNO JAVLJAM (izbral in uredil Janez Rotar);
- dr. Ivan Prijatelj: ESEJ O SLOVENSKI LITERATURI (uredil Janez Logar);
- Ivan Cankar, NA KLANCU (uredil Bor's Merhar);
- N. V. Gogolj: KAKO STA SE SPRELA IVAN IVANOVIC IN IVAN NIKIFOROVIC. PLASČ. (Prevedel Severin Šali);
- ANTIKA O PESNIŠTVU (tek-

ste sta izbrala in prevedla prof. Anton Sovre in dr. Kajetan Gantar);

KULTURNO POLITIČNI ESEJ MED DVEMA VOJNAMA (izbral in komentiral France Zadravec).

Zbirica KONDOR, ki se je zadnja leta močno približala šolski mladini, prinaša dela iz domače in svetovne književnosti. Uspešno jo uporabljajo kot pomožno šolsko branje v višjih razredih osnovnih šol, posebno pa v gimnazijah in v strokovnih šolah.

Razen redne zbirke bo MLADINSKA KNJIGA letos tudi ponatisnila nekatere knjige iz KONDORJEVE zbirke: Pesništvo in pisma dr. Franceta Prešerna (I. in II. del), Jurčičevega Desetega brata in Tavčarjevo Visoko kroniko.

Umetnik na počitnicah v rojstni vasi

v svoje delo, da bi si iskali med svetom ugleda in priznanja.

Tak človek skoraj prislolične skromnosti je akademski slikar Mihael Kambič, ki je 14. septembra v Ljubljani dopolnil 75 let življenja. V Dragovanji vasi pri Crnomlju mu je leta 1887 stekla zibel, nato pa je obiskoval osnovno šolo v Dragatušu in kasneje v Crnomlju. Bistrega fantiča so doma namenili za gimnazijo; obiskoval jo je v Novem mestu in tu tudi maturiral.

Ze v gimnaziji je kazal nadarjenost za risanje, zato se je po maturi vpisal na umetnostno akademijo v Pragi (1908-1915), ker je obiskoval sprva splošno šolo pri Vlahu

PAGE 49 SAN FRANCISCO CHRONICLE, Thursday, January 4, 1962 CCCCAA

Ljubljana Is Talking About... Those Crazy 'Chiselers'

Ljubljana, Yugoslavia

A WHILE AGO, a young Slovenian sculptor with his friends conceived a unique idea to hold a competitive international sculpting symposium, lasting two months, during which time the participating artists would have to create their works from native materials: stone and wood.

Unlike some similar events elsewhere, the artists would have all their expenses paid while in Yugoslavia, but their masterpieces would have to remain here as part of a permanent outdoor display of modern sculpture. And an international

EVERYTHING went off fine and the artists got along

ing they had no chance of winning a prize, started a petition to abandon the awards. They collected the signatures of all the artists. Faced with the request, the committee had no out but to accede. But it meant calling off the already invited international jury and cancelling the award day festivities.

THE HUFFING and puffing really began after all the artists had left. The paramount question was whether to continue the project. The eyes have won.

Takole je letos 4. januarja »SAN FRANCISCO CHRONICLE« poročal v članku Joe Pelera o lanskem mednarodnem kiparskem simpoziju v Portorožu in Kostanjevici. Članek, ki prisrčno opisuje pomen mednarodnega zблиževanja umetnikov, omenja tudi našega Jožeta Zagorca, »matlega Jožeta«, ki je drugoval kiparjem in delal z njimi Kralja Matjaža

»Teta nam je dala za čokolado« je povedala debela punčka, ki jo vidite na sliki v belih blačkah. »Fridelek« so si hitro tovariško razdelile in posedle na prag hiše v Cerk-ljah, poleg trgovine. Objektiv našega fotoparata pa je bil zanje nekaj novega, zato jim je bilo malce nerodno.

SIJAJEN IZUM JUGOSLOVANSKEGA ROJAKA V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIKE

Novi Nikola Tesla?

Američan jugoslovanskega porekla dr. Andrija Puharič je izumil nov aparat za gluhe. — Bodo po zaslugi njegovih izumov tudi slepi spet lahko videli? — Izredno zanimanje za Puharičeva dela v ZDA in drugod po svetu.

Ameriški časopis »New York Times« je pred kratkim objavil svestev, v katerem opisuje čudež današnjega časa, ki ga je odkril dr. Andrija Puharič. Beseda je o neki vrsti kristala, ki ga vstavijo v zob ali kost in ki deluje po živčnih na moznice, kar omogoča gluhih, da lahko zopet slišijo.

Dr. Andrija Puharič si sedaj prizadeva pomagati tudi slepih, da bi s pomočjo njegovega izuma lahko spet videli. Razen tega je izumil majhen aparat, ki ga namestijo v usta. Dih človeka, ki ima

v ustih njegov aparat, čujejo na precejšnjo razdaljo, čeprav je človek v zaprtem prostoru. Izumi zdravnika Puhariča so nova, izredna pridobitev za sodobno medicino. Prvič je svoj aparat preizkusil na neki ženski, ki je bila gluha od rojstva. V zob so ji dali omenjeni miniaturni kristal in ženska je slišala, kot sliši normalen človek.

Puharič je svoj izum patentiral, ustanovljena pa je bila že tudi družba za proizvodnjo teh aparatov. Puhariču so za njegov aparat izplačali milijon dolarjev. Medtem je avtor izuma napisal že več strokovnih knjig o novem načinu takšnega zdravljenja, ki so jih takoj razprodali. Listi imenujejo Američana jugoslovanskega porekla »novi Tesla«. Tudi ameriške oblasti so se pričele zanj zelo zanimati. Razen tega je dosti držav zaprosilo za dovoljenje, da bi lahko uporabile njegov izum.

Kaj poslušajo intelektualci

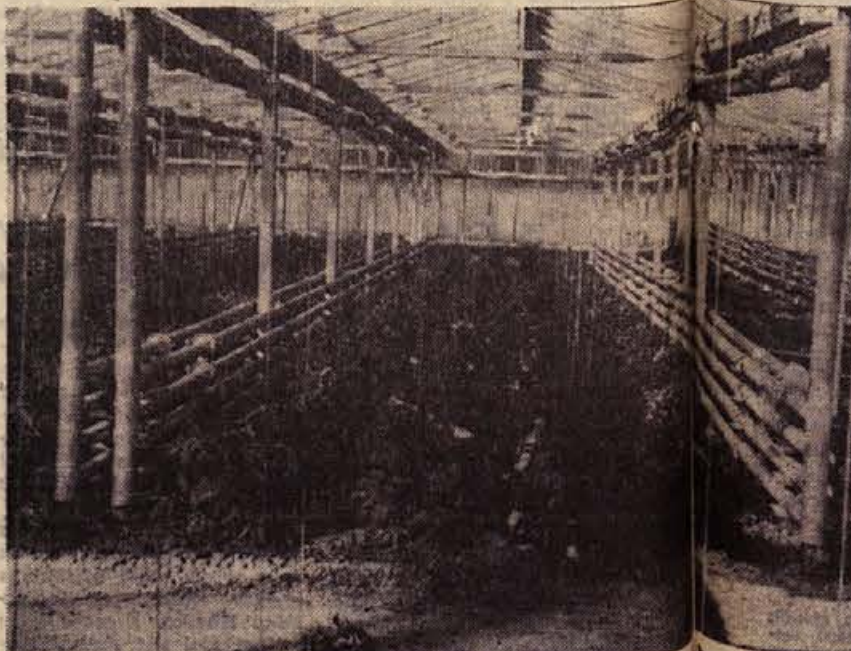
Na neki znanstveni konferenci, ki je bila lani v Londonu je britanska radijska družba BBC skušala izvedeti, kateri program intelektualci najraje poslušajo. Na največje presenečenje uslužbencev radijske družbe je anketa ugotovila, da znanstveniki najraje poslušajo otroške oddaje. Na drugem mestu sta zabavna glasba in kabaretni spored. Resna glasba in druge resne oddaje daleč zaostajajo, na zadnjem mestu pa so znanstvena predavanja.

Vzrok smrti: tiger

V indijski državi Orissa izgubi vsako leto več tisoč ljudi življenje zaradi napadov tigrov, slonov in kač. Po neki službeni statistiki je lani v tej državi na ta način izgubilo življenje 2694 oseb. Od tega so samo tigri ubili 2151 ljudi.

Podaljšana življenjska doba

Povprečna življenjska doba v Sovjetski zvebi bo v prihodnjih desetih letih dosegla 75 do 80 let — tako piše prof. Dimitrij Kobotarjev v reviji »Medicinski rabotnik«. Sedanja povprečna življenjska doba sovjetskega državljana znaša 68 let.

DELAVCI: skrbite za osebno higieno! Tako je te dni v Novem, s termalno vodo ogrevanim rastlinjakom pri Čateških Toplicah: prvi paradižniki že silijo kvitati in prvi zeleni sadovi... Prvo »zeleno« pričakuje prav obilno žetev!

mu ni elektrike. Vsekakor je treba najnišjemu društvu denarno pomagati, da bi lahko izvršilo nekatero preureditve v domu in napoljati tudi elektriko. Na Gorjančah so — turistične točke zelo redke, zato pa moramo vsaj te primerno urediti in jih skrbno vzdrževati.

Omeniti moramo, da je v domu velika izbira pišca po skoraj istih cenah kot v Kostanjevici. Dnevna oskrba znaša za člane Plininskega društva 750, za nečlane 900 dinarjev. Turista predvsem zadovoljuje hitra postrežba. Z malo več reklame bi Plininski

društvo Kostanjevica prav gotovo doseglo večji obisk v svojem domu.

Velika škoda pa je, da dom ne leži na kraju, od koder bi bil čudovit razgled po vsem Krškem polju. Postojanka na Polomu bi bila potlej prav gotovo veliko bolj cenjena, zdaj pa ugaja predvsem turistom in izletnikom, ki ljubijo mir in samoto, sprehode po košenicah, gorjanjskih senožitih in košatih, senčnih gozdovih.

Na svetu živi vedno več stoletnikov

Harry Britain, direktor večjega števila angleških podeželskih časopisov, se je v 87. letu oženil s svojo tajnico. Nekemu novinarju, ki ga je vprašal, ali se ga spominja, je stari ženin odgovoril: »To ni treba vprašati. Vaše vprašanje dokazuje, da ste ali neznačajni ali pa me je izdal spomin!« — Ameriški državljani dr. Whytock iz mesta Salt Lake pozimi vedno odhaja na drsanje, čeprav je star že 104 leta. Francoz Emile Money je najstarejši v pokrajini Seine-et-Marne; pred dnevi je praznoval 102. rojstno leto, kljub temu pa še vedno obdeluje svoj vrt. Eden številnih sovjetskih stoletnikov je Antonij Milija, star 122 let, ki še vedno dela v nekem kolhozu pod Kavkazom.

Žene imajo šestkrat večjo možnost za veliko starost kot moški, zlasti zato, ker so manj izpostavljene prometnim nesrečam in so bolj odporne proti boleznim. Vpliv ima tudi dedni faktor: stoletniki so skoraj izključno otroci staršev, ki so doživeli visoko starost.

Ni recepta za način prehrane, s katero bi dosegli visoko starost, treba se je le izogibati nezmerostim in prevelikim količinam mesa ter maščob.

Pesek, ki »poje«

Kadar je korito reke Dnjepra izsušeno, se južno

od mesta Kremenčuga naredi majhen otok, katerega peščena obala je zelo nenavadna. Obiskovalci tega otoka so slišali čudno sprepevanje peska, po katerem so hodili, kadar so se sprepejali vzdolž obale. To petje je močnejše zjutraj, slabše pa zvečer. Odvisno je od količine vode v obalnem pesku. Niti povsem suh in niti povsem vlažen pesek ne more »peti«. Zato je takšen »pojoč« pesek zelo redek pojav.

Doslej je bil znan samo en kraj na svetu, kjer pesek »poje«, in sicer je bilo to na nekem otoku na Škotskem.

Premalo izkoriščena točka

Kostanjevica si je zaradi svoje lepote že močno utrla pot v turizmu. Plininsko društvo v Kostanjevici ima na Polomu celo svoj dom. Le žal, da je ta zanimiva in lepa turistična točka premalo izkoriščena. Upravnik doma Roman Marjavec nam je povedal, da so letos imeli le nekaj nad 700 gostov. Morajo je razlog za tako nizek obisk iskati v premajhni reklamni. Ko smo si ogledovali spominsko knjigo, smo prebrali nešteto laških besed o prijetnem počutju in dobri postrežbi.

Pokojnina za liliptance

Sovjetski liliptanci imajo po najnovejši zakonski odredbi pravico do pokojnine že od 45. leta naprej, če so dosegli 20-letni delovni staž, medtem ko imajo liliptanke pravico do pokojnine že pri 40. letu starosti.

»Oklopnih puloverjev« po meri

V najbolj ekskluzivnem londonskem moškem krojaškem salonu nikoli ne povedo imen svojih strank. Odjemalci ostajajo pogosto anonimni, naročajo pa samo »oklopne« puloverje, ki jih krogla ne prebije.

Ena najbolj originalnih strank tega nenavadnega krojaškega salona je bila neka zelo nervozna in priljučna mlada dama, ki je zahtevala, da ji v 24 urah napravijo vizredno čedna oklopnih pulover. Povedala je, da je njen mož zelo ljubosumen. Pravi jo pa, da so najpogostejše stranke znane politične osebnosti. Takšen pulover se na videz ne loči od navadnih puloverjev, čeprav je težak kar šest kilogramov in ga izdelujejo iz posebno močnega tkanja, ki je ojačeno s jeklenimi nitmi. Cena

JACK LONDON:
KRISTOF DIMAČ
PRIREDIL:
Stanko Šimenc
RIŠE:
Janez Gruden

57. »Za koliko bi bili pripravljeni prodati svoj sistem?« ga je vprašal eden izmed lastnikov. »Za 30.000 dolarjev,« mu je brez pomisleka odgovoril Kriš. »Na vsakega bi prišlo po tri tisočake...« Malo so se porazgovorili in pekimali. Sklenili so pogodbo in plačali z zlatim prahom.

58. »To ni sistem,« mu je odgovoril eden izmed lastnikov. »Moja žena me je opazovala. Opazil sem, da se bil sistem. Opazil sem tudi druge številke. Glejte! Če hočete, da dobi 60,« mu je odgovoril Kriš. »Zakaj tako,« mu je odgovorila žena.

59. Enemu izmed lastnikov se je nenadoma posvetilo. Ustavil je kolo in ga skrbno pregledal, potem je obrnil glavo proti bližnji razbehnjeni peči. »Vraga!« je rekel, »saj to sploh ni bil sistem. Miza je blizu peči in kolo se je skrivilo. Ni čudno, da se je držal te mize.«

»Odeje po uporabi sežgite!«

Svedski zdravnik dr. Elgenmark, ki dela v otroški bolnišnici švedskega mesta Nyköping, je pridelal s svojo idejo, da uvede v to bolnišnico odeje iz papirja namesto dosedanjih odej. Po njegovi zamisli izdelujejo te odeje iz kepe papirja v 15 slojih.

Uporaba papirnatih odej je pokazala zelo praktične lastnosti tega materiala. Takoj ko bolnik ozdravi in zapusti bolnišnico, njegovo odejo sežgijo.

Svedski zdravnik je svoj izum dal patentirati. V Skandinaviji so se za tovrstne odeje že pozanimali hoteli, železnica — za spalne vagonc, lastniki ladij in mladinska letovišča.

Papirnatih odej, ki so jih preizkusili v omenjeni otroški bolnišnici, dobro

TONE SELISKAR:
(Ilustracije: Zdenka Golob)

Kmečka bunka

Avgusta meseca, v najhujši vročini, je pridrčal v majhno vas ob Krki lep, zelen avto. K sorodnikom sta se pripeljal iz mesta na počitnice mati in njena punčka Marjetka. Okoli avtomobila so se zbrali vaški mušci in tudi stari vaški očač Abram s pipo v ustih je prisrčan iz svoje bajte in s soferjem sta bila naglo v razgovoru.

»Ne, tovariša direktorja pa ne bo, ima preveč dela. Samo njegovo ženo in hčerko sem pripeljal. Bili smo že v Opatiji tri tedne, pa nekaj dni v Portorožu, zdaj bosta pa tu pri tebi do konca meseca, saj je direktorjeva žena tu doma!«

»Kajpak, kajpak, Piskurjeva Franca je, salarniš,« je dejal boler Abram. »Pred desetimi leti je le-u se gnoj kida. Na, zdaj je pa Franca, saparobit, nobel se je povzpela. Ze takrat, ko je še krave paša, sem prerokoval, da se ta deklé ne bo postaral pri kravah. No, prav je tako! Iz nase vasi jih je celá vrsta po svetu; eden je zdravnik v Zagrebu, drugi je minjor v vojski, tretji je na okrajju za vikenda, četrti hodi v najvišje šole. Puncé pa tudi; ona je učiteljica, druga ima komando čez vse sestre v bolnici, Franca je po direktorjeva žena. Eh, moj brat je pa v Ameriki. Vidiš, tako se ljudje premešajo. No, privošim jim, kmečka pamet je na gnoju zrasla in to je trdna podlaga za brhne ljudé!«

Marjetka: »Veš, Ivanka, mi imamo doma frižider in televizijo, v kateri se vse, kar se godi po svetu, vidi in sliši. Imamo tudi električen štedilnik, telefon in vse.«

Ivanka pa: »Mi imamo pa svinjó, ki je težka dvesto kil in moja kocka je zvalila petnajst piščancev, deset pišk in pet petelinčkov. Imamo žrebčka, telčka, zajčke in vse.«

Prav lepo sta se razumeli. Marjetka je občudovala Ivinke kocke, ručke, goske in mlade prašičke, Ivanka pa je občudovala Marjetkine obločke, zlasti pa njeno punčko, ki je sama odpirala in zapirala svetlo sinje očii in se je sama prestopala, če si držal za roko in ki je zahtevala »ma-ma«, če si jo položil. Prav tako kot resničen otrok.

Toda nekaj je bilo narobe v njenem prijateljstvu. Marjetka je namreč imela preveč časa, Ivanka pa je imela premalo. Žutraj, ko je Marjetka še sladko spala, je Ivanka že gnoj kida iz leva. Njen starejši brat je bil pri voljaki, gospodarstvo je zato vpreglo tudi drobno Ivanko v delo. Ob šestih zjutraj je bila Ivanka s kravami že na pašni in vse do desetih. Na pašni so bili tudi drugi vaški otroci in so se igrali, pa tudi koruzo so že pekli. Okoli devetih je prišla Marjetka na travnik in bila je vsa nora od veselih iger pastirčkov. Tudi krav se je kmalu privadila in se jih ni bala. A njena mamica jo je prišla kmalu iskat in jo je odvela domov.

»Spet te bom morala preobčéti, vsa si zelena od trave. Pa kakšne noge imaš, ali te nič ni sram? Doma se igra, saj imaš punčko!« Tako se je jezila mamica na Marjetko.

Marjetka je jokala, zasovražila je svoje bele obleke, zaradi katerih ne sme sedeti v travo, zasovražila je svojo punčko in vse svoje igrače. Cim pa je zagledala Ivanko na dvorišču, se je izmuznila materi, ki je zadrževala na ležalnem stolu s knjigo v roki in se je bila pri svojih ljubi prijateljci. Ivanka je sedela na pragu in lupila krompir za kosilo.

»Daj, še meni nožičke!« jo je prosila Marjetka. »Pomagala ti bom.«

In tako sta ob sedeli na pragu in lupili krompir. Kako se je vse to Marjetki imenito zdelo! Pa spet: »Marjetka, Marjetka, takoj domov!« Marjetka je poskočila, ker je bila ubogljiv otrok in stekla k materi.

»Ze spet si vsa popackana! Sram te bode, obnašas se kot kaka kmečka bunka!« je ozmerjala mamica.

»All je Ivanka tudi kmečka bunka?« je zahtevala Marjetka.

»Kaj pa drugega?« je rekla mamica in si pričela lakirati nohte na roki, a bober Abram s pipo v ustih, je slonel na plotu in se grenko smehljaj.

Ko je Ivanka olupila krompir, se je splazila skozi plot k Marjetki, da bi se poigrala z njeno punčko. Mamica jo je po strani pogledala in rekla čemerno:

»Ne prijemaj je preveč, punčka stane deset tisoč dinarjev!«

Ivanka se je ustrašila in nič več ji ni bilo do lepe punčke. Kaj bi z njo, če se je ne sme dotakniti! Toda Marjetka, ki je imela Ivanko rada, ji je potisnila pučko kar v roke. In ker je imela Ivanka od krompirja umazan predpasnik, se je svileni krljice punčke umazalo in mamica je bila huda.

»Kar domov, Ivanka, ti, Marjetka pa v sobo klečati!« je rekla mama jezno, Ivanka in Marjetka pa sta bili žalostni.

»Koga imaš bolj rada, mene ali Ivanko?« je nasršeno vprašala mamica Marjetko.

»Ivanko!« je zahtevala Marjetka v dno duše užaljena. »Tisto kmečko bunko?« je zajela mamica in tudi ona je bila zaradi tega užaljena v dno duše in ker se je Marjetka že nakleščala, si je mamica oblekla kopalno obleko in tudi Marjetki je nataknila kopalke, pa hajdi, v Krko jezo hladit. Pa tudi Ivanka je bila užaljena v dno duše. Kukala je izza levega, pa tudi ona brž k vodi, toda po drugi strani Marjetka se je naglo potolažila in — čof čof v nizko vodo in že je bila na sredci reke. Tam pa se dno struge nenkrat prelomi v globino, tisti prostor pa poznajo samo vaški pastirčki, in že je zakrčala Marjetka v globoki vodi, ker ji je zmanjkalo tak po nogami. A še bolj je zakrčala mamica, ki prav tako ni znala plavati.

»Na pomoč, na pomoč, otrok se utaplja!«

(Konec prihodnjé)

Šolski odbor v Šentrupertu v novo šolsko leto

Člani šolskega odbora v Šentrupertu so se prvič po počitnicah spet zbrali. Ko se je seja začela, so se problemati kar vrstili. Najprej uspeh ob koncu lanskega šolskega leta. Največ nezadostnih ocen je bilo pri matematiki, zlasti v višjih razredih. (Slabo znanje iz nižjih razredov.) Nato pa materin in tuji jezik. Izražanje je okorno, na kar vpliva tudi alkohol.

Letos je nekoliko manj učencev. Zadnja leta vpis nekoliko pada. Že dalj časa pa prevladujejo dečki. Nižji razredi so precej močni. Če bi jih združili, bi bilo več nadur, kvaliteta pouka bi bila pa prav gotovo slabša. Tudi finan-

na sredstva so pičila, zato je treba hraniti tudi pri osebnih dohodkih. Med počitnicami je bilo potrebno mnogo popraviti in na-

TREBANJSKE NOVICE

baviti najrazličnejše nujne stvari. To je stalno mnogo denarja.

Člani šolskega odbora so se zanimali tudi za vprašanje učiteljskega kadra. Tovariš upravitelj je dejal, da je letos boljše kakor prejšnja leta. Marsikaj bo še treba krčiti, nekatere stranske predmete ponekod opustiti, glavni

predmeti pa se bodo poučevali v celoti.

Nekateri člani šolskega odbora so še posebej poudarili to, da mora biti namen šole in šolskega odbora, da bi čimveč učencev, ki se vpišejo na našo šolo, končalo vseh osem razredov. Doslej so namreč nekateri končali učno obveznost že v nižjih razredih, zlasti dečki. Ko nekoliko odrastejo, morajo ostati doma zaradi dela. Zato bo treba o tem vedno znova in znova govoriti na roditeljskih sestankih.

va govoriti na roditeljskih sestankih.

Dosedanji predsednik šolskega odbora tovariš Jože Trelih je prosil, da bi ga razrešili. Hkrati je predlagal za novega predsednika dosedanjega člana šolskega odbora tovariša Jožeta Bizjaka. Tudi ostali člani so se s predlogom strinjali. Potrditi ga mora še občinski ljudski odbor.

O vsem, s čimer se sreča učiteljski kolektiv pri učnovzgojnem delu, se člani šolskega odbora niso mogli pogovoriti. Preveč je. Zato bosta na prihodnjo učiteljsko konferenco prišla tudi predsednik in en član šolskega odbora. Tako bomo znali še bolj pomagati drug drugemu pri delu za isti namen.

Danica Zupan

Odgovornost lovskih družin

Skoda, ki jo povzročajo divji prašiči v okolici Sel-Sumberka, je velikanska. Prebivalci si prizadevajo, da bi jih pregnali in vsak večer kurijo ogenj. Toda vse to je brez uspeha. Marsikdo se sprašuje, zakaj lovske družine ne pokažejo svojih sposobnosti ter ukrenejo kaj koristnega.

Vabilo borcem Gubčeve brigade

Občinski odbor ZB Trebnje vabi vse preživele borce Gubčeve brigade, da se dne 7. oktobra udeležijo proslave 20-letnice ustanovitve Gubčeve brigade na Trebelnem.

Spominsko slavlje Gubčeve brigade na Trebelnem

Kdor v teh dneh obiše Trebelno, bo opazil, da se tam nekaj pripravlja. Proslavili bodo 20. obletnico ustanovitve Gubčeve brigade. V ta namen bo 7. oktobra spominska svečanost. Ob tej priložnosti bodo prekopali posmrtno ostanke padlih borcev ter jih prenesli v skupno grobnico. V spomenik bodo vklesana imena 104 borcev, od katerih je 23 neznanih.

Ob 9. uri dopoldne bo žalna komemoracija ob grobnici, nato proslava pri spomeniku, ki stoji v znamenitem gozdičku, kjer je bila brigada ustanovljena.

Zaradi lepše podobe kotečka, kjer bodo borci za svobodo dobili zadnji dom, krajevni odbor ZB Trebelno ureja tudi obzidje pokopališča ter okolico. Delo lepo napreduje, vendar pa ljudje, ki bi morali pri tem dati vzgled, ne opazujejo. Kaže, da bodo priprave kljub temu pravočasno končane.

Krajevni odbor ZB Trebelno vabi vse občane in prebivalce iz drugih krajev, da se udeležijo te zgodovinske svečanosti, kjer bo tudi srečanje preživelih borcev za svobodo. Na ta način se bomo množično oddolžili žrtvam fašističnega nasilja tudi v tem delu Dolenjske.

Sprehod na pokopališče

Šentrupertčani radi zahajajo na pokopališče. Pravi, da gre do domova pogledat. Vendar se zdi, da vse premalo skrbitjo, da bi bilo pokopališče tudi urejeno. Izgovarjajo se, češ da se tako ne vidi s ceste. Kakšen vtis pa bi dobil tujec, če bi prišel na zapuščeno pokopališče! Ni dovolj, da počistimo samo ob dnevu mrtvih in redkih priložnostih. Tu je pokopanih mnogo ljudi, ki so dali življenje za domovino; mar res zaslužijo, da je njihov grob skrit med travnimi bilkami? Pogostokrat lahko vidimo zapuščene tudi sveže grobove. Venci največkrat razpadajo na gomili, nihče pa se ne

spomni, da bi jih zamenjal s svežim cvetjem.

Za konec še nekaj besed o spomeniku padlih borcev v trebanjski občini. Zdi se mi, da le prevečkrat dovolimo, da preraste trava potli okoli spomenika. Zavedajmo se: borci so dali svoja življenja, da mi živimo. Zato bi bilo prav, da bi bolj skrbeli zanje, da se jim vsaj malo oddolžimo s spoštovanjem njihovih grobov.

SODOBEN KORAK V TRGOVINI

Kmalu po združitvi obeh trgovskih podjetij v Trebnju, oziroma po pripojitvi Splošnega trgovskega podjetja k podjetju »Gradišče« se je začelo vprašanje sodobne ureditve trgovske mreže in modernih lokalov načrtno urejati. Združeno podjetje, ki se uradno imenuje Trgovsko podjetje »Gradišče« — Treb-

nje, je modernizacijo nakazalo v treh stopnjah: združitve podjetij, specializacija trgovin in zidanje nove trgovske hiše. Trenutno je v ospredju specializacija, ki jo nameravajo izvesti še ta mesec. S tem bodo omogočili potrošniku, da bo kupal eno vrsto predmetov samo v eni, drugo vrsto pa samo v drugi trgovini. Na drugi strani pa bo precej olajšano poslovanje in knjigovodstvo v specializiranih poslovalnicah. V istem zamahu bo omogočeno, da bo podjetje založilo skladišča z raznovrstnimi predmeti, s tekstilom in z živili, tako da potrošniku ne bo več treba nakupovati v Ljubljani ali Novem mestu in

bo pustil sredstva v svoji komuni. Seveda je do popolnega reda v trgovini še precej daleč, saj združeno podjetje trenutno močno ni tako ekonomsko, da bi s svojimi sredstvi v nekaj dneh zmoglo veliko breme, ki mu ga nalaga modernizacija.

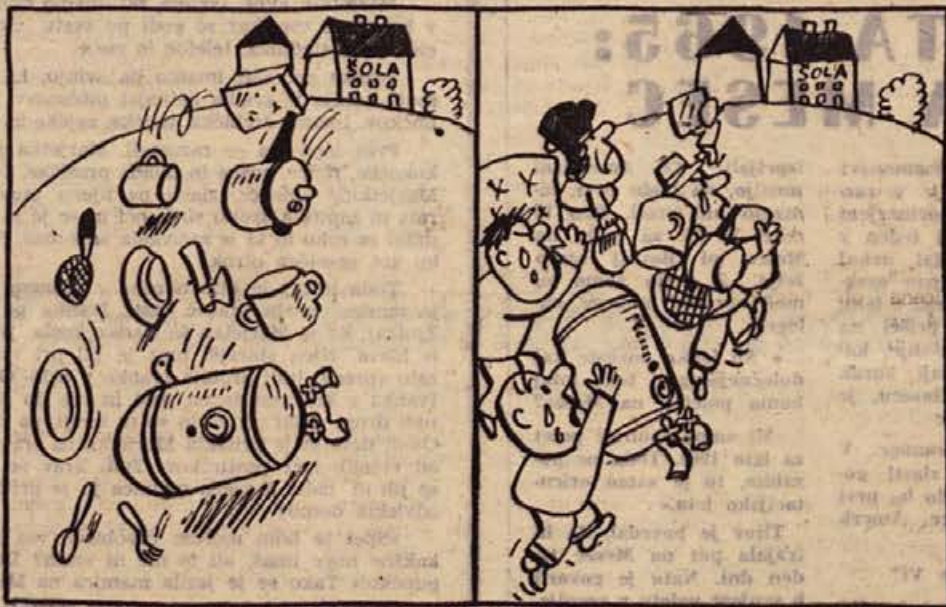
Do 1964. leta bo v Trebnju zgrajena nova trgovska hiša in urejena popolnoma sodobno. To bo velika pridobitev za trgovino trebanjske komune, predvsem pa zgled, kako bi morali tudi v ostalih predelih občine načeti vprašanje sodobne preskrbe potrošnika. To bi bila hkrati prva samopostrežna trgovina v komuni.

Umetna gnojila

Lani smo porabili v Jugoslaviji 610.384 ton umetnih gnojil, od tega v Sloveniji 36.852 ton. Največ umetnih gnojil na hektar obdelovalne površine smo porabili v Sloveniji (833 kg), potem v Hrvaški (675 kg) in Srbiji (555 kg), najmanj pa v Črni gori (249 kg). Hektar orne površine pa smo gnojili v Sloveniji povprečno z 2238 kg umetnih gnojil, v Hrvaški s 776 kg in najmanj v Makedoniji, kjer so porabili le 426 kg na hektar orne površine.

Pripravljalni odbor, ki so ga v ta namen imenovali, je že izbral prostor za ta najodobnejši trgovski lokal. Samopostrežna trgovina naj bi stala nasproti stare šole, ob križišču pri vstopu v središče Trebnja, in bi z njo naselje dobilo lepšo podobo. Pripravljalni odbor se pogaja še z nekaterimi zavodi in ustanovami v Trebnju, ki bi poslej imeli svoje prostore v novi trgovski hiši.

Ceprav je že malce pozna, je pobuda zelo spodbudna, pomeni pa, da so se tudi v Trebnju odločili iti v korak s časom.

Mala Loka: 1961/1962

Mala Loka: avgusta 1962!

OB »JAVNI« RAZPRODAJI OPREME IN INVENTARJA NA MALI LOKI

Semenj umazane sebičnosti

Ko načenjamo javno razpravo o razprodaji inventarja bivše Kmetijsko-gospodinske šole Mala Loka pri Trebnju, imamo dvojen namen. Z jasno in odkrito besedo bi radi zaustavili plaz govoric in šušljanj, ki se, na žalost, popolnoma upravičeno širi po trebanjski komuni, hkrati pa bi radi javno obodili neodgovorni, sebični in več kot koristljubni postopek komisije pri razprodaji.

Kmetijsko-gospodinjaka šola v Mali Loki je bil pred dvema letoma uklicjena, 25. aprila 1961 pa je ObLO Trebnje z odločbo razdelila njena osnovna sredstva in inventar med KZ Trebnje in ObLO Trebnje. 6. septembra 1961 je ljudski odbor izdal odločbo o javni razprodaji inventarja šole in hkrati imenoval komisijo, ki naj razprodaja opravi. Vprašujemo se: kaj je ljudski odbor vodilo k takšni odločitvi? Opremljena stavba je bila resda brez uporabnika, toda zakaj prodajati inventar? Mar ne bi bilo bolje najeti oskrbnika, ki bi prostore zračil in vzdrževal opremo? Ali ni nihče pomislil na to, da bi z ležišči, s kuhinjo in z vsem potrebnim opremljeni objekt kazalo preurediti v turistične namene? Šola je nastajala desetletja, družba je vložila vanjo mnogo sredstev; mar je res nemogoče to kar mimogrede prezeči?

Zdaj pa še nekaj uvodnih u-

gotovitev o razprodaji. Preden je kdo pričel razprodajati inventar zasebnim interesom, bi bilo treba razpisati licitacijo za družbeni sektor. V okraju je dovolj internatov, ki niso najbolj oskrbljeni z opremo in inventarjem, zato bi prav gotovo kupili na Mali Loki marsikaj, kar potrebujejo. Na žalost je bila licitacija razpisana »po občinski«, na vrsto pa sta prišli samo lovski družini Trebnje in Velika Loka ter Gostišče Grmada (vse naj ostane v mešani komuni), vse ostalo — in tega je bilo precej — pa je bilo razprodano »med brati« na sejm umazane sebičnosti. Oglejmo si postopek, ki bi mu težko našli primere!

V 5-člansko komisijo za razprodajo je ljudski odbor imenoval Pavla Mikliča, načelnika oddelka za družbene službe pri ObLO, kot predsednika, za člana pa: Jožeta Severja, podpredsednika ObLO, Adolfa Gruma, referenta za šolstvo, Avgusta Slavinca, trgovskega poslovodjo, in Anico Kolenc, knjigovodkinjo pri Mizarstvu v Trebnju. Razpis javne razprodaje je komisija objavila na krajevno običajen način v okoljskem področju najprej za 27. maj, zaradi slabega vremena pa je bila razprodaja nato 3. in 10. junija 1962.

Akcija komisije pa je pod vodstvom tajnika ObLO Staneta Kolencja pričela že veliko prej.

Tajnik je otvoril razprodajo že v novembru 1961, ko je na svoj dom odpeljal (ali v vlogi soproga članice komisije ali v vlogi »odredbodajalca«, ni znano), preden je komisija predmete ocenila, več kosov kuhinjske posode, jedilnega pribora, porcelana, opreme, pisalni stroj in stiskalnico, kar je bilo »med brati« ocenjeno za 27.490 din, po sodnem cenilu pa v postopku na 64.580 din. V novembru 1961 so si izbrali in odpeljali več predmetov še Viktor Grmovšek, gostilničar iz Trebnja (25 rjuh, 3 kosov kuhinjske posode, mesoreznilo, 42 kosov jedilnega pribora, to vse je komisija pozneje ocenila na 46.800 din), med javno razprodajo pa je po posebnem kanalu dobil še 2 kompletne postelje, 4 žimnice, 3 vreče in omaro za 42.300 din. Gostilničar Emanuel Grmovšek iz Ponikev je, ko je izvedel, kaj vse se lahko dobi v Mali Loki, pohitel tja, tajnik ObLO Stane Kolenc pa mu je na hodnik prinesel 43 kosov jedilnega pribora in mu ga je izročil brez potrdila. Francka Rajnar, kuharica gostišča Grmada je v novembru 1961 in v maju 1962 izbrale in odpeljale z Male Loke več boljnih predmetov (porcelan, jedilni pribori, drobno kuhinjsko opremo in šivalni stroj, vsega 42 predmetov) v vrednosti (po oceni komisije) 40.112 din, sodni cenilec pa je v postopku njen delež brez šivalnega stro-

ja ocenil na 26.320 din. Šivalni stroj je baje takoj dala v popravilo v Ljubljano, vendar je popravilnica sporočila, da po njihovi evidenci stroja doslej. Nato so v zvezi s sodredbodajalca ne niso prejeli... jalcu« tajnika ObLO v maju letos sledili še ostali člani komisije in si začeli pred javno razprodajo tako ali drugače izdvajati svoj delež. Pavle Miklič, predsednik komisije, je izdvojil zase 60-litrski grelec za vodo, 3 žimnice in vedro v vrednosti 35.500 din, Jože Sever 3 žimnice za 15.000 din, Avgust Slavinac 3 žimnice v vrednosti 15.000 din, Adolf Grum pa lonec Ekonom, lonec Eterna in sobno rožo v vrednosti 5.050 din. Uslužbenec občine Francu Polanaku so dan pred javno razpravo izročili 32 kosov porcelanaste posode, 1 boljše odedo in 1 omaro v vrednosti 17.480 din. Oceno tako »licitiranih« predmetov je komisija opravila po domovih, Emanuelu Grmovšku pa so kar na daljavo ocenili njegov delež najprej na 10.400 din in pozneje znižali na 6.400 din.

Ne moremo mimo tega, da je arhiv komisije zelo skromen, saj vsebuje le stari popisni seznam inventarja in opreme, nekaj računov in zapisnik seje, na kateri so razpravljali o svojem delu takrat, ko je že bilo plat rvana. Ta zapisnik je poln junških izjav članov komisije in tajnika ObLO, ki se čitajo močno prizadete, ker si jih nekateri upajo dožiti »kriminala«, ko so vendar opravili svoje delo pošteno in po predpisih...

V preiskovalnem postopku se skušajo člani komisije dokaj

prebrisanost, pa vendar precej nespretno izgovarjati na predpise. Vprašujemo se, odkod tajniku občine, na katerega se vsi člani komisije izgovarjajo kot navideznega »odredbodajalca«, pravica, da je, čeprav ni bil član komisije, delil po dolgem in počez? Ali čista izgovora: »Vzeli smo zato, ker so jemali tudi drugi.« in pa »Nič nisimo ukrali, saj smo vse pošteno plačali!« čisto brez osnove in morale? Čene, ki so jih določili za vzete predmete v ožjem krogu kot člani komisije, so bile samo izklicne, mar so na to pozabili? In končno: odkod jim pravica, da so iz sebe in svojih znanec ustvarili privilegiranost kasto?

Ne moremo tudi mimo tajnikovih izjav o tem, »da je imel pravico vzeti nekaj, če ima enako pravico vsak drug, ki ni za to družbo nič prispeval.« Ta izjava se nam zdi, milo rečeno, močno mešetarska. Mar je res popolnoma pozabil na to, da bi moral kot tajnik ljudskega odbora opravljati nadoz nad delom komisije, skrbeti, da bi bila razprodaja družbene imovine opravljena pošteno, ne pa tako, kot je storil oni?

Naj omenimo še to, kar se je zgodilo na vrtu Grmovškove gostilne v Trebnju 24. junija letos. Tovariš tajnik je malce vinjen prav neokusno izžival, medtem ko je Viktor Grmovšek balinal in približeval kroglice: »Če ne boš boljše bližal, če boš ležal na žimnici, ki si jo dobil na Mali Loki!« Ko je Grmovšek kroglice približal: »No, zdaj se pa vidi, da ti pomagajo lonci in kastrole z Male Loke. Če boš še enkrat tako približal, ti bom povedal za

novo prodajo loncev in žimnic pred ocenitvijo, saj bova midva lahko prva tam, ko imava avtomobile! Veš, pri meni je lepo spati, ker imam žimnico iz Male Loke in pisalni stroj, ki mi piše vso noč!« Približno takole je govoril tov. tajnik. V vinu je resnica, pravi stari pregovor, mi pa bi dodali zgolj to, da so takšne izjave več kot izživljanje, da so to besede zakrknjenega grešnika in mešetarskega birokrata, ki je pozabil, da je član družbe in ima občutek, da je družbo prerasel.

Kaj naj rečemo ob koncu te žalostne in sramotne epizode? Komisija, ki ji je ljudski odbor zaupal razprodajo družbene imovine, se je spozabila tako daleč in je tako močno zlorabila svoje pristojnosti, da je premalo ocenjevali njen postopek zgolj z zakonitimi predpisi in členi. Z mešetarskim in umazanin, sebičnim načinom razprodaje je nastal družbeni problem, ki ga ne bo mogoče odpraviti preko noči. Celotni postopek komisije in dejstvo, da so v njej sodelovali večji del uslužbenec občine, pa meče na ves občinski aparat in ljudski odbor dokaj čudno luč. Vse kaže, da bo treba hitro in s krepko roko narediti red, ki bo onemogočil skupini ljudi, ki je zavesno oškodovala družbo in se zdaj jalovo izgovarja na predpise, da bi še naprej počela podobne umazanije.

Javnosti je celotno zadevo že obsodila, zato prepuščamo njej tudi zadnje besede, od sodnih organov pa pričakujemo, da bodo sodili ostro in odločno!

MILOŠ JAKOPEC

Najprej zemljo v družbene obrate

V brežiški občini ljudski odbor, politične organizacije in strokovnjaki z roko v roki načrtno nadaljujejo delo, da bi kmetijstvo v okviru kmetijskih zadrug in KGP doseglo pomembno družbeno proizvodnjo, dvig vasi in socialistične odnose

Kmetijska proizvodnja predstavlja v brežiški občini, kjer je industrija slabo razvita, precejšen del vsega, kar ustvarijo na področju komune. Občinski ljudski odbor se je začel zlasti letos ob pomoči in sodelovanju vseh ostalih organov in kmetijskih organizacij temeljitej ukvarjati s problemi kmetijstva. Z dosedanjo razdrobljeno, drobno blagovno proizvodnjo v kmetijstvu je treba prenehati in zgraditi čvrste temelje, na katerih bomo lahko desetletja razvijali sodobno družbeno kmetijsko proizvodnjo.

Dosedanji kmetijski obrati so nastajali nenačrtno, prav zato pa nimajo, takšni, kot so, daljše perspektive, največ zaradi tega, ker zaradi sorazmerno visokih proizvodnih stroškov ustvarjajo premajhen dohodek. Prav tako kot v industriji je treba tudi v kmetijstvu združevati in ustvarjati močna, sodobno opremljena kmetijska posestva na velikih površinah. V zvezi s tem je odkup zemlje v brežiški občini pravkar najbolj pereč, predvsem še zato, ker kmetovalci zemljo ponujajo.

Čatež, Vrbinja in Bizeljsko: tri zaokrožena področja

Po načrtih, katere skrbno pripravljajo, bodo v občini nastala tri kmetijska zaokroževalna področja. Področje Ca-

BREŽIŠKE VESTI

tež bo zajemalo okoli 150 ha površin med visokovodnim naspom ob Savi in avtomobilsko cesto. Živinorejski obrati za okoli 500 glav živine na teh površinah bodo zlagali s hlevskim gnojem vrtnarski obrat pri Čateških Toplicah. Drugo zaokroževal-

no področje je Vrbinja pri Brežicah, kjer je Kmetijsko-gozdarsko podjetje Brežice že pred leti pričelo s krčenjem gozda in z ustvarjanjem sodobnih topolovih nasadov, v katerih pridelujejo tudi kmetijske pridelke. Tu bodo zgradili hleve za 2 tisoč glav živine. Tretje zaokroževalno področje je Bizeljsko; na njem se naprej redili živino, hkrati pa je tu najvažnejša naloga obnova vinogradov in vinogradništvo.

Približno takšen je načrt v grobem. Na teh področjih bodo kmetijske organizacije osredotočile svoje proizvodne obrate, tu mora kmalu začeti sodobna kmetijska proizvodnja, ki bo uporabljala naj-sodobnejše kmetijske stroje, naprave in izkušnje.

V Cerkljah: večji živinorejski obrat brežiške zadruga

Kmetijska zadruga Brežice je še en obrat, v katerem združujejo živino v manjših, zasilo preurejenih pitališčih v Mokricah, pri Čateških Toplicah in v Šentlenu. Tu se niso obnesla, ker so bila premajhna. V enem hlevu s 108 stojišči so letos že zredili dve pošiljki živine, drugi hlev s prav toliko stojišči pa bo, če bo šlo vse po sreči, morda še letos popolnoma končan. Obrat ima vso potrebno kme-

tijsko mehanizacijo: pet novih cementnih koritastih silosov, izmed katerih lahko vsak sprejme 220 kubičnih metrov silaže, pa te dni prvič polnijo. Za vzrejo 108 glav živine v enem hlevu skrbita samo dva delavca, ki sta za to p. sebel strokovno usposobljena.

Uresničitev obsežnega načrta v brežiški komunici, ki smo ga opisali malo prej, ne bo ustvarjena mimogrede. Kmetijsko-gozdarskemu podjetju Brežice je zagotovljenih 647 milijonov din sredstev za odkup zemlje in za izgradnjo pitališč na Vrbinji, kmetijski zadrugi Brežice pa 280 milijonov din za odkup zemlje in za dograditev pitališča v Cerkljah. Kmetijska zadruga Bizeljsko ima zahteve za obnovo vinogradov že vložene in čaka na odobritev sredstev. Osnovni pogoji 50 ha družbenih vinogradov, okoli katerih naj bi se razvijala sodobna vinogradniška proizvodnja po obnovi, je na Bizeljskem že ustvarjen. Prej omejena sredstva bodo kmetijske organizacije črpale postopoma, saj predstavljajo polovico tega, kar naj bi bilo investiranega v kmetijstvo v komunici v obdobju petih let. Najbolj pa bo v vseh primerih treba zagotoviti sredstva za odkup zemljišč, ker se bo investicijska izgradnja na novih obratih pričela povsod šele potem, ko bodo zemljišča, ki naj zagotove krmno osnovo, že odkupljena in površine zaokro-

žene. To je izkušnja, ki jo moramo upoštevati, saj smo se v preteklosti marsikje z gradnjo hlevov zeleteli, češ ko bomo imeli hleve, bomo zemljo zlahka dobili; pa se je prav tu marsikje ustavilo.

Skrbno delo pri odkupu in zamenjavi zemljišč

Zaokroževanje zemljišč, ki vsebuje odkup, zakup in zamenjave, je obsežno delo in ga je treba zelo skrbno pripravljati. V občini Brežice se tega dobro zavedajo, zato se s tem pomembnim in občutljivim vprašanjem ukvarjajo strokovnjaki in predstavniki družbenih organizacij. Za približno dva milijona zemlje je že odkupljene na čateškem področju, okoli Vrbinje pa odkup prav tako hitro poteka, saj so v p. v dneh preteklega tedna spet odkupili okoli 30 ha zemljišč.

Najprej so zagotovili pri odkupu zemlje prednost kmetijskim zadrugam in organizacijam. Kdor želi na področju občine prodati zemljišče, mora svojo ponudbo najprej prijaviti na občini. Tu ugotovijo, ali je ponujena parcela zanimiva za KZ ali KGP, da bi obema zagotovili prednost nakupa, šele nato sme lastnik zemljišča prodati ostalim kupcem.

Na zaokroževalnih površinah skrbno pregledajo vse parcele in ocenijo vsakega lastnika ali ponudnika. Posebej obravnavajo kmetovalce, ki se s

Od kmetovalcev je slišati vedno več tožb nad škodo, ki jim jo povzročajo na poljih divji prašiči. Posnetek kaže razdejanje, ki so ga divji prašiči naredili v eni noči na njivi kmeta Voljčanska iz Sromelji pri Brežicah, čeprav je uporabljal zaščitna sredstva. Izvedel smo tudi to, da se lovske družine povsod zelo branijo plačevati od divjadi povzročeno škodo in da prerekanja med lovci in predstavniki kmetijskih služb pri ocenjevanju škode trajajo večsih dolge ure. Mar se temu res ne da drugače odpomoči? Videti je, da so se ščetinarji močno zaredili. Kolikor zakon omejuje odstrel, bo treba zakon izpremeniti. Kolikor pa jih nismo sposobni iztrebiti sami, mar ni dovolj inozemcev, ki bi si z veseljem privoščili odstrel te drugod redke divjadi? Tudi tu ne gre zametavati deviz, ki bi jih lahko pridobili!

kmetijstvom preživljajo. Letem zemljišče odkupijo, kolikor so ga pripravljene prodati, v nasprotnem primeru pa jim ga zamenjajo. Mnogi kmetovalci, ki so imeli na zaokroževalnem področju po več razdrobljenih parcel, dobijo v zamenjavo en sam kos zemljišča, kar je zanj vsekakor ugodnejše. Kmetje-delavci, torej občani, ki sicer delajo v proizvodnji, imajo pa doma tudi kmetijo, lahko zemljo prodajo po razlastitveni ceni. Na zaokroževalnih področjih je tudi nekaj upokojujencev, ki imajo krpo zemlje. L. tem jo kmetijska organizacija odku-

pi, če na to pristavijo, še pa ne, dobe v domrno užitvene parcelo drugod. Na čateškem zaokroževalnem področju je precej lastnikov zemljišč iz republike Hrvaške. Z oblastvenimi organi v NRH je občina Brežice v dogovoru, da bodo tem zamenjave zemljišč opravili v NRH, občina Brežice pa pošlje seznam takšnih lastnikov na Hrvaško. Temeljite priprave za odkup zemljišč in za ustvarjanje zaokroževalnih področij ter številni sestanki po vaseh in razgovori s kmetovalci že kažejo prve uspehe v veliki akciji.

MILOŠ JAKOPEC

Končno: nova šola in vodovod!

O dragatuški šoli, ki je bila uničena ob bombardiranju 1944, ko so Nemci menili, da bodo iznenadili v Dragatušu Glavni štab NOV in POS, je bilo vsa leta po osvoboditvi napisano in izgovorjeno izredno veliko besed. No, skoraj pa bo goreči želji prebivalcev po novi šoli ustrezno. Gradbena dela so zaključena, nekliko pa se bodo zavlekla mizarska dela. Tudi oprema za učilnice bo pravočasno nared. Sredstva za nujno potrebna učila je namenil republiški svet za šolstvo.

Osemletka bo imela šest učilnic, kar bo zadostovalo za 280 otrok. Dodatno bodo zgradili še delavnico, kolesarnico in skladišče za pionirsko posredo. Da je novo šolsko poslopje v Dragatušu nujno, dokazuje dejstvo, da bodo morali v začetku šolskega leta porazdeliti 280 učencev v tri izmene. Toda nad to neveselnostjo ne tarna niti učiteljski zbor niti prebivalci, kajti zadržano računajo, da bo od novembra dalje pouk v učilnicah novega poslopja.

Pač pa še muči prizadevanja šolskega upravitelja Staneta Zulo vprašanje učnih moči. Od 13 potrebnih kvali-

ficiranih vzgojiteljev jih ima danes zagotovljenih komaj šest. O tem vprašanju so vse do danes odgovorni organi črnomaljske občine veliko premalo razmišljali.

Izgradnja šole je sprožila še drugo akcijo, ki je prijetno iznenadila gospodarstvenike, najprijetneje pa samo prebivalstvo. Za šolo potrebno vodo naj bi po prvotnih

načrtih dobivali iz vodnjaka, ki so ga nameravali zgraditi v neposredni bližini. Predračunski stroški so bili predvideni v višini 14 milijonov dinarjev. Pozneje so se projektni odločili, da bodo izgradnjo vodnjaka kot provizorija opustili in raje smotrno realizirali oni del projekta za belokranjski vodovod, ki usmerja napeljavo od zajetja v Dobljčah proti Dragatušu in dalje proti Vinici.

Odločitev je bila ntra in danes že polagajo vodovodne cevi skozi Dragovanjo vas in Kvasico proti Dragatušu. L. kop jarka je bil zlasti težaven od rezervoarja nad Dobljčami do Dragovanje vasi, kajti tod poteka trasa po sklanatem terenu.

Izgradnjo vodovoda financira ObLO Črnomelj, prebivalstvo pa prispeva svoj delež deloma s krajevnim samoprispevkom, v posameznih

naseljih pa s prostovoljnimi delom. Prebivalci vseh naselij, ki se bodo priključila na novi vodovod, že radostno pričakujejo velike pridobitve.

Šolski upravitelj nam je zardil: »Hkrati, ko bomo odprli vrata učilnic nove šole, bomo odprli tudi vodovodne pipe, in pritekla bo voda iz novega vodovoda ob koncu oktobra.

—pb—

Zemljo obdelujmo temeljito!

Na zadnji seji sveta za kmetijstvo pri občinskem ljudskem odboru Črnomelj so sprejeli odlok o agronimnimu za ravniške predele okoli Gribelji, Dragatuša in Črnomlja. V temeljiti razpravi so ugotovili, da bo treba vlagati zbor niti prebivalci, kajti zadržano računajo, da bo od novembra dalje pouk v učilnicah novega poslopja.

Kdaj bomo letos trgali?

Na zadnji seji sveta za kmetijstvo pri občinskem ljudskem odboru Črnomelj so razpravljali tudi o roku trgatve. Na seji so sprejeli sklep, da se letos trgatve prične 6. oktobra. Svet je imenoval komisijo iz vrst strokovnjakov, ki bo nenehno kontrolirala porast sladkorja grozdja. Če bo komisija ugotovila, da je porast sladkorja zaključen pred tem rokom, bo rek skrajšala. Prav tako bo komisija rok trgatve spremenila v primeru večjega dečevja ali če bo grozdje gnilo.

so ga sprejeli na seji sveta, bo moral vsak kmetovalec v omenjenih okoliščinah uporabiti najmanj 300 kg umetnih gnojil na hektar obdelovalne zemlje, orati tako, kot to zahteva sodobna agrotehnika, menjavati semena, zatirati plevel in škodljivce ter tudi na druge načine zagoto-

Steljniak ali 16 stotov vsa?

Upravnika kmetijskega obrata pri kmetijski zadrugi Črnomelj inž. Dvoršaka sem pobaral, če mi lahko kaj pove, o letošnjih pridelkih na preoranih steljniških površinah. Takole je povedal:

»Posebno presenečenje je letošnji pridelek ovs na prvih preoranih steljniških površinah, ki je znašal 16 stotov na ha.»

Začudil sem se in pomislil, da pridelajo v naši komunici kmetovalci povprečno le 9 stotov na hektar.

»Kljub suši bomo dosegli dokaj dobre pridelke tudi pri krmnih rastlinah. Pričakuje mo, da bomo pridelali letos okrog trideset tisoč ton silaže za pitanje goveda,« je dodal inž. Dvoršak.

Jože Skof

viti smotrno obdelavo svojih zemljišč.

Dandanes kmetija ne more biti dopolnilni zaslužek tovarniškega delavca, prav tako pa ne more biti delo v tovarni sredstvo dopolnilnega zaslužka za kmetovalca. Vsako delovno mesto, bodisi v tovarni bodisi na kmetiji, zahteva celega človeka, zato ne more nihče opravljati oboje hkrati. Številne njive v najboljših ravniških predelih, ki so slabo ali napol obdelane ter celo neobdelane in zarasle s plevelem, so navadno lasti tistih »kmetovalcev«, ki so zaposleni tudi drugje. Gozdarji so na seji sveta povedali, da se pripeljejo bližnji kmetje, ki so zaposleni kot gozdni delavci, na delo z mopedi ali kolesi že utrujeni od košnje in oranja in da z njihovim delovnim uspehom ne morejo biti zadovoljni. Delavci iz Hrvaške in Bosne, ki žive v gozdu in barakah, naredijo v primerjavi z njimi nekajkrat več! Enako ugotavljajo tudi v drugih podetjih. Treba se bo torej odločiti: ali dober kmetijski delavec ali dober delavec v tovarni! Samo eno je mogoče.

Slaba obveščenenost lahko kolektivno samo škoduje!

Dne 12. septembra je delavski svet KOVENE—Bizeljsko razpravljalo o doseženih rezultatih gospodarjenja do preteklega meseca. Na žalost pa člani DS o tej točki niso mogli dovolj razpravljati, ker niso imeli finančnih pokazateljev. Skratka, nihče ni vedel, ali so poslovali dobro ali slabo. Zato so sprejeli sklep, naj uprava podjetja takoj nastavi novega računovodjo, ki bo sedanje stanje spravil na čisto.

Člani DS so nadalje razpravljali tudi o normiranju del. Ker jim sedanji način ne ustreza, saj je še iz časov, ko so obstajali tarifni pravilniki, so sklenili, da bodo odpravili stari način normiranja in uvedli novega, ki bo slehernega delavca spodbujal k večji storilnosti; posledica tega pa bodo večji osebni prejemki.

DS je razpravljalo tudi o podpisovanju pogodb, ki jih podjetje sklepa s poslovnimi partnerji. Ugotovljeno je bilo namreč, da DS o sklenjenih pogodbah ni bil nikoli obveščen, le redkokdaj pa OU. Zato je DS sprejel sklep,

da mora direktor podjetja v bodoče o vseh važnih pogodbah obvestiti DS, o manj važnih pa OU. Nobenih pogodb pa ne sme sklopiti sam, brez vednosti upravnih organov. M.

Miad! imajo posluš za probleme

Sobotni plenum občinskega komiteja LMS v Črnomlju je razpravljalo o vlogi mladine pri reševanju gospodarskih vprašanj, kar je nakazal že IV. plenuma CK ZKJ. Mladinci, zaposleni v podjetjih, so načeli vrsto problemov, ki zadevajo mladega proizvajalca in upravitelja. Zato ne bi držale trditve nekaterih članov v vodstvih organizacij, da ni o čem razpravljati in da je trenutno bolj važna reorganizacija mladinskih aktivov in skrb za kader. Razprava je še dokazala, da se da zelo konkretno razpravljati o problemih, ki mladince ovirajo pri uveljavljanju njihovih pravic. V prihodnje bi želeli, da bi take probleme nakazalo že uvodno poročilo. Tokrat je bilo poročilo zelo načelno in slabo pripravljeno.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

ficiranih vzgojiteljev jih ima danes zagotovljenih komaj šest. O tem vprašanju so vse do danes odgovorni organi črnomaljske občine veliko premalo razmišljali.

Izgradnja šole je sprožila še drugo akcijo, ki je prijetno iznenadila gospodarstvenike, najprijetneje pa samo prebivalstvo. Za šolo potrebno vodo naj bi po prvotnih

V ponedeljek, 24. septembra, bo JAVNA RAZPRODAJA osnovnih sredstev iz bivše poslovalnice Splošnega trgovskega podjetja Črnomelj (pri Korenu).

Razprodajali bodo pušle in trgovski inventar. Interesenti naj pridejo ob 7. uri k skladišču v Loki (poleg nogometnega igrišča).

Poraba električne energije

V državi smo lanske leto porabili 48.798.000 kilovatom električne energije. Več kot polovico energije so porabili v Srbiji (28.880.000 kW), potem v Hrvaški (9 milijonov 843.000), Makedoniji (3.783.000), Sloveniji (3 milijone 707.000), v BiH (2 milijona 456.000), daleč najmanj pa v Črni gori, ki je zastopana le z 29 tisoč kilovati električne energije.

Predlog o združitvi gostinskih podjetij je dovolj utemeljen

6. septembra je bila na plenumu občinskega odbora SZDL v Sevnici razprava o gostinstvu in občini. Plenum je po temeljiti analizi in razpravi osvojil predlog komisije SZDL, ki je proučila možnost nadaljnega razvoja dveh gostinskih podjetij v Sevnici ter predlagala združitve. ObLO bo na prvi seji obravnaval predlog plenuma. Oddaljenost Sevnice od Smarja je tolikšna, da je težko govoriti o dveh ločenih krajih. Oba kraja sta tesno povezana, vendar pa obstajata dve gostinski podjetji, ki sta lani imeli nekaj čez 96 milijonov dinarjev prometa. Od tega odpade na »Gostinstvo Sevnica« kar 70 odstot-

kov. Ugotovitve o realizaciji prometa v prvem polletju letos niso bile razveseljive. Celotni dohodek v tem obdobju znaša le 43 milijonov dinarjev. Znano pa je, da jeseni potrošnja vina pada in je zato pričakovati nadaljnje znižanje prometa. Trenutno je v upravi zasedenih šest delovnih mest pri obeh podjetjih, skupno pa je zaposlenih 33 ljudi. Z združitvijo bi se lahko ukinila tri delovna mesta v upravi in morda še dve v poslovalnicah. S tem bi prihranili okoli 2 milijona 500 tisoč dinarjev. Ta denar pa bi morali nujno vnesti v skupni sklad, saj znaša le-ta komaj nekaj čez 3 milijone 700 tisoč.

Z ukinitvijo nekaterih obratov bi se zmanjšali tudi izdatki za najemnine lokalov. Odveč je bojazen, da bi z uki-

Clani plenuma so se odločno zavzeli tudi za znižanje cen gostinskih uslug.

Plenum občinskega odbora SZDL predlaga, naj bi se sedanja gostinska podjetja v Sevnici in Smarju združila. Poslej naj bi v Sevnici bili sledeči gostinski obrati: Kolo-dvorska restavracija, gostilna »Loveca«, gostilna »Na križišču«, bife »Postaja Sevnica«, vinoteka »Smarje« in gostilna »Orehovka«.

Plenum se je zavezal tudi za povečanje samostojnosti gostinskih obratov, ki naj bi se izrazili v ustanovitvi samostojnih ekonomskih enot s pravico nabave in izdelave kalkulacij prodajne cene za posamezne proizvode. Ekonomske enote naj bi uvedle nagrajevanje zaposlenih po načelu večje prizadevnosti.

Združitve gostinskih podjetij v Sevnici in Smarju bo vsekakor najbolj koristila gostincem. Z združitvijo sred-večji napredek. Vsekakor je predlog o združitvi dovolj utemeljen. D. K.

Gasilsko slavlje v Sevnici

V nedeljo so sevniki gasilci v okviru občinskega praznika proslavili 80-letnico abstoja gasilskega društva. To slavlje je bilo dostojno pripravljeno. Točno ob 9. uri so gasilci iz družtev v Spodnjem Posavju z domačimi gasilci prikorakali pred častno tribunom, ki je bila postavljena pred gasilnim domom. Omeniti moramo, da so v sprejeto sodelovali tudi najmlajši člani sevniskega »Partizana«. Na častni tribunom je bil predsednik republiške gasilske zveze Matevž Hec, predsedniki okrajnih gasilskih zvez Ljubljana, Koper, Celje in Novo mesto, predsednik občinskih gasilskih zvez Videm-Krško, Zagorje, Trbovlje, Hrastnik, Brežice in Smarje pri Jelsah, vodstvo domačega društva, predstavniki občinskega in političnega vodstva ter gospodarskih organizacij.

Delovanje društva je orisal predsednik Jože Smodej. Predsednik republiške gasilske zveze Matevž Hec pa je razdelil več priznanj: republiško priznanje za posebne zasluge je bilo podeljeno Jožetu Kladniku, priznanje prve stopnje sta dobila Stanko Blaznik in Jože Seško, priznanje druge stopnje je dobilo pet gasilcev, tretje stopnje pa štirje, med njimi tudi Marija Senica.

Organizacija prireditve je bila brezhibna. Sicer pa je predsednik republiške gasilske zveze lepo pohvalil prireditev. Na slavnostnem kosilu je med drugim dejal: »V Sloveniji je 1400 gasilskih društev, vendar so zelo redka, ki praznujejo 80-letnico. S tem se lahko ponasajo sevniki gasilci. V soboto sem prisostvoval akademiji v Sevnici, na kateri je nastopil tudi gasilski pevski zbor. Takih zborov

je na Slovenskem zelo malo. Prevzet sem bil od uspele akademije in dobro pripravljene nedeljske prireditve. Sevniki gasilci niso samo dokazali, da se z dobrim vodstvom in neutrudnim delom članov lahko dosežejo veliki uspehi, temveč so tudi primer dobre povezave s političnim in občinskim vodstvom ter gospodarskimi organizacijami. To je prava pot slovenskega gasilstva. Gasilskemu društvu v Sevnici toplo čestitam za jubilej in mu želim še veliko uspehov.«

D. K.

Dve delovni zmagi

V avgustu sta bili v Sevnici doseženi dve pomembni delovni zmagi. Delovni kolektiv Kopitarne je v avgustu dosegel preko 84 milijonov prometa, kar je v 76 letih obstoja tovarne največji uspeh. Precejšnji del te proizvodnje so izvozili v ZDA, Anglijo, Nemčijo in Italijo. V Kopitarne je zaposlenih okoli 600 ljudi, ki so se obvezali sprejeti letni plan v višini 900 milijonov dinarjev prometa. Sodeč po delovnem uspehu v avgustu, bo delovni kolektiv svoje obveznosti do družbe gotovo izpolnil.

Tudi v konfekciji »Lisca« je mali delovni kolektiv dosegel v avgustu 76 milijonov dinarjev prometa, kar predstavlja do sedaj največjo realizacijo v enem mesecu.

Dejavnost krajevnih organizacij SZDL

Dejavnost krajevnih organizacij SZDL v Sevnici je zadnje čase močno razgibana. Te dni je bilo dvajset uspešnih zborov občanov, na katerih so razpravljali o kmetijstvu in še posebno o jesenski setvi. Obisk in razprava sta bila dobra. Najbolj uspešen zbor občanov je bil na Bučki in v Kompoljah, najslabši pa na Logu.

Društvo kmetijskih strojnikov tudi v Sevnici

Ob prazniku občine so se v prostorih KZ Sevnice zbrali mladi kmetijski tehniki in strojniki ter ustanovili Društvo kmetijskih strojnikov. O delu sedanje sekcije kmetijskih strojnikov je poročal njen predsednik, ki je med drugim povedal, da so se strojniki iz sevniske občine udeležili več tekmovanj in dosegli lepe uspehe. Zivahno je bilo tudi izobraževanje članov. Člani društva so se po tem pomenili o bodočem delu 7. oktobra bodo imeli drugo občinsko tekmovanje traktoristov in oranju, v zimskih mesecih pa se bodo izobraževali na tečajih. Posebno skrb bodo posvetili pionirjem, ki se žele naučiti voziti traktor. Predsednik občinskega odbora LT inž. Špan je obljubil, da bodo novemu društvu vs. stransko pomagali.

—mtr—

Proslava ob spomeniku na Malkovcu

V počastitev 10. občinskega praznika je šolska mladina s Telč obiskala spomenik padlih borcev in ga okrasila s cvetjem ter priredila kulturni spored. Šolska mladina iz Tržišča je obiskala najprej spominsko ploščo na železniški postaji Tržišče, kjer je zapela nekaj partizanskih pesmi, nekaj dni kasneje pa spomenik Ivana Majcna v Murenclih. Tu

nitvijo nekaterih poslovalnic promet v gostinskih obratih padel. Nasprotno. Promet se bo še povečal, če bodo gostje postreženi s kvalitetnimi vini in z raznovrstnimi jedili. S tem pa se prav gotovo oboje gostinski podjetji ne moreta ponašati. Tudi cene so v Sevnici in v Smarju kljub konkurenčnosti pretirane. Gost pa tudi skupnost nista imela pravih koristi od obstoja dveh gostinskih podjetij.

Loka potrebuje nova stanovanja

V Loki niso gradili novih stanovanj, zato se pomanjkanje teh občuli toliko bolj. Obrat KZ, katerega člani stanujejo v zasebnih stanovanjih, je premalo reševal to vprašanje. V Loki je tudi precej železničarjev, ki se stiskajo po zasebnih stanovanjih. Veliko je ljudi, ki bi potrebovali stanovanja. Doslej so v tem malo na boljšem v Radečah, kjer gradijo stanovanjski blok za železničarje, zato bi kazalo pripomniti, ali ne bi nemara ZTP Ljubljana tudi v Loki začelo graditi kaj podobnega. Prevelika daljava do delovnega mesta ljudi utruja, če pa bi imeli stanovanja bližje, bi lažje delali in več naredili.

di tja so otroci prinesli cvetje, zapeli pesmi in priredili recitacije. Član ZB iz Tržišča je mladini pripovedoval o herojskem življenju Ivana Majcna ter opisal njegovo junaštvo, ko se je skupno z Jančetom Mevžljem boril proti celemu oddelku Nemcev pri Senjanju leta 1941. V tem boju je Majcen tudi padel. M.

Svečana seja občinskega ljudskega odbora

14. septembra je imel občinski ljudski odbor v Sevnici v počastitev občinskega praznika slavnostno sejo, na kateri je govoril predsednik ObLO Karel Kolman. Seje so se udeležili vsi odborniki obeh zborov, predstavniki občinskih političnih vodstev, družbenih in gospodarskih organizacij, predsednik okrajnega ljudskega odbora Niko Belopavlovič, zvezni ljudski poslanec Martin Gosak, republiška ljudska poslanka Jože in Ciril Knez, predsednik občinskega ljudskega odbora

Brežice Milan Šepetavc in drugi. S seje sta bili poslani pozdravni pismi tov. Titu in predsednici ljudske skupščine LRS tov. Vidi Tomšičevi. Pismi je prečital sekretar občinskega komiteja ZKS Franc Molan, navzoči pa so vsebinsko pozdravili z burnim aplavzom. Po seji so si udeleženci svečane seje ogledali tovarno konfekcije »Lisca«, nove objekte mizarske produktivne zadruge, posestvo kmetijske zadruge v Sevnici in novo zgrajeno cesto skozi Sevnico.

Kaj je z Drašiči in Radovico?

Solsko leto se je začelo. Čez tisoč šolskih otrok je pred dnevi zopet sedlo v šolske klopi, nekateri tudi prvič. Učitelji imajo zopet veliko skrb in dela. Da bi seznanili naše bralce s problemi šolstva, smo upravitelju osnovne šole v Metliki Ivanu Zeletu, ki je hkrati referent za šolstvo pri občini, zastavili nekaj vprašanj.

— Pred dnevi je bila seja sveta za šolstvo. Kaj ste obravnavali?

— Svet za šolstvo je na zadnji seji obravnaval probleme v zvezi z izvedbo odloka o reorganizaciji šolske mreže. Za osnovne šole Božakovo, Sela in Gradac je reorganizacija šolske mreže v glavnem bila že izvedena. Pri omenjenih šolah z reorganizacijo ni posebnih problemov. Veliko težje je z Drašiči in Radovico. Tu nastaja vprašanje prevoza šolskih otrok. Ob koncu lanskega šolskega leta smo upali, da z Radovico ne bo težko, ker je takrat tja vozil avtobus. Toda ker je nova proga Radovica—Crnomelj nerentabilna, saj je bilo samo v treh mesecih okrog 500 tisoč izgube, so jo ukinili. Nato smo mislili, da bi vozil avtobus Novo mesto—Karlovac po tej relaciji, kot je vozil, ko je bila cesta zaprta. Toda tudi to je odpadlo. Na seji sveta smo razpravljali o tretji možnosti, da bi kupili avtobus, ki bi vozil v režiji šole. Po predračunih bi vozil dvakrat dnevno na Radovico in enkrat dnevno v Drašiče. Če nam bo nakup avtobusa uspel, bo vprašanje reorganizacije šolske mreže zadovoljivo rešeno, v nasprotnem primeru se bodo morali učenci višjih razredov šolati še na zunanjih oddelkih.

— Ali je izvedena upravna reorganizacija?

— Upravna reorganizacija je popolnoma izvedena. Sedaj imamo tri tekoče račune, ker je finančno poslovanje združeno. Ravno tako so formirani trije šolski odbori. Šolski odbori zunanjih oddelkov še ostanejo.

— Kakšne težave imate z učiteljskim kadrom?

— Tudi o personalnih zadevah smo razpravljali na zadnji seji sveta. Rečem lahko, da prosvetnih delavcev ne manjka. V Metliki je učiteljev dovolj, na Suhorju tudi; v

Podzemlju bi potrebovali še dve učni moči, na Radovici in v Drašičih po eno, če ostane tako, kot je doslej. Ne dvomno pa primanjkuje predmetnih učiteljev in profesorjev.

— Ali so problemi stanovanj za učiteljsvo urejeni?

— V začetku vsakega šolskega leta imamo stanovanjske težave. Učitelji, ki pridejo, morajo stanovati v gostilnah; tako je tudi letos. Upamo, da bodo kmalu uredili dve stanovanji za vzgojiteljici. Tudi na Suhorju nimajo vsi primernih stanovanj. V ostalih šolah je stanovanjski problem zadovoljivo rešen.

— Kako je s sredstvi šolskega sklada?

— Sprva so dohodki v občinski šolski sklad pritekali slabše; zatem smo najeli 5 mi-

lijonov dinarjev posojila. V zadnjem času pa sredstva v šolski sklad zadovoljivo dotekajo. — Naj ob tem omenim še nerednosti pri medobčinskem investicijskem skladu za šolstvo. Ker gradimo v Podzemlju novo učilnico in nekatere ostale šolske prostore, je bilo predvideno po planu, da bo ta osemletka dobila 5 milijonov dinarjev, a je doslej dobila le 1,5 milijona dinarjev. Metliška osnovna šola bi morala dobiti dva milijona in pol, a je dobila le 1,5 milijona dinarjev. Mogoče bi kdo mislil, da na skladu ni denarja; v resnici pa bi ga bilo treba samo nakazati.

— Slišali smo, da imate zelo dobro sestavljene pravilnike o delitvi dohodka in osebnih dohodkov med člani šolskega kolektiva. Zanima nas, kako se je nagrajevanje uveljavilo.

— Nagrajevanja v šolskem kolektivu ni lahko uveljaviti, vendar še kar poteka, čeprav smo šele pri prvi stopnji. Naši pravilniki so plod temeljitega dela komisije za sestavo pravilnikov in tehničnih razprav vseh članov sindikalne družnice. Ker smo načela nagrajevanja začeli uporabljati šele proti koncu lanskega šolskega leta, še ni prav steklo, v letošnjem letu pa se bo to docela uveljavilo. — Ker so dohodki sklada razmeroma nizki, pride od tega, da so osebni dohodki naših prosvetnih delavcev za 3000 do 4000 dinarjev nižji kot v sosednjih občinah.

Ob zaključku smo se tovarišu Zeletu zahvalili za razgovor in želeli njemu in ostalim prosvetnim delavcem v občini veliko uspehov v novem šolskem letu. D. J.

40 let gasilcev v Rosalnicah

V začetku septembra je gasilsko društvo v Rosalnicah proslavilo 40-letnico svojega obstoja. Ze 18. junija 1922 je bilo društvo ustanovljeno; v njem so sodelovali gasilci iz Rosalnic, Radovič, Curil in Svržakov. Kmalu so si nabavili ročno brizgalno in postavili orodjarno. Društvo je sodelovalo pri gašenju številnih požarov v svojem kraju in drugih vaseh.

Italijanski okupator je uničil društveni prapor, gasilsko opremo in tudi brizgalno in šele po vojni se je društvo lahko postavilo zopet na noge. Večina članov je sodelovala v narodnoosvobodilnem

boju. Vse gasilske uniforme so šle v partizane. 11 članov je padlo v NOB kot borci ali aktivisti.

Pred vojno gasilci v Rosalnicah niso imeli doma, a okupator jim je uničil še skromno orodjarno. Zato so se 1950 odločili postaviti gasilski dom. Ze pred leti je bil dom v surovem stanju dograjen in so ga tudi uporabljali. Nato so postavili še sušilni stolp, a za 40. obletnico društva so dom dokončno uredili. Zato je lepo urejeni gasilski dom v Rosalnicah ne le v ponos vaščanom in društvu, ampak predstavlja uspeh vseh gasilcev v naši občini.

35 je aktivnih, 23 podpornih, a dva sta častna člana.

Poleg domačih gasilcev so se proslave društva udeležile desetine iz Božakovega, Slamne vasi, Metlike, Drašič in Krasince. Organizirano je bilo tekmovanje v gasilskih vajah v verižnem sistemu. Po končanem tekmovanju je govoril predsednik občinske gasilske zveze Anton Vrančar o pomembnosti dokončanja gasilskega doma in zgođovini društva. Jad.

Tako se več ne da prati!

Mnoge metliške gospodinjice, ki perejo perilo v Obrhu, so v prav težavnem položaju; pot je ob deževnem vremenu spolzka in mastna, da ni nobena stopinja varna. Zdej grozi še kamnita ograja ob njej, da se bo zrušila. Prostor ob vodi ni več primeren za pranje. Krajevni odbor SZDL Metlika je storil že prve korake, da se stvar uredi. Poslali so komisijo, da si ogleda sedanje stanje in pripravi načrt za ureditev. Ljudski odbor bo moral po izdelanem načrtu pomagati s sredstvi, da se bo vprašanje ugodno rešilo.

Združitev ambulantno-polikliničnih zavodov

5. septembra je svet za zdravstvo občine Novo mesto obravnaval delo in probleme zdravstvenih zavodov iz svojega območja.

Na področju občine je pet zdravstvenih zavodov ambulantno-polikliničnega tipa, ki delujejo popolnoma samostojno z organi družbenega upravljanja. Poleg teh zavodov deluje železniška zobna in splošna obratna ambulanta v Bršljinu, ki je v finančno-ekonomskem pogledu vezana na železniški zdravstveni dom v Ljubljani.

Samostojnost teh zavodov je bila pred leti utemeljena, saj so izdelovali v določenih zdravstvenih okoliših prejšnjih politično-teritorialnih območjih — občin. Glede na stopnjo družbenega razvoja in novega komunalnega sistema pa sedanja organizacija zdravstvene službe ni usklajena s komunalnim sistemom. Zato je bil svet enoten v tem, da se združijo vsi ambulantno-poliklinični zavodi v en zdravstveni dom s sedežem v Novem mestu.

Občinski zdravstveni center, ki je pričel delovati s 1. julija 1962, je pooblaščen, da prouči novo organizacijo in način poslovanja združenih zavodov in pripravi predlog za sejo občinskega ljudskega odbora, ki bo dokočno odločil o združitvi. Združitev naj bi se dokončno izvedla s 1. januarjem 1963. Razlogov za združitev je več. Odpravljene bodo takozvane meje sedanjih zdravstvenih okolišev, zlasti glede izvajanja uspešnega preventivnega dela v merilu celotne občine. V dosedanjih organizacijah ni bilo enotnih meril, tako je na primer patronažna služba protituberkulozna dispanzerja zdravstvenega doma Novo mesto delovala le za to območje, ostali zavarnostni oz. prebivalci drugih zdravstvenih okolišev (Sentjerne, Straža-Topllice itd.) pa je niso bili deležni. Zdravstveni delavci bodo imeli v novi združitvi večje možnosti za strokovno izpopolnjevanje in izmenjavo izkušenj, zdravnikom pa bo ostalo več časa za obravnavo bolnikov svojega območja, ker se ne bodo bavili več v taki meri z ekonomsko-financijskimi in administrativnimi zadevami.

Tudi skrb za kadre je lahko boljša v dobri in enotni organizaciji zdravstvene službe, bodisi glede štipendiranja ali nadomeščanja v primeru bolezni, dopustov itd. Tako bodo praktično odpadle honorarne zaposlitve v drugih za-

vodih in s tem večje družbene dajatve, ki so doslej bremenile posamezne zdravstvene zavode. Z združitvijo bo lahko tudi prebivalec sedanjih zdravstvenih okolišev zahteval konziliarni pregled, če ne bo zadovoljen z oceno svojega zdravnika, za kar do sedaj ni imel možnosti, če-

NOVOMEŠKA KOMUNA

prav mu zakon o organizaciji zdravstvene službe to zagotavlja.

Zaradi združitve zdravstvenih zavodov pa ni nobene bojazni, kot si to nekateri tolmačijo, da bi se omejilo delovanje in obseg zdravstvenih storitev dosežanih ambulant oziroma zdravstvenih postaj.

Hotel grad Otočec: za 30 milijonov uslug tujcem!

V otoškem gradu se ustavlja vedno več tujcev, promet s tujimi valutami v tem priznanim gostišču pa vzporedno s tem naglo narašča. Lani so vse leto v hotelski menjalnici zamenjali za 2 milijona 400 tisoč dinarjev tujih valut, letos pa so jih samo v avgustu zamenjali za 2 milijona 100 tisoč, vse leto do konca avgusta pa za okoli 7 milijonov in pol. Vzporedno s tem je letos znatno narasla tudi vrednost uslug, ki so jih nudili tujcem in so jih leti plačali s tujo valuto. Računajo, da bodo do konca leta v hotelski menjalnici zamenjali za približno 12 milijonov dinarjev tujih valut, promet za tuje goste pa bo dosegel zavidljivo številko 30 milijonov dinarjev. Ob vsem

V nedeljo k Paderšičevi jami!

Krajevna organizacija Zveze borcev Otočec ob Krki vabi okoliško prebivalstvo in Novomeščane k spominjski svečanosti pri Paderšičevi jami v Zagradu, ki bo v nedeljo, 23. septembra ob 14. uri na krajevni praznik. V primeru slabega vremena bo prireditev v Starem gradu. Za vse, ki se bodo udeležili našega krajevnega slavlja, bomo oskrbeli tudi okrepčilo.

Krajevna organizacija ZB NOV, Otočec ob Krki

Zdravstvene storitve se bodo lahko v novih pogojih le razširile in izboljšale, saj se bodo zdravniki seznanjali z analizami posameznih vrst bolezni in drugimi pokazatelji o zdravstvenem stanju prebivalstva celotne občine.

V zobozdravstvu: vendarle prelomnica?

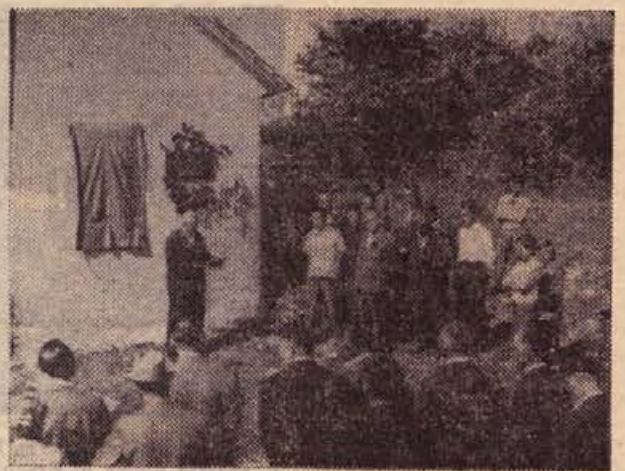
Kot poseben problem je svet obravnaval zobozdravstveno službo v občini. Na enega zobnega terapevta odpade 6500 prebivalcev, kar je veliko preveč, saj je vrsta primerov, da iščejo zavarovanci to zaščito celo izven okraja. Pri tem pa morajo sami trpeti prevozne stroške in za služek zaradi izostanka od dela.

V novomeški javni zobni polikliniki so prostori nemožni za zobozdravstvene de-

lavce kakor za paciente. V eni ordinaciji delajo kar trije terapevti hkrati, kar gotovo slabo vpliva na razpoloženje pacientov. Rešitev je potrebno iskati hkrati v kadru in prostorih. Zobozdravstveni delavci štipendisti bodo že drugo leto prihajali iz Šol. Če ne bomo poskrbeli za nove prostore, jih ne bomo imeli kam dati. Zato je bil svet enoten, da je potrebno pričeti graditi novo zobozdravstveno stavbo takoj spomladi 1963. Javna zobna poliklinika ima že izdelan idejni načrt in odobreno lokacijo na Prešernovem trgu, na nezazidanem prostoru v bližini prosvetnega doma. Nekateri pa kljub temu, da je lokacija že odobrena in da so bila potrošena sredstva za izdelavo načrtov, skušajo vplivati na spremembo lokacije, baje zaradi boljšega razgleda na Kapitelj. Svet je tako naziranje odločno zavrnil, češ da je lokacija za zdravstveno ustanovo prav tu najbolj potrebna.

Sredstva za začetno gradnjo (okrog 20 milijonov din) bodo zagotovljena deloma iz lastnih sredstev javne zobne poliklinike ter iz občinskega investicijskega sklada. Prav je, da začeto delo moralno in materialno podprejo vsi pristojni činitelji, zlasti gospodarske organizacije z območja občine.

Rudi Hrvatini

Lepo slavje na Hmeljniku

V Karlovcu pri Hmeljniku je bila v nedeljo, 16. septembra, proslava 20. obletnice ustanovitve Železničarskega komiteja KPS. Slavnost je otvoril tovariš Rudi Mraz, za njim pa je govoril član nekdanjega Železničarskega komiteja Jože Hribar. Po slavnostnem govoru je moški pevski zbor Svobode »Dušan Jereb« zapel več partizanskih pesmi, sledile so recitacije, najprizrenejša med njimi pa je bila recitacija 6-letne pionirke Simone Roman.

Iz slavnosti so poslali pozdravno brzojavko predsedniku republike maršalu Josipu Brozu-Titu, ob koncu pa so vsi udeleženci

družno zapeli staro partizansko pesem Hej, brigade.

Kakor vsako leto je bil tudi letos za udeležence pripravljen nadvse dober gozla, pa tudi drugih jedil, okrepčil in pijač po zelo nizkih cenah je bilo dovolj.

Proslave se je udeležilo okoli 400 ljudi, med udeleženci pa so bili tudi predsednik OBLO tovariš Ludvik Golob, sekretar občinskega komiteja ZKS Miro Thorževski, predsednik občinskega odbora SZDL Tone Počrvina, predsednik okrajnega odbora ZB in NOV Miloš Jančič in drugi predstavniki.

Kruh potuje, potrošnja narašča

● Koliko kruha pojedemo vsak dan? Kdaj največ in kdaj najmanj? Ali je kruh nujen v prehrani ali ne? Smo za domač hlebec ali pekovo štruco?

● Vsaka gospodinja bi na ta vprašanja za svojo družino zelo natančno govorila. Povedala bi, da jemo kruh že pri vseh glavnih dnevnih obrokih in tudi za malico ga imamo. Danes raje kupimo štruco v trgovini, kot bi spekli hlebec v domači krušni peči. Največ kruha pojedemo v spomladanskih in zimskih mesecih, manj jeseni in pozimi. Torej je kruh nujen v prehrani.

● Ampak kje vzeti toliko kruha, če ga imamo res tako radi?

● Glavni oskrbovalec s kruhom za področje Novega mesta, njegove bližnje in daljne okolice in celo za del videmske-krške občine (Kostanjevica) je novomeško podjetje Pekarija in slaščičarna.

Vsak dan v zgodnjih jutranjih urah srečujemo na cestah Novega mesta tri posebna vozila za prevoz kruha — kombije IMV, ki jih je pekarija nabavila z namenom, da bi se skrajšala pot kruha od poslovalniških polic do potrošnikove mize. Lani so na ta način razpeljali 1463 ton kruha in peciva, kar je ustrezalo 120 milijonom dinarjev ustvarjenega bruto prometa, letošnje potrošnje pa so ocenili na 1700 do 1750 ton, pri čemer bo okrog 150 milijonov dinarjev prometa.

Pekarija ima v Novem mestu tri poslovalnice, po eno pa še v Straži in Sentjerneju. Razen tega dobavlja kruh dvema prodajalnama v Bršlinu, eni v Smihelu, smihelskem dijaškem domu ter restavracijam pri podjetjih Novoteks in Pionir. Vsak drugi dan potujejo kombiji v Gabrje, Brusnice, Birčno vas, na Uršna sela, Bučko in v Kostanjevico (od 1.

julija letos naprej), medtem ko dobivajo Otočec, Šmarjeta, Bela cerkev, Škronovo, Skočjan ter vse šole na področju teh naseelij kruh vsak dan. Podjetje Pekarija in slaščičarna v Novem mestu ima danes že okrog 50 stalnih odjemalcev, po naročilu pa dovažajo kruh tudi drugim interesentom. — Kombiji jemljejo na pot rezerve kruha, ker ni nikoli moč goče točno predvideti, kolikšna je dnevna potrošnja.

60 delavcev, kolikor jih šteje pekarija po združitvi s slaščičarno, komaj zmore nasititi tako veliko področje. Polavtomatska pekarna v Ločni dela v eni izmeni, medtem ko obratuje mestna pekarna v dveh izmenah. Kaže, da je treba spričo tako velikega potrošnega območja trdo delati. V upravi podjetja namreč zatrjujejo, da ustvari njihov delavec znatno večji bruto produkt kakor najboljši delavec

kateregakoli drugega obrtnega podjetja. Dokaz lahko poiščemo v primerjavi med prometom prejšnjih let in zadnjega leta, ki pove, da je pekarija z istim številom delavcev peko kruha v nekaj letih podvojila, če ne potrojila.

Po naročilih, ki jih dobiva podjetje s terena, sklepamo, da bo pekarija v prihodnje svoje oskrbovalno področje še povečala. Tudi v samem Novem mestu se že javljajo potrebe po novi poslovalnici, medtem ko nameravajo sedanje povečati. Prav tako bi radi v nekaterih poslovalnicah začeli prodajati še pečivo in razne mlečne izdelke, kajti razvoj kumune je prikladal v industrijska središča, kjer ima pekarija svoje poslovalnice, že toliko prebivalstva, da bi se investicije v pre-

ureditev poslovalnic kmalu bogato obrestovale.

Med večjimi načrti, o katerih podjetje resno razpravlja, je ureditev obrata slaščičarne, ki potrebuje novo peč, nov stroj za izdelavo sladoleda in podobno. Sicer pa že dolgo nalagajo v sklade, ker želijo med drugim zamenjati in urediti nove upravne prostore. Zda se v majhni pisarni stiska kar pet službenec.

Navzlic vsemu pa se zavedajo, da potrošnik ne sme ostati brez kruha. To slehernega člana kolektiva sili k vestnosti in marljivosti, saj bo treba prihodnje leto speči in razvoziti še več (okrog 2000 ton kruha in peciva). To bodo naredili s sedanjo delovno silo, ker bistvenih sprememb v številu članov kolektiva ne pričakujejo.

Po dvajsetih letih

Letos bo minilo 20 let od tragedije v Paderšičevi jami v Zagradu pri Otočcu ob Krki. Dvajset let je dolga doba in je pustila sledove tudi v Otočcu ob Krki in njegovi okolici. Otočec je z dvema asfaltiranimi stezama — sodobno avtomobilsko cesto in modernizirano staro cesto — prerezan v tri dele. Mladi rod odhaja v šole in za kruhom v industrijsko razvito Novo mesto. Lepo prebeljene in prezidane stavbe v Otočcu pričajo, da je tu več blagostanja, kot ga je bilo nekada. Dve cesti odpirata nove poti v življenje, poleg sodobnejše obdelave kmetijskih površin, ki se razvija tudi na tem področju, pa se Otočec z okolico vse bolj in bolj usmerja v turizem. Živinorejski obrat KGPK pod Trško goro in novi žični vinogradniški nasadi pomenijo prelomnico v kmetijstvu, prelomnico, ki vse bolj in bolj opozarja, da bo treba razmišljati o obnovi vinogradov na Trški gori in o sodobni in načrtni živinorejski proizvodnji, ki bo morala prej ali slej vključiti vse kmetovalce.

Turizem je druga velika perspektiva tega predela. Sodobni restavracijski in hotelski prostori v enem izmed najlepših turističnih objektov na našem področju, v gradu Otočec, privabijo številne domače in tuje goste. Bližnja okolica gradu mora biti zato snažna in vabljiva, v okolici pa so hkrati možnosti za razvoj domačega turizma. Stari grad v bližnjem Zagradu še čaka na preureditev; tudi tam bo morda v bodočnosti lahko nastal podoben turistični objekt kot na Otočcu.

Okoliško prebivalstvo se bo v nedeljo ob 14. uri tako kot vedno zbralo pri Paderšičevi jami, da bi počastilo spomin na žrtve iz dni revolucije. Zvonki otroški glasovi bodo zapeli o dneh boja in o svetlejšem jutrišnjem dnevu, ki se poraja na temeljih tega boja.

Vsem prebivalcem želimo prijetno praznovanje in mnogo novih delovnih uspehov!

Novomeška kronika

■ Pri »Koloniale« bi morali bolj paziti na to, kaj prodajajo. Zgodilo se je namreč, da je neki kupec, ki je zahteval lesnikovo Kras čokolado, dobil zraven še črve. Blago, ki ima zastarele datume, je treba pač izločiti iz prodaje.

■ Pločniki na Partizanski cesti, ki so jih začeli delati pred nedavnim, bodo kmalu gotovi. Ker navadno prav tu vsi vozniški požerjo vozila na vso moč, ki vedno obstajala nevarnost za pešce, ki so doslej hodili največkrat kar po cestnišču.

■ Iz nekaterih izločb se je poletno blago že umaknilo jesenskim blagom, poluverterjem in ostalim potrebščinam. Izbirajo se kar peštra, pogrešamo pa izdelke metliške »Beti«, ki nudi cenene in lepe plitene komplete.

■ Za jezikovne tečaje iz francosčine, nemščine, italijanščine, ruščine in angleščine se lahko še vedno prijavite na Zavod za izobraževanje kadrov in proučevanje produktivnosti, bodisi osebno (Vajenska šola, II. nadst.) bodisi po telefonu na št. 219. Sestanek prijavitelcev, na katerem se bodo pogovorili o številu tedenskih ur, bo prihodnji teden. Tečajji bodo za-

četni in nadaljevalni. Solnina ne bo posebno velika, bo pa toliko manjša, kolikor več bo prijavitelcev. Zato vas vabimo: prijavite se za pouk tujih jezikov!

■ Ponedeljkov žvižki trg je bil precej živahen, vendar je bila kljub temu izbira premajhna. Prodajali so paradiznike po 80 din, papriko po 120 din, koren po 80 din, peso po 80 din, melone po 70 din, slive po 80 din, fižol po 100 din, grozdje po 100 din, hruške po 60 din, črno redkev po 20 din, solato po 150 din, zelje po 100 din, kumare po 80 din ter špinado po 200 din kg. Napredaj so bile tudi rože v šopkih po 100 din, semena, okrasni predmeti ter konfekcija.

■ Gibanje prebivalstva: rodilo so: Danica Fabjan iz Slakove 5 — deklico, Slavka Paderšič z Mestnih njiv 1 — dečka, Fanika Miklič iz Adamičeve 16 — deklico, Marija Perko iz Paderšičeve ulice — dečka. Poročila sta se: Viktor Cujnik, krjigovodja iz Regerje vasi, in Amalija Kolenč, bolničarka iz Defrancesčijeve ulice 1. Umrla je Pavla Grobovšek, kmetovalka s Ceste hercejev 31, stara 80 let.

ZA KRAJEVNI PRAZNIK

CESTITAJO:

HOTEL GRAD OTOČEC

ter vse politične organizacije na območju krajevnega urada

O t o č e c i

Novi sejemski dnevi v občini

Z odlokom občinskega ljudskega odbora Videm-Krško so določeni sejemski dnevi za plemensko živino. S tem odlokom je dovoljeno prirejati sejme samo v Vidmu-Krškem, Leskovcu, Brestanici, na Zdolah in Drnovem. Sejmi bodo poslej:

V Vidmu-Krškem 18. marca, 6. julija, 5. septembra in 26. novembra.

V Leskovcu: 26. julija, 14. avgusta.

V Brestanici: 29. januarja, 10. aprila, 30. junija, 26. avgusta in 10. oktobra.

Na Zdolah: 24. aprila in 15. septembra.

V Drnovem: 12. marca, 24. junija in 29. septembra.

Ce navedeni dnevi pridejo na nedeljo ali državni praznik, bodo sejmi naslednji delovni dan.

Poslovna enota komunalne banke v Vidmu-Krškem

Z reorganizacijo komunalnih bank in ustanovitvijo medobčinske komunalne banke s sedežem v Novem mestu je v Vidmu-Krškem predvidena poslovna enota medobčinske komunalne banke. Število zaposlenih uslužbencev se bo s tem zmanjšalo od 11 na 8. Medobčinska komunalna banka bo organizirala v poslovni enoti službo denarnega varčevanja in potrošniških kreditov, poslovanje z zasebnimi žiro računi, stanovanjska posojila in posojila iz občinskega investicijskega sklada. Poslovna enota se bo skupno s podružnico Narodno banko preselila v oktobru v nove poslovne prostore na Vidmu.

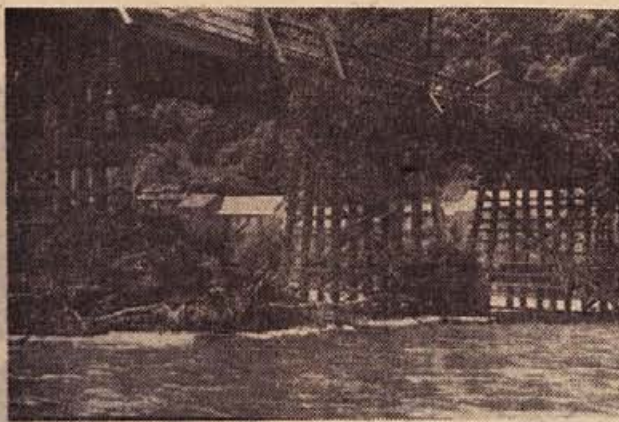
Razrešitev in imenovanje

Ker je bil dosedanji vršilec dolžnosti načelnika oddelka za gospodarske in komunalne zadeve ObLO Videm-Krško Anton Avsec imenovan za tajnika okrajnega gospodarske zbornice, ga je ljudski odbor razrešil dolžnosti načelnika v občini. Na njegovo mesto je bil imenovan Franc Kovačič, referent za kmetijstvo pri ObLO.

→ SVOJ KVALITETNI
PREMOG PRIPOROČA
RUDNIK RJAVEGA
PREMOGA
TRBOVLJE - HRASTNIK

»D E S«

poslovno združenje podjetij za distribucijo električne energije v Sloveniji,
LJUBLJANA
združuje šestnajst podjetij za distribucijo električne energije, ki oskrbuje preko 350.000 potrošnikov

Takole se zagazdi vejevje, ki priplava po Savi, v mostnice, ki spajajo Videm in Krško. Včasih so vmes kar cela debla in most ob velikih vodah sumljivo ječi...

Prve pošiljke novega papirnega stroja

V tovarni celuloze in papirja na Vidmu se temeljito pripravljajo za montažo drugega papirnega stroja, ki bo predvidoma pričel obratovati v maju prihodnjega leta. Dograjen je že parni kotel, prav tako brusilnica za proizvodnjo lesovine; s stroji bo opremljena že ta mesec. Težave so le z gradbenimi deli objekta za drugi parni stroj, ker primanjkuje tesarjev. Pričakujejo, da bo gradbeno podjetje »Pionir« do roka izpolnilo svoje obveznosti. Oprema za novi parni stroj bo prav tako iz Zahodne Nemčije in jo bodo pripeljali na 140 vagonih. Do sedaj je že prispelo 7 vagonov opreme. Pričetek montaže se je sicer za dva meseca zakasnil, vendar dobavitelj strojev zagotavlja, da bo stroj dan v pogon pravočasno. Na to je vezan tudi pogodbeno in penalno. Stroj bo stal okoli milijardo 600 milijonov dinarjev, celotna oprema pa okoli štiri in pol milijarde dinarjev.

Z montažo novega papirnega stroja se bo proizvodnja v tovarni povečala za sto odstotkov. Z novo zmogljivostjo

proizvodnje časopisnega papirja bodo krite vse potrebe v Jugoslaviji. Delovna sila se bo povečala samo za okoli 10 odst., ker bo delovni proces močno avtomatiziran in mehtriziran. Montažo strojev opravljajo nekaj tujih monterjev, v glavnem pa delajo domači. Tudi glede surovin je

poskrbljeno. Glavni dobavitelj smrekovega lesa so gozdarska podjetja iz Slovenije, topolovega pa iz Srbije. Tovarna celuloze je želela nabaviti bukve v glavnem iz našega okraja, vendar je naletela pri naših gozdarskih podjetjih v okraju na gluha ušesa.

D. K.

Z A B E L E Ž E N O

Pred nekaj leti so se nekatere gospodarske organizacije pa tudi društva in občina zavzeli za gradnjo planinske postojanke na Libni. Z gradnjo so pričeli leta 1959. Ker jim je zmanjkalo denarja, so že naslednje leto gradnjo opustili. V planinsko kočjo, ki je dograjena do tretje faze, je bilo vloženi več milijonov družbenih sredstev, toda danes se o dograditvi postojanke nikjer več ne razpravlja. Bo lež je pogled na lepo, toda pozabljeno stavbo, ki bi morala predstavljati planinsko postojanko, pa je zanj zmanjkalo denarja. Toda ljudje se upravičeno sprašujejo, čemu so

IGRA Z MILIJONI

sploh pričeli z gradnjo. Takšna gospodarska politika, raj si bo to krivda posameznih odgovornih činiteľev ali gospodarskih organizacij, je nespametna in povzroča vročo kri. — Ljudi videmska lovska družina je bila iniciator za gradnjo prvotno zamišljene lovske-planinske postojanke. Ko se je gradnja pričela, so si lovci premislili, toda nedavno so nekaj sto metrov od postojanke celo kupili barako za 700 tisoč dinarjev! Investicije za preureditev in opremo barake bodo znašale še več sto tisoč. Videmski lovci pravijo, da želijo imeti tako kot krški lovci samostojno lovsko kočjo, v kateri bodo imeli posvete in prenočišča. Tudi videmski lovci imajo pravico do svoje lovske kočje, vendar ne smemo pozabiti, da so sredstva lovske družine last celotne družbe. S takimi sredstvi pa je potrebno pametno gospodariti. Ali ne bi bilo koristnejše, če bi lovci ta denar vložili za dograditev planinske postojanke in si s tem pridobili pravico do svoje lovske sobe v postojanki? — Pri vsaki investiciji in novi gradnji bi bila potrebna temeljna družbena kontrola in predvsem enotna občinska gospodarska politika. Vsak dinar je dragocen, mi pa se včasih očitno igramo z milijoni! Lep primer za to je nedograjena planinska postojanka na Libni.

Člani upravnega odbora medobčinske komunalne banke

V upravni odbor medobčinske komunalne banke so bili na skupni seji občinskega ljudskega odbora Videm-Krško imenovani: Jože Jurečič, Silvo Mozer, Lojze Babič in Maks Pogačar. Znano je, da so se občinske komunalne banke spojile v medobčinsko komunalno banko s sedežem v Novem mestu.

Nova pooblastila

S sklepom občinskega ljudskega odbora Videm-Krško je pooblaščen svet za splošno upravo in notranje zadeve ObLO, da predpiše sistemizacijo delovnih mest v upravnih organih ObLO. Sistemizacija delovnih mest se namreč večkrat spreminja in dopolnjuje in je zato potreben za tekoče urejanje teh poslov manjši kolegialni organ.

Krški most brez lastnika?

Ze nad sto let služi most čez Savo v Krškem svojemu namenu. Kljuboval je času zato, ker so ga stalno popravljali. V popravilo mostu je bilo vloženi veliko milijonov. Danes pa je most brez pravega lastnika, čeravno je spričo vse večjega prometa potreben kot še nikoli. Nedavno je inšpekcija javnih cest pri sekretariatu izvršnega sveta za promet LRS izdala odločbo, s katero zavzuje Cestno podjetje v Novem mestu za popravilo krškega mostu. Pred kratkim

je to podjetje zares nadomestilo manjkajoče in pritrudilo mostnice na vozišču, nadomestilo vzdolžne tramove po vsej dolžini mostu in na obeh straneh poskrbelo za opozorilne deske z napisom: »Dovoljen enosmerni promet«. Obremenitev mostu je zmanjšana od prejšnjih 12 na 7 ton, hitrost pa omejena na 10 km na uro.

Z odpravo teh pomanjkljivosti pa še zdavnaj ni vse rešeno in ni zajamčena varnost prometa za dlje časa. Cestno podjetje v Novem mestu meni, da je lastnik mostu občina Videm-Krško, občinski ljudski odbor pa odločno vztraja, da most ni lokalnega pomena, kar utemeljuje s tem, da povezuje cesti III.

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

In II. reda. Preko mostu pelje dnevno povprečno 4500 vozil. Most je močno obremenjen s težkimi vozili, ki odvažajo vsak dan nad sto ton papirja iz tovarne celuloze in papirja v smeri avtomobilske ceste. Dovažajo tudi les kmetijskih združenj Videm-Krško, Kostanjevica in Sentjerne na železniško postajo. Vsak dan pelje prek mostu nad 40 avtobusov, močan je tudi mednarodni oziroma tranzitni promet za Avstrijo in Italijo.

Most je sedaj za silo popravljen, v kratkem pa bo potreben še večjega popravila. To je zgodba, ki se ponavlja vsako leto. Če bi ves denar, ki je bil vložen za popravilo mostu, prihranili, bi bili v Vidmu-Krškem lahko zgrajeni vsaj trije novi

mostovi! Smešno je trditi, da je most občinska last, ko pa ga uporabljajo velik del Slovenije in ostalih republik! Po osvoboditvi smo zgradili že nešteto mostov, nikoli pa ni bilo sredstev za zgraditev prepotrebne mostu v Vidmu-Krškem. Ugotovitve raznih komisij o stanju mostu, pa naj bodo republiške, okrajne ali občinske, ne rešujejo problema, prav tako tudi ne sedanja omejitve obremenitve in hitrosti, pa tudi zozitev mostu.

Kaj bo, če bo potrebno nekega dne prepovedati preko mostu ves tovorni in avtobusni promet? Da ne bi prišlo do tega, bi bilo nujno potrebno zbirati sredstva v republiškem, okrajnem in občinskem merilu ter pričeti z gradnjo novega mostu. To je edina pametna rešitev.

Drago Kastelic

Znižanje prometnega davka

Potrošnja alkoholnih pijač se je tudi na območju videmske-krške občine občutno zmanjšala. Temu je nedvomno vzrok povečan prometni davek, ki je povzročil povečanje cen vinu. Zato je občinski ljudski odbor izdal odlok o spremembi odloka o občinskem prometnem davku, s katerim se prometni davek na naravna vina v gostinskih podjetjih, gostišnih družbenah in zasebnega sektorja zniža od sedanjih 20 na 10 odst. To znižanje predstavlja nadaljnje znižanje proračunskih dohodkov za približno 3 milijone dinarjev. Omeniti moramo, da je občinski ljudski odbor že znižal občinski prometni davek na malo prodajo od 6 na 5 odst., kar je pomenilo zmanjšanje proračunskih dohodkov za 7 milijonov 400 tisoč dinarjev. Precejšen izpad predstavlja tudi znižanje dopolnilnega proračunskega prispevka v višini 13 milijonov 750 tisoč dinarjev. V občini Videm-Krško nastaja resno vprašanje ravnovesja med proračunskimi dohodki in izdatki.

Novo priznanje za Cegljarja

Sahovska zveza Slovenije bo v zimskih počitnicah v Mariboru priredila ob sedelovanju Železničarskega sahovskega društva »Maribor« republiški turnir mladih prvotekstovnikov. Na turnir je povabljen tudi Robert Cegljar s Senovega, ki se je na letošnjem mladinskem prvenstvu LRS uvrstil na četrto mesto.

Ekipno sahovsko prvenstvo LRS bo v oktobru. Prvo kolo bo 7. oktobra. Prvak novomeškega okraja se bo srečal doma s prvaki ljubljanskega okraja. Dvoboj bo na 8 deskah. Ker so od sahovskih društev in sekcij v našem okraju registrirani: samo SD Novo mesto in sahovski sekciji TVD Partizan v Stročih in Smeihu pri Novem mestu, se smeju udeležiti okrajnega prvenstva samo navedena

tri moštva. Okrajno prvenstvo bo končano v septembru.

Penko se je udeležil kvalifikacijskega turnirja v Ljubljani za udeležbo dveh igralcev na finalnem sahovskem prvenstvu LRS. Po uspešnem začetku (3 točki iz prvih treh partij) je zaradi tvegane igre izgubil naslednje 3 partije, vendar se je kot rezerva kljub temu uvrstil v finale, ker je Bavdek iz Kranja v zadnjem hipu odpovedal udeležbo na prvenstvu. Vrstni red udeležencev kvalifikacijskega turnirja je bil torej naslednji: Jelen (Ljubljana), Bukovc (Kranj), Perko (Novo mesto), Streiber (Celje). Sahovsko prvenstvo LRS je sedaj že v teku. Z zanimanjem bomo spremljali Penkove uspehe na tem turnirju.

Slavko Štitar

Razvoj družbenega kmetijstva v občini

Na zadnji seji občinskega odbora SZDL so razpravljali o razvoju družbenega kmetijstva v občini. Zanimivo poročilo o uspehih, težkočah in nalogah kmetijskih združenj in posestva je dalo povod za pestro razpravo.

Porast kmetijske proizvodnje so zabeležili pri tistih proizvajalcih, ki so stopili v pogodbeni odnos s kmetijsko organizacijo in upoštevali pri setvi minimalne predpisane ukrepe pri uporabi kvalitetnih semen in gnojenju z umetnimi gnojili. V letošnjem letu je bilo pri setvi ozimnih žit vključenih v pogodbeno sodelovanje preko 60 odst. vseh površin na območju občine, ki jih sejejo z žiti. Leta 1960 je pogodbeno sodelovanje med zadrugami in kmetovalci vključilo 72 hektarov površin, medtem ko je letos vključenih že 2900 hektarov. Tudi poraba umetnih gnojil se je v prime-

ru z letom 1960 povečala za 60 odstotkov. Hektarski donosi so se pri pogodbenem proizvajalcu povzpeli že na 25 do 30 mtc, donosi na družbenem sektorju pa dosejajo že 40 mtc na hektar. Kmetijske zadruge so v zadnjih letih veliko napredovale glede organizacije kmetijske proizvodnje in utrjevanja proizvodnih odnosov lastnih zmogljivosti.

V prihodnjem gospodarskem letu pa žele kmetijske organizacije doseči še večje uspehe. Plenum občinskega odbora SZDL je bil seznanjen z novimi nalogami, ki so si jih zadali kolektivni kmetijski organizacij. Predvsem je ena izmed važnejših nalog povečanje zemljišč na družbenem sektorju v letu 1962 za preko 200 hektarov, in sicer 70 hektarov v Zadovinku, 100 hektarov v Stari vasi za obnovo sadjarstva in 50 hektarov na Pristavi pri Velikem Podlogu. Povečali bodo tudi povr-

šine za ozimna žita za 100 odstotkov. Na predlog kmetijskih združenj je potrebno na območju občine posejati z visokorodnimi sortami pšenice 855 hektarov v pogodbeni proizvodnji in 100 hektarov na lastnih posevkih. Za izvršitev teh nalog bo potrebno prav gotovo dopolniti odlok o izvajanju min. agrotehn. ukrepov. Ta dopolnitev naj bi obstajala v tem, da bi določila področja, na katerih bo potrebno minimalne agrotehnične ukrepe izvajati na celotnih površinah pri vseh kulturah. Nedvomno bo potrebno pri letošnjem jesenski setvi porabiti več kvalitetnih semen. Za izvedbo naloge pri jesenski setvi bo potrebna dobra politična priprava in strokovna organizacija. Zato bodo v najkrajšem času sklicani zbori občanov, na katerih bodo razpravljali o razvoju kmetijstva.

Na področju občine delujejo tri kmetijske zadruge in dve posestvi. Kolektiv kmetijske

zadruge Videm-Krško je leta 1960 ustanovl posestvo v Zadovinku. Zemljišče je bilo pridobljeno z odkupom in arondacijo. Do konca leta bo posestvo imelo že okoli 150 hektarov zemljišč v eni kompleksu najboljših zemlje na Krškem polju. Prav tako bo sta do konca leta zgrajena dva hleva za 250 glav živine, silosi za tisoč kubikov, potrebni senki in strojne lope za kmetijsko mehanizacijo. Na tem posestvu bo organizirana kmetijska proizvodnja z največjim proizvodnim učinkom.

Tudi kolektiv kmetijske zadruge Videm-Krško si je zadal velike obveznosti. Skušal bo že začetni postopek arondacije za nadaljnjih 65 hektarov zemljišč izvesti pospešeno in že v jeseni vključiti v vodni proces zadruge. Flanski nalogi pri setvi: pšenice na površini 30 hektar v posestvu v Zadovinku bo kolektiv pravočasno strokovno izvedel. Prav tako bo pospešil priprave za arondacijo zemljišč v Stari vasi. Na tem področju je namreč potrebno

pridobiti 100 hektarov novih površin za razvoj sadjarstva. Predvidena obnova sadjarstva na Vidmu se postavlja v slovenskem merilu na prvo mesto. Združitev s posestvom »Matija Gubec« v Leskovcu bi bila zaradi obstoječih nalog koristna.

Gospodarjenje na posestvu kmetijske zadruge v Brestanici ni bilo najboljšje. Na posestvu je bilo v letu 1961 nad šest milijonov izgube. Izgovor, da so izgubo povzročile plemenske krave — molznice, ni dovolj prepričljiv. Res pa je, da na posestvu ni najboljšje vpeljana organizacija dela in proizvodnja krme. Vsekakor bo nujno potrebno za nastalo izgubo poiskati globlje vzroke. Kmetijska zadruga v Kostanjevici ustanavlja nov proizvodni kmetijski obrat v bližini Podloga. V ta namen je že pridobila v upravljanje preko 70 hektarov zemljišč, odobreno pa je bilo tudi 60 milijonov kredita za izgradnjo gospodarskih objektov. Ne smemo mimo tega, da je bilo v ta zemljišča pri melioracijskih delih do sedaj vloženi

preko 40 milijonov dinarjev. Družba je torej dala okoli 80 milijonov dinarjev za organizacijo novega posestva v Podlogi in za nadaljnje krepitev družbenega sektorja na tem področju občine. Zato je kmetijska zadruga iz Kostanjevice na tem posestvu dobro gospodarila.

Kmetijska zadruga v Brestanici je v letošnji spomladi povečala svoje površine za 70 hektarov. Na njih je organizirala proizvodnjo za pridobivanje krme. Stalež goveje živine se je povečal od prejšnjih 19 na 85 glav. Poseben problem zadruge je razdrobljenost zemljišč, katere upravlja.

Posestvo Matija Gubec v Leskovcu že nekaj let gospodari na 70 hektarih zemljišč. Proizvodni proces je popolnoma specializiran. Tudi delavsko samoupravljanje je dobro razvito.

Člani občinskega odbora SZDL so sprejeli več zaključkov, ki bodo pripomogli k nadaljnjemu razvoju družbenega kmetijstva v občini Videm-Krško.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 20. IX. - Brane Petek, 21. IX. - Matej Sobota, 22. IX. - Mavričja Nedelja, 23. IX. - Slavojka Ponedeljek, 24. IX. - Nada Torek, 25. IX. - Uroš Sreda, 26. IX. - Justina

OGLASI

POSTENO GOSPODINSKO POMOCNICO, lahko začetnico, sprejme 4-članska družina. Lipuzič, Ljubljana, Vošnjakova 8.

PRODOMO TAKOJ VSELJIVO HIŠO z gospodarskim poslopjem, sadovnjakom in dvoriščem v Sadržini vasi 7, pošta Dvor. Cena ugodna. Odprodano tudi posam. stanovanja. Interesenti naj se zglasijo 24. septembra v dopoldanskih urah v Kmetijski zadrugi Žužemberk.

HIŠO, takoj vseljivo, in 23 a zemlje, prodam. Z. L. Zelezar 17, p. Dobrič. Od avto-busne postaje 20 minut.

UGODNO PRODOMO "PRIMO" NSU 150, Klander, Turnerjeva ulica, n. h., Ljubljana.

UGODNO PRODOMO takoj vseljivo enodružinsko hišo z vrtom in 36 a zemlje, Josipina Delalut, Mokronog 66.

FIAT 500 - TOPOLINO v odličnem stanju prodam. Drago Had, Novo mesto.

POCENI PRODOMO KAVČ. Špičler, Slavkova 1, Novo mesto.

POCENI PRODOMO kuhinjsko pohištvo. Turk, Gotna vas 16.

PRODOMO TROSOBNO STANOVANJE v Kandiji. Dve sobi takoj vseljivi. Naslov v upravi lista (117-62).

PRODOMO FIAT-TOPOLINO - generalno popravljeno. Cena zelo ugodna. Naslov v upravi lista (116-62).

ENOSOBNO STANOVANJE s prisklinami in vrtom prodam. Naslov v upravi lista (114-62).

PRODOMO ELEKTRICNI MLIN. Križman, Gor. Ponikve 14 - Trebnje.

NESREČE

TOVORNJAK V PRIKOLICO

5. septembra ponoči je tovornjak z voznikom Bogoljubom Rakičem iz Loznice naletel na tovorni avtomobil, ki ga je proti Ljubljani vozil Franc Koren. Koren je vozil s prikolico ustavi, ker je imelo prazno zračnico. Rakič je stojiče vozilo prepoznal opazil, zato se je skoraj s polno hitrostjo zaletel v prikolico. Pri trčenju je na obeh vozilih nastala škoda za okrog 2 milijona 300.000 dinarjev. - Če bi imelo Korenovo vozilo varnostni trikotnik, ki bi opozarjal druge voznike, naj vozijo previdno, ne bi prišlo do nesreče!

KOLESARKA V NEZAVESTI

5. septembra se je proti Zabji vasi peljala kolesarka Marija Blažič s Slatnika. Pri tovarni BafV ni nakazala smeri, kar je zmedlo Antonijo Bojanc s Težke vode, ki se je pripeljala z motorjem in se zaletela v kolesarico. Blažičeva je padla in obelzala nezavestna.

KAMENJE NA AVTOMOBILSKI CESTI

6. septembra se je na vsaki avtomobilski cesti pri Brezi usulo kamenje. V večji kamenje se je tovornjakom zaletel Josip Cvibler iz Vraždana, ki se je zaradi tega zmedel in se po krajši vožnji po levi strani ceste prevrnil po nasipu. Škoda na vozilu je za 300.000 dinarjev.

NAPREJ V DRUG, NATO PREKUCLAJ

5. sept. se je na Senovem težko poškodoval Stefan Sokolovič s Senovega, ki se je peljal v avtomobilu Viktorja Kopina. Avtomobil je zaradi prevleke hitrosti nepravilno sekal ovinek, se zaletel v pločnik in od tam v električni drog, kjer se je prekučnil. Poleg voznika so bili v vozilu še štirje potniki, vendar je bil le Sokolovič teže poškodovan. Na avtomobilu je za milijon 200.000 din škoda.

PRODOMO DOSTANOVANJSKO HIŠO, obnovljeno in takoj vseljivo, v Lokah pri Straži. Naslov v upravi lista (1113-62). Ogled samo vsako nedeljo.

PRODOMO DOBRO OHRANJEN Fiat 600 (1960), Tešar, Nad milni, Novo mesto.

PRODOMO VELIK FOTELJ, ki se lahko raztegne v kavč. - Vahter, Novo mesto, Vrhovčeva 5.

MIZARSKEGA POMOČNIKA za pohištvena dela sprejemam takoj. Stanovanje v hiši. Avgust Škore, Guncelje 69, Sentvid pri Ljubljani.

SPEJNEM DIMNIKARSKEGA VAJENCA in pomočnika. - Hrana in stanovanje preskrbljena. Stanislav Arh, dimnikar, Kamnik.

TEMNO MODER LILION DEZNI PLAŠČ sem pozabil med 15. do 20. julijem nekje v Novem mestu. V desnem žepu je bil nenačet color film v kaseti. Pošteri najditelj naj odda pišče ali sporoči naslov v upravo lista.

MOSKO URO najdeno v bližini Mizarške delavnice v Trebnjem, dobite pri Pekolj, Obč. LO Trebnje.

NA ŽIVILSKEM TRGU v Novem mestu najdeno otroško jopico dobite v Invalidski šivalnici.

ZA PET METROV BUKOVH DRV zamenjam v Novem mestu kratek moški zimski suknjič, moške hlače, gozdarje št. 42 in šest parov moških čevljev, vse v dobrem stanju; gozdarji so skoraj novi. Naslov v upravi lista.

MATIČNI URAD DOL. TOPLICE SPOROČA. Avgusta je bil rojen en deček. - Porok ni bilo. - Umrli so: Avgust Grill, posestnik iz Kočevskih Poljan, 87 let; Marija Lukšič, gospodinja iz Verduna, 51 let; Janez Kapš, kmetovalec iz Dobindola, 27 let.

MATIČNI URAD BLANCA SPOROČA. Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. - Porok ni bilo. - Umrli so: Alojzija Romih, učiteljica iz Poljčana, 65 let.

MATIČNI URAD HINJE SPOROČA. Avgusta sta bila doma rojeni dve deklici. - Porok ni bilo. - Umrli so: Janez Rus iz Zvirč, star 19 let.

MATIČNI URAD MOKRONOG SPOROČA. Avgusta sta bila rojena en deček in ena deklica. - Porok in smrti v tem mesecu ni bilo.

MATIČNI URAD GRADAC SPOROČA. Avgusta je bila rojena ena deklica. - Poročila sta se: Anton Krall, poljedelec iz Boršta, in Zofija Zupančič, delavka iz Krasinca. - Smrti ni bilo.

MATIČNI URAD BREŽICE SPOROČA. Avgusta ni bilo rojstev izven bolnišnice. - Porok ni bilo. - Umrli so: Vladimir Pucko, TT mehanik iz Brežic, in Stanislava Marolt, učiteljica iz Cateza; Momočilo Samardžić, oficir JLA iz Zagreba, in Jožica Juršič, uslužbenka iz Brežic; Mihael Špiler, mizarški pomočnik iz Starega gradu, in Marija Vrabčič, natakara iz Brezine.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO SPOROČA. V času od 10. do 17. septembra je bilo rojenih 17 dečkov in 8 deklic. - Umrli sta: Anton Mrvar, delavec iz Plemberka, 51 let, in Julijana Nadrih, gospodinja iz Stefana, 51 let.

25. in 26. IX. franc. film »Eskadrilja Normandije«.

Dol. Toplice: 22. in 23. IX. ameriški film »Trgatev«.

Kostanjevica: 23. IX. jugoslovanski film »X-25 javlja«.

IX. francoski film »Rdečelasa Julija«.

Metlika: 22. in 23. IX. jugoslovanski film »Karolina Reška«.

Novo mesto - »Krka«: od 21. do 24. IX. ameriški barvni film »Na muhi«.

IX. francoski film »Kako lepo je živeti«.

Senovo: 22. in 23. IX. francoski film »Crni Orfej«.

Sevnica: od 22. do 25. IX. ameriški film »Na svidenje«.

Rim: 26. IX. italijanski film »Herkul in kraljica Lidija«.

Sentjernej: 22. in 23. IX. francoski film »Natalija«.

Semič: 23. IX. ruski film »Prvi dan miru«.

Trebnje: 22. in 23. IX. ameriški barvni film »Tarzanova borba za življenje«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

IX. ruski barvni film »Škrivrostni mlin«.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponestrčili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Marko Drenski, delavec iz Drenja, si je pri igri z žogo zlomil levo nogo; Juretu Horvatu, delavcu iz Grdanjcev, je nekdo vrzel kozarec in mu poškodoval desno roko; Milan Krošelj, delavec z Orljčukove gore, je padel z motorja in si poškodoval desno roko ter si odrgnil roke in obraz; Jože Krošelj, sin posestnika z Orljčukove gore, je padel z motorja in si hudo poškodoval desno nogo in dobil pretes možganov; Josipa Stoika iz Tomševca je nekdo z nožem napadel in mu poškodoval hrbet; Francu Suhadolčanu, poljskemu delavcu s Konjske glave, je padel hiod na desno nogo; Martin Kežman, posestnik iz Malega Obreča, je padel z voza ter si poškodoval glavo in obe roki; Rudolfa Kruševića, soferja iz Laduče, je nekdo napadel in mu prizadel poškodbe po glavi; Janko Knez, sin delavca iz Vidma-Krškega, je padel po stopnicah in si poškodoval glavo; Eva Sepec, žena delavca iz Drenja, je na dvorišču padla in si poškodovala levo roko.

OBJAVE - RAZPISI

Razpis delovnih mest

INDUSTRIJA PERILA V NO- VEM MESTU sprejme za obrat v Novem mestu večje število kvalificiranih in polkvalificiranih šivilj. Nastop službe možen takoj. - Prijave sprejema uprava podjetja, Novo mesto, Glavni trg 12.

Razpis javne licitacije

Po pooblastilu investitorja Dolenjskega muzeja v Novem mestu razpisuje Zavod za stanovanjsko izgradnjo v Novem mestu, Prešernov trg 5, kjer bodo isti dan ob istem času zbrane ponudbe ob prisotnosti ponudnikov odprte. Ponudbi mora biti priložena predpisana dokumentacija o sposobnosti ponudnika. Rok dograditve objekta do 1. oktobra do 10. ure Zavodu za stanovanjsko izgradnjo v Novem mestu, Prešernov trg 5, kjer bodo isti dan ob istem času zbrane ponudbe ob prisotnosti ponudnikov odprte. Ponudbi mora biti priložena predpisana dokumentacija o sposobnosti ponudnika. Rok dograditve objekta do 1. oktobra do 10. ure Zavodu za stanovanjsko izgradnjo v Novem mestu, Prešernov trg 5.

POSEBNO OBVESTILO

Vse naročnike in bralce naprošamo, da današnja priloga Dolenjskega lista še enkrat zgibajo in nato prerežejo, nakar bodo predlog nove ustave FLRJ lahko brali kakor knjigo oz. brošuro.

Divjad čedalje bolj pustoši njive

Letošnji naval divjadi v Suhi krajini oresega vse meje, saj prihajajo živali prav pred kmečke domove. Fenol in razna druga zaščitna sredstva divjadi več ne odvrata, zato kmetovalci v ogroženih predelih tudi z otroki prečujejo noči ob njivah. Več se jih je že močno prehladilo na nočnih stražah. Zaradi neprespanih noči so ljudje tudi podnevi manj sposobni za delo.

Divjad se je tako razpasla, da povzroča to vprašanje družbeni problem, ki mu bo treba posvetiti vso pozornost. Sam sem že videl, kako je skupina osmih divjih prašičev nedaleč od Hinj prečkala cesto. Vsak pa lahko vidi opustošene njive, ki jih šte-tinarji zapuščajo po plenjenju. Prebivalci Hinj predlagajo, naj bi se v Hinjah formirala močna lovska družina, ki bi nagnala nekaj strahu v kosti uničevalcem njihovega bomega pridelka in jih tako odvrgla od naselij.

MILAN SENICA

DELAVCI: uporabljajte sredstva za osebno zaščito!

DELAVSKI SVET

INDUSTRIJE IN RUDNIKI NEKOVIN »KREMEN«

NOVO MESTO

razpisuje za novi obrat tovarne ravnega stekla naslednje štipendije za študij na univerzi:

1 za kemijo

1 za strojništvo

za študij na srednji tehnični šoli:

4 za strojništvo

1 za elektro

1 za kemijo

Interesenti morajo poleg lastnoročno napisane prošnje priložiti še naslednje dokumente: kratak življenjepis z izjavo, da štipendije ne prejema pri drugem organu ali podjetju. Prednost imajo otroci sodelavcev podjetja »Kremenski«, otroci padlih borcev NOV in žrtev fašističnega nasilja ter prosilci iz bližnjega območja podjetja.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

Prošnje sprejema tajništvo podjetja do 25. sept. 1962.

SPORED RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 21. SEPTEMBRA: 8.30 Zabavni kaledoskop, 9.25 Nekaj baročne glasbe, 12.15 Kmetijski nasveti - inž. Dušan Krenal; Zreza tetet za pitanje s starterjem, 13.30 Poje Mario Lariza, 14.35 V pesmi in plesu po Jugoslaviji, 15.30 Kurent in povodni moč, 17.40 Melodije in povodni moč, 18.45 Iz naših kolektivov, 20.30 Iz zakladnice Emila Adamiča, 21.15 Oddaja o morju in pomorskih.

SOBOTA, 22. SEPTEMBRA: 8.